

ქ. მკვირის სახელმწიფის საქმთველოთს სსკ

სახელმწიფო კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული ცენტრის

სახელმწიფო ეროვნული ბიბლიოთეკის

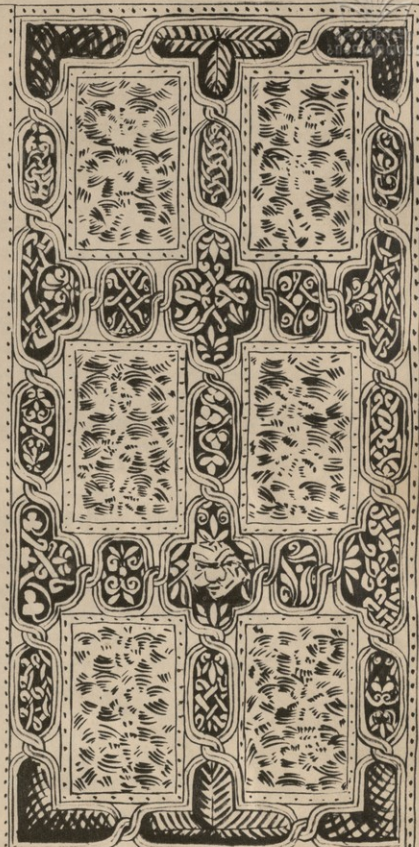
საქმთველო

I

19 - თბილისი - 82

ს. მკვირის სახელმწიფო

შინაარსი

სარგდაქვაო . კოლეგიისაგან	3
გ სინარულიძე — დიდი იუმადო	5
ნ. საყვარელიძე — დეკამპოეტების პრინციპები	9
ლ. კაკულია — ჩვენი კაცლოვებნი	12
ც. ჩიკვაძე — უცხოური ლიტერატურის განყოფილება	15
ფ. კვაჭანჭავაძე — ავტორგრაფი მთავრობის	18
ნ. აკერძანი — ბიბლიოგრაფიის ხსოვნას	21
მ. შირვაშვილი — გზაუბრული (ლექსი)	27
დ. კონცელიძე — ლექსები	28
ვ. ნანაძე — მ. ხერვიანის ხსოვნას (ლექსი)	29
ნ. ოზოღაძე — ლექსები	30
ქ. ნაყშიძე — პურია (მოთხრობა)	31
ბ. საღვთაძე — წიგნის მოყვარულის აღსასრული (მოთხრობა), რუსულიდან თარგმნა ფ. კვაჭანჭავაძემ	34
ბ. შებე — პირველი ფათურაჟი (მოთხრობა), გერმანულიდან თარგმნა ქ. მოტკოველიძემ	40
ო. შენრი — ოცი წლის შემდეგ (მოთხრობა), ინგლისურიდან თარგმნა მ. მაკლათიამ	45
სტენდალი — მოქალაქის სიყვარულის ამბავი (არსიანის ქსოვრის შესვლით), ფრანგულიდან თარგმნა თ. თევრამძემ	48
მ. ჩიტიშვილი — ფიქრები ვალაკვიონზე	51
მ. კახიძე — ვიღში ვარ შენთან, მალღალის ზეცავ!	58
მ. შირვაშვილი — „ცნობიერების ნაკადი“	60
რ. ვაშაძე — ოდისესის დაბრუნება	62
გ სინარულიძე — ძველი ელინთა სახეები პლატონის ფილოსოფიური პრაზმათი.	66
ჩვენი ასევე. მსხვილი პლანი: იცნობდეთ — მერამ ვეკვა! ანეკდოტები ნ. ვლადიმერაშვილის	71
გ აფრილონიძე — ესპანეთის ექი	74

თელი ჩვენა ქვეყანა დიდი პოლიტიკური და შრომითი აღმავლობით იყენება საბჭოთა კავშირის შექმნის შესამოცე წლისთავს. იუბილეს ღირსეულად შეხვედრისათვის შხადუნაში აქტიურადაა ჩამხული საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკაც სკკ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაში მსაბჭოთა კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავის მოსამზადებლად საქართველოს სს რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციითა ორგანიზაციური და პოლიტიკური მუშაობის შესახებ მეტი ჩერებითა და ხალხით ადგის რესპუბლიკის შრომელები.

სტორიული თარიღის მოხლოებითა შთაინებული კ მარქსის სახელობის რესპუბლიკური ბიბლიოთეკის საქმიანობაც საიუბილეო წელს საქართველოს უდიდესი წინსვკავის თანამშრომლები განხუთობრებული მონდობითა უღილობენ დროზე და ხარისხინად მომხსახურის მეთხველს, დასაბუღად იღვწიან ნაისის სოციალისტურ ვაღღებულებათა შესასრულებლად, დაქსებულბის ხელმძღუნელობას და პარტიული ორგანიზაციის დახმარებით ხული უფრო საფუძელიონად ეუღღებინან საბბლიოთეკო პროფესიბის, სისტემატურად იზადღებენ განათლების ღინეს, იწრთობან იღვეურად. ცხადია, ყოველივე ეს დღად უწყობს ხელს თანამშრომელთა შემოქმედებითი მისწრაფებბის განვითარებბას და სრულიყოფას. ამ პროცესის პირველი სასურველი შედეგი და უცყურარი დასტური წინამდებარე ხელნაწერი აღმინახი "არლილია", რომელიც მისმა ავტორებმა საბჭოთა კავშირის შექმნის შესამოცე წლისთავს მიუძღვენეს.

აღმინახის გამოკვბის წინ უძღლდა ბჭებითი საქმიანობა ბიბლიოთეკის შემოქმედებითი ძაღბის გამოსავლინებლად და დასარბმავად, რამიც აქტიურად მონწილეობდა ჩვენი დაქსებულბის თანამშრომელთა უდიდესი ნიწილი. მართალია, თავდაბირველად ვარკვეული სიმწლეებბს ვადაღახვავ მოვიხბდა, მერამ, მოღღენთა განვითარებბის კვალად, აღმინახსე მომუშავეთა ერთუნაზმბა და პირადმა ინიციატივამ გააიოღა დასახული მიზნის მიღწევა.

აღმინახ "არლილის" შემდგენლები მადლობას მოახსენებენ ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელობას, პარტიული, კომკავშირული და პროფკავშირული ორგანიზაციბის, დაქსებულბის მოწინავე მუშაკებს დიდი პრაქტიკული დახმარებბისათვის. სწორედ გამოცდილ ბიბლიოთეკართა მეგობრითა შევქმელთა გამოცემაში საბბლიოთეკო საქმიანობის ზოგეერთი თავისებურბის სათანადოდ წარმოჩენა. უფროს თაობას ღირსეულად აუბა შიარა ახალგაზრდობბამაც, რომლის შემოქმედებით უნარზე მსკელობაც აღმინახის შეთხველის პრივილეგია...

"არლილი" სიწმინდის შუქს ნიშნავს.

რეგულაციური სხვიოსნობა და სიწმინდე კვლიავც გშენოღებს, სამშობლო!

სარედაქციო კოლეგია

საბრძოლველი კოლეგია

ქაშპარდნიშვილი (შაბუაძე), დ. შერბენაშვილი (კალი-
ფრადი), რ. ვაბუაძე, ნ. ვლადიმერაშვილი, დ. კონცელიძე,
ვ. ნანაძე (კალიგრაფი), ვ. სახარულიძე (პეგამოშეუ-
პისათვის), ნ. ხვედელიანი (კალიგრაფი), შ. ჩიჭინაშვილი.

კონსულტანტები

ბ. შეფარიშვილი
კ. ნაკაშიძე

დ ი ა დ ი

ი უ ბ ი ლ ე

სიველი სოციალისტური რუს-
სუბლიყუბს კეჟირი, რომე-
ლიც ამ ექვსი ათეული
წლის წინაჲ ჩამოყალიბდა,
კაცობრიობის ისტორიაში უპრეცედენს-
ტა აქტი იყჲ.

1917 წელს დაედო სათავე მანამ-
დე არზახელ თანასწარუფლებიან ერ-
თა შვიდრა ევლტერულ-ეჲანომიერ
და პოლიტიკერ თანამშრომლობას.
საბჭოთა ერების სოციალისტურმაფე-
დერაკომ საესეხითა გაამართლა ის
დიდი იმედები, რომელსაც მასზე
ამყარებდნენ პროლეტარიაცი და
მისი აენგარდი კომუნისტური პარ-
ტია. საბჭოთა ერების გაერთიანე-
ხითა მოხერხდა სოციალისტის ამჟე-
ბა შოაფლიოს ერთა შექქესელდე, ან-
ტეკომუნისტური ძალიების განადგუ-
რება მეთერე მსოფლიოა იმში, ერ-
თა დიდი ერთობიდან სოციალიზმ-
მის შოაფლიოა სისტემად ქვეუა,
მშვიდობის ხანგრძლივად შენარ-
ჩესება და ა.შ.

ყოველივე ეს უახლესი ისტორიის უდიდესი მნიშვნელობის მოვლენებია და მათა ქაროზხად აფა-

სებს შოაფლიოს პროგრესული სა-
ზოგადოებრიობა. მართალია, დღემ-
დე არ ჩედება ანტეკომუნისტურდა
რეაქციულ ძალითა იდეოლოგიური
თუ სხეა ხასიათის დიფერსიები, რაც
მიზნად ისახავს სახელი ვაუტუხოს
ერთა სოციალისტურ თანამეგობრა-
ბას, დაამკირხას საბჭოთა კეჟირისა
და სხეა სოციალისტური ქვეყნე-
ბის ავტორიტეტი და რალი შოაფ-
ლიოა პროგრესის ვახეითარებაში, მჟე-
რამ ეს სრულეხითაუკ ვერ ჩრდი-
ლავს სოციალისტის მშენებელთა დღე-
ღეაქლსა და შეჴომქედებას.

როგორც ყოველი ზეიშის დრას,
ახლაც ერთა დიადი კეჟირის წე-
რი რესპუბლიკის მშრომელები სია-
მაყით აუღებენ თვალს ვახეილ
სახელოვან გზას და იმ წელიღს,
რომელიც ყოველმა საბჭოთა რეს-
პუბლიკამ შეიღახა ერთა მძლე კე-
ჟირის შექმნასა და განმტკიცებაში
ყველას თაჲისი წელიღის ტოლფარ-
დი სიამაყე და სიხარული აქქეს;
თეულსაშინოა ამ საქმეში ქაროველი
კომუნისტებისა და ხალხის დამსა-
ხერება საბჭოთა კეჟირის შექქ-

ნის შესამოკე დღესასწაული ამოცომაკა
განსაკუთრებული ელფერიმ მისილი ზეჟ
ში. ქართველი ხალხის საუკეთესო ში-
ლები ხიმ აქტიურად მიხმარებდნენ
რუსეთის სამივე რევოლუციამი და ხში.
რად ამ დიდი სოციალური ქარტნი-
ლების დამკერულ ძალადაც გვევლინე-
ბოდნენ.

პირველ რევოლუციამი ქართველი
ხალხის დიდ შემართებას ხმესამით აღ-
ნიშნავდა ვლადიმერ ილიას მე ღვინი.
ქართველ რევოლუციონერებს სახელოვა-
ნი ურადიციუბისათვის არც შემდეგომ-
ში უღალატიათ; მათ შინიშენილოვანი
როლი შეასრულეს იქცომბრის რევი-
ლუციის მომხმადებსა და გამარტკება-
შიც საყოველითაოდაა ცხოზილი ქარ-
თველი კომუნისტების წვლილი სსტე-
თა კემირის შექმნაში, სოციალიზმის
მშენებლობსა და მერე მსოფლიო
ომის წარმარტებითა დავვირკვინების ის-
ტორიულ საქმეში. ამ დროს იმე ვა-
ფართოვდა ასპარზი, რომ ზეჟნი ხალ-
ხის საუკეთესო შილები კემირის ფარ-
ვლებს ვარტმაც თავდადებით იღვწიან.
ქართველთა მხედრული მამაცობსა და დი-
დი იდეოლოგიური ენთუზიზმის მოქმედა
პოლონეთი, ზეზისლოვანია, უნრეთი, საე-
რანეეთი, პოლანდია, იტალია, ესპანე-
თი, ღვამინური ამერიკისა და აზიის
ზეერი სახელოქიფოა.

ესადია, ყოველივე ეს კანონიერ სი-
ამაყეს იწვევს ზეჟნი და ამალღებს
ქართველი ახალგმზრდობის სოციალის-
ტურ ეროვნულ სელისეკეთებას, უამლი.
სოდაც წარმოვადგენილია ტემპარტ ინ-
ტერნაციონალიზმზე ღაბარაკი ეროვნული
სა და ინტერნაციონალიზმის დილექტი-

კური ვაგება, მარქსისტულ-ღვინური კა-
პრება ზეჟნი ეპოქის უმნიშვნელოვანე-
სი პრადლეგმა. ამ არი ცხების გათმ
კა და ცალმბრთვი განხილვა დიქტეჟე-
ლია, რადგანაც ვრთასაც და მერეოსაც,
ნებით მე უნებლიეთ, ასტაროლოგა-
რულ ქმედებამღე მიეყვართ. მარ-
ქსისტულ-ღვინური ინტერნაციონალიზმი
ეროვნული მომენტის მიჩქმადებს ან დაე-
ნიშნებას კი არ გულისხმობს, არამღ, ზი-
რითა, საღი ეროვნულ-სოცია-
ლისტური კულტურების
განვიოვარება მარქსის-
ტულ-ღვინური მომღვრე-
ბის ქეაკეთახედია. ზეჟნი
ღროს ეს ყველამე უსათუფთი საე-
თხები დიდ ყვრადღებსა და ზრტყეს
მოიზნოეს და ქართველი კომუნისტები
აქაც სახიმეწიან. არიან.

ათი წელი შესრულდა მას შემ-
ღევ, რაც საბჭოთა კემირის კომუნის-
ტური პარტის ცეზტრალიზმა კომი-
ტეტმა მიიღო დადგენილება პარტის
თბილისის საქალაქო კომიტეტის შესა-
ხებ, რამელომაც სათავე დაღდა ბოლი-
ტიკური და მორალური კლიმტის ვეჟან-
სალებისათვის ბრძოლას ზეჟნს რესპე-
ლიამი. ქართველი კომუნისტები დიდი
შემართებით შეუდგნენ ბრძოლას წარს-
ლის მარტე გამომნამებების წინააღმღევ
და იდეოლოგიური შეტყვის წინა ხმ-
ზე ეროვნულ საეთხსაც ქეროვანი ყე-
რადღება მიატყეს.

„საქართველოს კომუნისტური პარ-
ტია, -ხმესამით აღნიშნავდა საქართვე-
ლოს კომუნისტების ხელომღივანილი ამ-
ხანავი ეღფარდ შევარდნამე, -თავის
ყოველღღიურ საქმიანობამი იმეკლის-

ჩინებს, რომ ინტერნაციონალურის დიალექტური გავრცელება არა თუ გამართლებს ეროვნულს, არამედ, პირიქით, ველისხილს/გასკომუნისტი, 16. XII. 1972./

ერაწესლისა და ინტერნაციონალურის სწორი ფორმირებამებმა საქართვლოში სამსულა საქმე რადია. და ეს არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ქართველი ხალხი ახალი ცხოვრების ერთერთი მარჩისავე მშენებელია, არამედ იმიტომაც, რომ მას დიდი სამისი ურადიციობოც მოსდევას. ქერ კიდევ დავით აღმაშენებლის თანამედროვე საქართველოში მცხოვრები უცხოვამლედი იყენენ აღფრთოვანებულნი ქართველთა ამ მაღალი ღირსებით. შესაძლოა, უფრო აღრეც უბრძანებია ჩვენს გონიერ წინაპარს:

ყველა ადამის შვილი ერთ, თათარიც ჩენი მამა არი, ჩენსა და სომეხებ მუა განყოფილება რა არი ?

ეს დიდი ინტერნაციონალური ტრადიციები თვისებრივად ახალ საფეხურზე ავიდა ჩვენს ღრეში. ამის მაგალითად ჩენი დედაქალაქიც კარა, სადაც ერთმანეთის მხარდამხარ ცხოვრობს და მოღვაწეობს მსეე შედეგოვნების წარმომადგენელი. ამასთან, ინ-

ტერნაციონალური ერთიფორმა სხვა ერთეულებათა შვილობიან მარტოღენ ვარეგნულ მატეისცემასა და თაეაზიან მობყარბამი კი არ გამაინაცება, დიდი მუშაობაა წარმოებს აგრეთვე ყველი მათეანის კულტურული დაწინაურებისა და გათვითცნობიერებისათვის. გადაუტარებულად შეიძლება ითქვას, რომ ჩენში მოძმე ერთა წარმომადგენლები ისე გრამზენ თავს, როგორც საყოფარ სამშობლოში. უეჭველია, ეს დიდი საქმე კიდევ უფრო ფართო ასპარეზს მოინაოებს მომავალში დღესდღეობით კი ჩენი ეალია, ვყოთ ღირსეული შექვიდრეები მამათა დიადი რეველოციური და საბრძოლო ტრადიციებისა, რომელთა ათვისება-განვითარებაც ბეჭითა შრომასა და უმრეტ ენერგიას მოიხზოეს.

საბჭოთა კავშირის შექმნის შემდეგ წლისათვის ზეიმით აღნიშნულ ჩვენს სიტყვას შექმნილია მხოლოდ ღირვანი ფორმალური ხსიათი ქეახდეს. საჭიროა, ჩენი სიტყვა დიალექტიკურად შეთანხმდეს საქმეს და მოვეცეს ისეთი მტკიცე ერთიანობა სიტყვა-საქმისა, რომელსაც, მხოლოდ ერთადერთს, ცნობს ჩენი განვითარების ყველაზე მძლე შექერა - მარქსისტული - ლენინური მოძვრება.

კიორბო სიხარულიძე.

დაკომპლექტების

ბრინჯაბები

კომპლექტი (*completus*)
ლათინურად „სრულს“ ნიშნავს აქედან წარმომდგარი ბიბლიოთეკის დაკომპლექტება განუწყვეტელი პროცესია და მიხვდითა ხვს წინსვალის სისვებდგურ შუქსების.

1826 წელს მოსკოვის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის დირექტორმა ფრანსმა პირველმა წამოაყენა წინადადება შესახად მუცნიერული ღირებულების ახალი წიგნები.

მოგვიანებით ვ სობოლშეკოვმა კიდევ უფრო განავითარა ეს მოსაზრება და მოუთითა, რომ ბიბლიოთეკის ფონდი უნდა იტეპობდეს ახალი წიგნებით და თანავ, იქმინდებოდეს ნაკლებდქვალური ღირებულების.

XIX საუკუნის შუახანებში ნისლოვანი აღბობონს კუნძულებზეც განხიზრანეს პროცენტის მუცეუბის ბიბლიოთეკის დაკომპლექტება წინსვალის დირექტორმა ვ პანკოვ ფონდის დაკომპლექტება ვადამწიფა მხოფლოში ვამოცემული საუკეთესო ანგლისურენოვანი წიგნებით.

ახინშული საკითხზე მსველობა

მუცრამვეც საუკუნე მონცეს ვადმოულოცა, თუქვა ოქტომბრის რევოლუციამდე რანე შესაინწევი წინსვლა ამ მიმართებით მიხვ არ ყოფილა. პირველმა სოციალისტურმა ქვეყანამ ახალ საბჭოურ ბიბლიოთეკათმკოდნობას ჩიუყარა მუცდრი საუქმეგელი და ბიბლიოთეკების დაკომპლექტების საქმეც ახალ ეტაბზე ავიდა.

საბჭოთა ბიბლიოთეკათმკოდნეპმ ნ. რუბაქინმა ნაშრომებში „საბიბლიოთეკო საქმის ძირითადი ამოკანები“, „წიგნის შერჩევის თეორია“ და სხვ. ვანიარა ვ სობოლშეკოვის ზემოთ აღნიშნული მოსაზრება და მართებულად მოუთითა, რომ დაკომპლექტება უნდა ხდებოდეს ბიბლიოთეკის ციბისა და მუათბეკლითა მოთხოვნებლების შესაბამისად.

ამჟამად წინსვალის ფონდების შერჩევითი დაკომპლექტების თეორიაზე მუშაობენ საბჭოთა კავშირის დიდო სამეცნიერო-საბიბლიოთეკო ცენტრები: ვ. ი. კოტინის სახელობის საკავშირო სახელმწიფო ბიბლიოთეკა, საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო საკავშირო სამეცნი-

ერთ-ცენტრიანი ბიბლიოთეკა, სალიტერატურო-მედიონის სახელობის ლიბრინგრადის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა და მოკავშირე რესპუბლიკების სახელმწიფო ბიბლიოთეკები.

დღესდღეობით უკვე დამუშავებულია საბიბლიოთეკო საქმიანობის ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორცაა: ბიბლიოთეკის ფონდების დაკომპლექტების პრინციპები, კრიტერიუმები, დაკომპლექტების სტრუქტურა და ფონდების მოდელირება, რომელთა შესაბამისად ბიბლიოთეკის ფონდები უნდა პობრებად კომპლექტდებოდნენ. თავდაპირველად განისაზღვრება ბიბლიოთეკის დაკომპლექტების პროფილი, რაც გულისხმობს მისი ლიბრინგრადის/ლიტერატურის/ცდების, გამოცემის სახეობის, ენისა და ეჭვნმპლარობის გარკვევას. ამისთან, დაკომპლექტებისას უცხოელბლად ითვალისწინებენ ლიტერატურის პარციალობის, მეცნიერულობისა და უნივერსალობის. ამგვარი პრინციპები/დაკომპლექტებით მოილწება ფონდების სპეციალიზაცია და მუშენული ორგანიზაცია, რაც საშუალებას ვეძღვრება ბიბლიოთეკის საქმიანობაში მქილროდ დაუეეამოროთ ჩვენი ქვეყნის სოციალ-ეკონომიური განვითარების უმნიშვნელოვანეს ამოცანებს, სხვაგვარად — ჩვენთანოთ წიგნი ხალხის სამსახურში.

ქმარქის სახელობის ბიბლიოთეკა საქართველოს საქმითა სოციალისტური რესპუბლიკის უნივერსალური სახელმწიფო წიგნსაცავია. იგი აგროვებს და იცავს მეჭდვით ნაწარმოებებსა და ხელნაწერ მასალებს ქართულ, რუსულ და სსრ კავშირის ხალხთა სხვა ენებზე; ჩვენი წიგნსაცავი იცხება უცხოური ლიტერატურითაც.

ბიბლიოთეკის ფონდების ვეცემბომიერი და მინომირი დაკომპლექტება ხს.

ცოლდება სხვადასხვა წყაროებით. ესენია: უფასო სავალდებულო ცალი / ადვილობრივი სტამბებიდან / ფსიანი სავალდებულო ცალი / სამეცნიერო ბიბლიოთეკების ცენტრალური საბიბლიოთეკო კოლექტორიდან. მოსკოვი / შექმნა, ხელმოწერით ვმოცემები, „საერთაშორისო წიგნი“, საკემრო წიგნეაცვლა, სერთაშორისო წიგნეაცვლა, ნარეჭარი წიგნები.

ბიბლიოთეკა წიგნებს იძენს »საქწიგნის« ოპერატორულ ბაზებში, ხოლო ფირფიტებითა და ნოტებით მირაგდება »მუსიკალური ფონდის« ბაზებშიდან.

დაკომპლექტების განყოფილებამ წლის დასაწყისში ამუშავებს ას ორმოცდაათი დიდი სავამოცემლო ორგანოს თემატურ გეგმებს, ადვენს საკემრო წიგნის პალიცის პართიების კარტოთეკას და დენიდეარტას კვადლოეს. ამისთან, ბიბლიოთეკის კვადლოგების მეშეებით ვლინდება წარსული წლების ლაკუნები. განყოფილებასთან არსებული წიგნების შეწყიდვილი კომისიის საშუალებით კრძო ბირებისაგან ვიძენს უნიკალურ წიგნებსა და კოლექციებს.

ყოველდღიურად დაკომპლექტების განყოფილებამ დამუშავების განყოფილებას აწვდის ხუთსამდე მეჭდურ ერთეულს. ამის გათვალისწინებით, იოლი წარმოსადგენია, თუ როგორ ორმაგდება დიდი სამეცნიერო ბიბლიოთეკების ფონდები 15-20 წელიწადში.

დიდი უნივერსალური ბიბლიოთეკების სისტემამ/მათ შორის, ეროვნულმა ბიბლიოთეკებმა/ ვანბპირობა ფონდების დაკომპლექტების კოორდინაციის შექმნა. თანამედროვე ვითარებამში მნიშვნელოვანი როლის მქსრულებამ დაეკისრა დემონსტრირულ სისტემასაც, რომლის მუხებია —

იაც უკმაყოფილო ვახდა ნაკლებად გამოყენებული ლიტერატურის დაცვა.

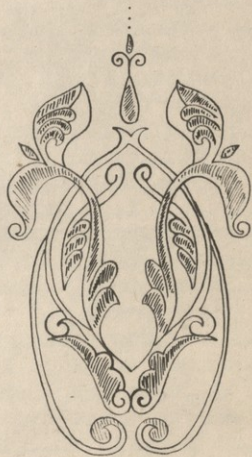
ვარდა ამისა, დაკომპლექტების პროფილზე განყოფილების მუშაობას ხელი შეუწყო ბიბლიოთეკათა შორისო აბონემენტის ერთიანი სერთო სხელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზად, რაც საბჭოთა კავშირის ყველა სისცემის ბიბლიოთეკათა ფონდებში დაცული ლიტერატურის გამოყენების საშუალების იძლევა.

პროფილის განსახიფროსის შესწავლილ იქნა ჩვენი რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის განვითარების ძირითადი მიმართულებანი; საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული სტატისტიკური სამმართველოს საშუალებით დადგინდ იქნა რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში დასაქმებულ სპეციალისტთა მოთხოვნილობები, რის საფუძველზეც შეიქმნა დოკუმენტი: „კ მარქსის სახელობის საქართველოს სსრ სახელმწიფო რესპუბლიკური ბიბლიოთეკის სამამულო გამოცემებით დაკომპლექტების პროფილი“, რომელიც დაამტკიცა საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს კოლეგამ. ამისთან, შემუშავებულია კ მარქსის სახელობის საქართველოს სახელმწიფო რესპუბლიკური ბიბლიოთეკის ფონდების დებულება, სადაც განისაზღვრა ბიბლიოთეკის ძირითადი და სპეციალიზირებული ფონდების დანიშნულება და შინაარსი, ყურადღება გამახვილდა მათა დაცვის პასუხისმეებლობაზე.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1974 წლის მაისის დადგენილებაში ხაზგასმით აღინიშნა: „ჩვენის უფრო ფართო და ვრცელად გამოყენებას ხელს უშლის ბიბ-

ლიოთეკების უწყებრივი დაქსაქსულობა, მათი ფონდების დაკომპლექტებაში კოთბერირების უქონლობა. პარტიის მითითებიდან გამომდინარე, დაკომპლექტების განყოფილების უპირველესი ამოცანაა სხვადასხვა უწყების ბიბლიოთეკებთან დაკომპლექტების კორდინირებული პროფილის შექმნა.

ნანა საყვარელიძე

ჩ ვ ე ნ ი

კ ა ტ ა ლო გ ე ბ ი

ქ ატალიაში ბერძნული სიტყვად გარკვეული ქრისთ შიდაგვიანი სივრცითა ნუსხაა. იგი ბიბლიოთეკაში დაცულ ბეჭდურ ნაწარმოებთა მხედველად და ეხმა. რება შეიძლება /ბიბლიოთეკარს/ წყნების შეტრეკვაში, ბიბლიოთეკაში დასაქმებულთაში, დაემატებულთა და ფონდების ორგანიზაციაში.

კატალიაში შედგენილი კატალია ბიბლიოთეკის წარმართებით მუშაობის აუცილებელი პირობაა და არა იმ მასობის შეთავაზება ინტერესებს, არამედ ხელს ეწყობს ახალი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას ამასთან, დღეს კატალიაში მუშაობის ფუნქციონირება შედგება ბიბლიოთეკა საქმიანობაში: ბიბლიოთეკარისთვის კატალია სავსებითა აპარატია ფონდის დაემატებულებისა და დამუშავებისას.

მისი შესაბამისად კატალია სხვადასხვა სახისა: სისტემატური, მანერის, სეზონური და ა.შ. მათ შორის უძველესი სისტემატური კატალიაა. რვეორც ირკვევა, ბიბლიოთეკის ისტორიის სუბიექტია.

გროვი პერიოდში ბიბლიოთეკის მუშაობის ძველი აღმოსავლეთის იმ ანტიკური ქვეყნების სახელგანთქმულ ბიბლიოთეკებში სწორედ სისტემატური კატალია იყო სისტემატური კატალიაში ბეჭდურ ნაწარმოებთა აღწერილობის დატყუებულია წიგნის შინაარსისა და ცოდნის დარგების გარკვეული სისტემის მიხედვით. სისტემატური კატალიის ამოცანაა მიეთითოს წიგნი, რომელიც ამა იმ მეცნიერებს /ცოდნის დარგ/ მიეკუთვნება. ამ სახის კატალიის შეთავაზული მიმართვის მეცნიერების რამელიმე დისციპლინის შესრულისა.

„სისტემატური კატალიის გარეშე არ შეიძლება არსებობდეს არც ერთი, ბიბლიოთეკა, — მარტობლად შენიშნა ცნობილმა ბიბლიოთეკარმა მკლანემ ა. ბაგდასაძემ, — რომელსაც სურს იყოს არა წიგნების უსიკატალია გროვა, არამედ ცხელყოფილი კულტურული ძალა.“

მართლაც, სისტემატური კატალია ლოგიკური თანამიმდევრობით ხსნის წიგნადი ფონდის შინაარსს

და ამით აიძლევა წიგნების სისტემატურ, მიზანდასახულ კითხვას.

ჩვენი ბიბლიოთეკის სისტემატური კატალოგი /მოსაყვისა და ლენინგრადის ბიბლიოთეკებისაგან განსხვავებით/ აგებულია უნივერსალური ათწილადი კლასიფიკაციის /УДК/ მიხედვით. საბიბლიოთეკა-ბიბლიოფრაგული კლასიფიკაციაზე /ББК/ ვადასულა ქვეყნობით არ ხერხდება, ვინაიდან არ არის გამოხული მისი ციფრობრივი კარიანტი სამეცნიერო-ბიბლიოთეკებისათვის.

ჩვენი სისტემატური კატალოგი გაყოფილია ორ ნაწილად და განლაგებულია სხვადასხვა კარბესით: ა) ჭმომიზარული ლიტერატურისა - საერთო საკატალოგისთან არსებულ პატარა ოთახში; ბ) ზუსტი მეცნიერებების, ტექნიკის, მედიცინის, საფლისმეტყველების, არქიტექტურის პრაქტიკის ლიტერატურისა - ტექნიკური დარბების ოთახში მისი ისტორია 1923 წლიდან იწყება, თუმცა დღეკახდელი სახით ფორმირება 1932 წლიდან იღებს სათავეს დღევანდლის სისტემატური კატალოგი ოთხლის 2.312 ყოთას განყოფილებების შიგნით ბარათები ანბანურად და უკვექროზოლოგიურადაა განლაგებული /გამონაკლისია შარქსიმლინიზმის კლასიკოსთა ნაქარმოებები, პარტისა და შიავრობის დღეგენილებები, რომლებზეც ჩნა პლანზეა ვადმოქველი/ ახალი ლიტერატურა კატალოგში ყოველკვირურად აისახება. საკატალოგო ყოთახის ეტკეტებზე შიითიებულია პირველი და უკანასკნელი ბარათების ინდექსები, ხოლო გამოყოფებზე ინდექსების ქვეშეთა/ მოკვეშილია სიტყვიერი განხილვრა ქართულ და რუსულ ენებზე.

სისტემატური კატალოგის დამხარე აბა

რტია ანბანურ-საგნობრივი მიწეწეწელი /სამ უკვექმალარად - ორი. შიითხველათათვის და ერთოკ-სამსახერებრივი/ საგნობრუ კატალოგში ბეჭდურ გამოკვეშითა აღწერილობანი დალაგებულია შინაარსისა და რუბრიკის/საგნის გამოქმატკველი სიტყვა/ მიხედვით. საგნობრივი კატალოგოც /სისტემატურის დარად/ ჩიუნად ფონდს შინა-არსობლივად ვადევიშლის, ოღონდ ამ ჩიუნი საგანი წარმოღვენილია არა მეცნიერებათა კლასიფიკაციის მიხედვით, არამედ ცალკეა მოკვეშილი ანბანზე; საგნითა განლაგება მექანიური და არა-ლოგიური. საგნობრივი კატალოგი თაქიბი აგებულეობით ეწკილამქილერ ლექსიონის მოგვეგანხებს. შის მიზართავეწ, როკა სერო შიღონ ცნობა, თუ რა ჩიუნებია ბიბლიოთეკაში ამა თუ იმ ვიწრო საკითხზე.

სისტემატურ და საგნობრივი კატალოგებში ჩიუნთა აღწერილობები ვახლავებულია ჩიუნის შინაარსის მიხედვით და ამიტომ შიით რეალურ კატალოგებსაც უწიარღებენ.

1932 წლიდან წარმოგებს ქართული საგნობრივი კატალოგი ჩიუნს ბიბლიოთეკაში და დღეისათვის ოთხლის 128 ყოთას ამ ასახულია ჩიუნები და ვრძილდებადი გამოკვეშები. მასალათა განლაგება ყოველი რუბრიკის ფარგლებში ანბანურა/ შარქსისტკულ-ღენინური ლიტერატურისა და მარტიული დოკუმენტების ვარდა/ ახალი მასალა კატალოგში ყოველდღიურად ვროვის. საკატალოგო ყოთახებზე დარულ ეტკეტებზე შიითიებულია პირველი და უკანასკნელი რუბრიკების სიყიბის სიტყვები. კატალოგის დამხარე აბარატია: ა) საგნობრივი რუბრიკების ანბანური კარტოთეკა და ბ) შიითოთ-

ბათა კარტოაქა

რუსული საფინანსო კატალოგის ორგანიზაცია 1946 წლიდან წარმოებს და ითვლის 1728 ყუთს. ორი უკანასკნელი კატალოგი მხოლოდ ენობრივად განსხვავდება ერთმანეთისაგან. მათი ორგანიზაცია ვეალება კლასიფიკაციისა და რეალური კატალოგების ორგანიზაციის განყოფილებას.

საბიბლიოთეკა საქმიანობაში მნიშვნელოვანი ადგილი ენიჭებოდა ანბანურ კატალოგსაც. მასში ბეჭდურ გამოკვლავად აღწერილობანი მათი შინაარსისაგან დამოუკიდებლად დაქვეყნებული ავტორისა და ნაწარმოების სათაურის მიხედვით ანბანური თანმიმდევრობით. ანბანური კატალოგის მკვლევართა მეთოდური ამოწმების მისთვის საჭიროა წიგნის არსებობას ბიბლიოთეკის ფონდში. იგი ეხმარება ბიბლიოთეკარს წიგნის გაცემისას და ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდის ორგანიზაციის დროს. ანბანური კატალოგების ორგანიზაცია ვეალება კატალოგიზაციისა და ანბანური კატალოგების ორგანიზაციის განყოფილებას და შექმნილია 1930 წელს. ახალი ლიტერატურის ჩარევა კატალოგში ყოველდღიურად წარმო-

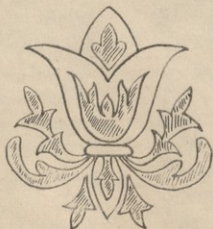
ებს კატალოგებზე დაქრულ ვტრუტებზე მათი მთავრული და უკანასკნელი ბარათების საწყისი მარკულები, ხილო ყუთის შიგნით გამოყოფებზე ამასთან ერთად გამოყოფილია ავტორები პროფესიონალ მიხედვით, პერსონალიები და სხვ.

ბიბლიოთეკის გამხნია კონტროლური ანბანური გენერალური სამსახურებრივი რუსული წიგნების კატალოგიც, რომელიც ითვლის 2244 ყუთს. უფრო მოკრეა ქართული წიგნების კონტროლური ანბანური სამსახურებრივი კატალოგი /128 ყუთი/.

მეთოდურად რუსული წიგნების ანბანური კატალოგი ითვლის 2240 ყუთს, ხილო მსგავს ქართული სამსახურებრივი კატალოგში არის 128 ყუთი.

ამათ ვარდა, ბიბლიოთეკის აქვს უცხო /ვერობული/ და საბჭოთა კავშირის ხილთა ენებზე გამოცემული ლიტერატურის ანბანური კატალოგები და სხვ ცალკე აღნიშვნის ღირსია სომხურ, აზერბაიჯანული, აფხაზურ და ოსურ ენებზე გამოცემულ ბეჭდურ ნაწარმოებთა სისტემატური კატალოგებიც.

ლალი კაქელია

უცხოური ლიტერატურის

გ ა ნ ყ ო ფ ი ლ ე ბ ა

ს

აბ ტკის 1969 წლის დადგენილებაში იხვეწს ქვეყანაში საბჭოთაოთუკო საქმის ძღვეთარეობისა და მისა შექმდომი ვაჟმჭაბუკუნის "მესახე" განსაკუთრებულად აღვილო და-ეთომი ბიბლიოთეკების უცხოური-ლიტერატურით დაკომპლექტებ-სა და მისა ვამოყენების საკითხს.

დადგენილების განსახორციელებ-ლად 1960 წელს კ. მარქსის სახე-ლობის საქართველოს სახელმწი-ფო რესპუბლიკურ ბიბლიოთეკაში შეიქმნა უცხოური ლიტერატურის ნახევრად კომპლექსური განყოფი-ლება, რომელსაც დაცვისა ბიბლი-ოთეკის უცხოური ლიტერატურის ფონდის დაკომპლექტება/წე-ნებითა და ნიჭილობრივ, პერსონ-ლი გამოცემებით/, წინების კომპლექ-სური დამუშავება. კატალოგების არ-განზავება, მომსახურების განყოფი-ლებებთან ერთად მკითხველთა ხ-იხეთარმაცია-ბიბლიოგრაფიული მომსახურებ, ლიტერატურის ბე-ტური პროპაგანდა, კულტურის

სამინისტროს სისტემის უცხოურ ლიტერატურაზე მომუშავე რესპუბ-ლიკის ბიბლიოთეკების მეთოდური ხელმძღვანელობა და სხვ.

უცხოური ლიტერატურის დაკომპლექტების საქმეში ვადამ-წყვეტი მნიშვნელობა ეკისრება ბიბ-ლიოთეკის სერთო და უცხოური ლიტერატურის დაკომპლექტების პრითეფის, რომელიც შექმნილებუ-ლია რეგიონისა და მკითხველთა კონტრევენტის თავისებურებთა ვათ-ვალისწინებით.

ბიბლიოთეკა კომპლექტლებ-ბირთადად საზოგადოებრივ-პოლი-ტეკური, სამეცნიერო, ხელობრი, მხატვრული, კულტურისა და ხელო-ბების ლიტერატურით, ხოლო რეს-პუბლიკაში განვითარებულთა სახელო-ბურენობის ბირთადად დარგების ვათ-ვალისწინებით შეიარჩევა ლიტერატუ-რა ტექნიკური, სასოფლო-სამეურნე-სა, საზენებისმეცყველო, სამედიცინო და სხვა დარგებთან.

უცხოური ლიტერატურით-ბიბლიოთეკის ფონდების შევსების

ძირითადი წყაროებია:

სახელმწიფო ვაჭრობის განყოფილება -
 "შეძენა სასაქონლის" ადგილობრივ მალაჩოვსა
 და ქვემო პირთაგან, საერთაშორისო ვაჭ-
 ვადა და ვაჭრობით შექმნა.

სამაშალო განყოფილება - ფი-
 სიანი სავაჭრო-საბაზო ცენტრი, რომელიც
 ვიღებთ საკაპიტალიზაციის პალიტიკიდან.
 ყველა წყაროს მიხედვით წლის განმე-
 ლობში ვიღებთ 4500 ჰექტარს ერთე-
 ულს.

ოცდახუთი წელია ბიბლიოთეკის მი-
 ნიჭიერადი აქვს უფლებიანი აწარმოოს სა-
 ერთაშორისო წიგნთაგან რეკონსტრუქცი-
 ციისათვის და განვითარებად, ისე კა-
 პიტალიზაციის მიხედვით. ამ მიმართებით
 დღესათვის ბიბლიოთეკის ურთიერთობა
 აქვს 20 ქვეყნის 40-მდე ირანისა და
 ახლანდელი ბიბლიოთეკის არა პარ-
 ცილობით რეკონსტრუქციის არსებულ-
 კაპიტალიზაციის ფარგლებში მიღებული ლი-
 ცირაციის რეკონსტრუქციის განხორციე-
 ლისათვის ვაჭრობით ბიბლიოთეკის
 დაკომპლექტირების პრობლემა უნდა
 აღიქვას საზოგადოებრივი და პოლიტიკა-
 რული შეცვლილების უპირატესობით.
 დაკომპლექტირების ამ მეტად მნიშვნელო-
 ვანი წყაროთი შემოდის დაახლოებით
 600-650 საინტერესო და ლირიკული
 უცხოური ჰექტარის ერთეული/ქარ-
 თვედ ავტორთა ნაწარმოების თარ-
 ვებში სხვადასხვა უცხოურ ენაზე, სა-
 ლგარეოდ ქართველობათა შრო-
 მები, ენციკლოპედიები, ცნობარები და
 სხვ., ქართველობათის და საცნობი-ბიბ-
 ლიოგრაფიული განყოფილებების სახე-
 ლით ფონდებისათვის/.

მეოთხედ საუკუნეზე მეტია ბიბლიოთე-
 კა იქნება ვაჭრობით კაპიტალიზაციის
 ნების ლიბერალიზაციის/წინააღმდე-
 გობის განყოფილება/მეცნიერების და ხელო-
 ნების პრობლემა. უნდა აღინიშნოს, რომ
 მეტად მკითხველთა სავაჭრობით თანხა ვერ-
 აკმაყოფილებს მეცნიერებას მხარე
 მიხედვით.

სახელმწიფო-საბაზო ლიბერალი-
 რით მიხედვითა მომსახურების დო-
 ნის ასაძლევად, 1956 წლიდან ბი-
 ბლიოთეკაში შექმნილია სახელმწიფო-
 ლი განყოფილების რესპუბლიკური შენობ-
 ნული ბარათული კაპიტალიზაციის/სა-
 კაპიტალიზაციის/წინააღმდეგობის
 მიხედვით, რომელიც მოახიფტება ცნო-
 ბების რესპუბლიკის ბიბლიოთეკებსა და
 სამეცნიერო დაწესებულებებში შემოსუ-
 ლი სახელმწიფო-საბაზო განყოფილების
 შესახებ, მათი ადგილობრივობის მი-
 თითობით.

ამჟამად დღის წესრიგში დგას შე-
 ერთებული კაპიტალიზაციის სავაჭრო-სა-
 კაპიტალიზაციის, აქედან გამომდინარე, სა-
 ერთობ-რესპუბლიკური სისრულის შექ-
 მნის საკითხი. სისრულეში უნდა გა-
 ერთიანდეს სხვადასხვა ფორმისა და
 შინაარსის რესპუბლიკური, უწყობი-
 რი და რეგიონალური შეერთებუ-
 ლი კაპიტალიზაციები.

ბიბლიოთეკა აქტიურად მონაწი-
 ლობს სახელმწიფო-საბაზო ლიბერალი-
 რის საკაპიტალიზაციის თუ ადგილობრივ
 რეგიონალური შეერთებულ კაპიტალი-
 გებში.

მეცნიერებათა ფართო მასების
 უცხოური ლიბერალიზაციის სინ-

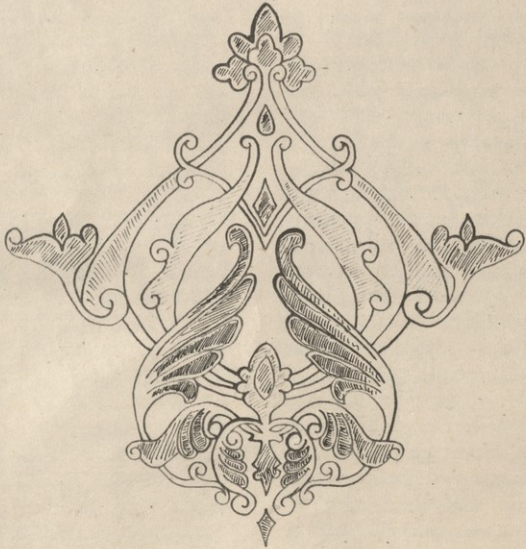

ფორმაციო მომსახურების საქმეში ვარ-
კვეთი როლი ეკისრება ახალშემოსუ-
ლი დიფერენცურის საინფორმაციო-სი-
ვს. სისტემატურად ეწყობა ახალშემოსუ-
ლი, უაღრესად ვადეუციტ შემოსული დი-

ფერენცურის გამოთქენები.

უცხოური დიფერენცურის განყო-
ფილებას დაედატებული აქვს რესპუბლიკის
კულტურის სამინისტროს სისტემის უცხოურ
დიფერენცურებზე მომუშავე მიმდითოთეების მე-
თოდური ხელშედეგანელობა.

ცხადია ჩიკვაშვილი

ავტობიოგრაფია

მთავრობის

სთავს უხრავს სამოქალაქო
სამსახურს და სახელმწიფო
სამსახურს უმადლოდს სახელმწიფო
სამსახურს მიღებულია კა-
ნონმა „ისტორიული ძეგლისა და
სა და გამოყენების შესახებ“ განსაზ-
ღვრის ნიშნის-რეგულაციის ისტორიული-
კულტურული ძეგლის დანიშნულ
ბა, რომლის დაქვეა ყოველი სახელ-
თა აღმართის მოვალეობაა.

აღნიშნული კანონის საკავშირო
კულტურის სამინისტროს გამოცემულ-
რა სპეციალური დადგენილებით
„ზოგადი თემატისა და მუხუდებში
ნიგნალი ფონდების ხელნაწერებ-
სა და საარქივო მასალების დაქ-
ვის გაუმჯობესების შესახებ“, რის
საფუძველზეც, საქართველოს სსრ
კულტურის სამინისტროს მხარდა-
ჭერით, 1980 წელს ზოგადი თემა-
ტიკის დამოუკიდებელი სერიალური
ფორმისად გამოიყო იქნათ გამო-
ცემთა განყოფილება, რომელსაც
ვერდება ხელთაღნიშნული ლი-
ტერატურის დაქვეა გაერთიანებ-
ვის პრაქტიკისა.

1846 წლიდან დღემდე საქარ-

თველოს ერთეული ნიგნალი თე-
მატიკის მილიონამდე ბეჭდული ფორ-
მული დაგროვდა. ამჟამად რუსი
ფონდები 9000-მდე ექვემდებარე
იქნათი ძველნაბეჭდი ნიგნი, 13000-
მდე საარქივო დოკუმენტი და 300-
მდე ხელნაწერია დაუნჯებული რა-
ტიციკლის საგანძურში.

აქ დასული თითოეული ნიგნის
საკუთარი ისტორია აქვს: ზოგი გ-
მოიჩინო მთავრებითა კოლექციის
აქვს, ზოგი იქნათი შექმნილით
გამორჩევა, ზოგს უნდა იქნა ექს-
პონირისი ახლავს ან მალაღობი პო-
ლიგრაფიული ლიტერატურით გ-
მორჩევა, ზოგსაც ლიტერატურის
კი ისტორიული თარიღი ალუბე-
დავს ეამთავლისაგან გაყვითლებული
ფურცლები... ყოველი მათგანი რა-
ლაცან მოგვითხრობს, რაღაცას გ-
ამბობს, რაღაცით გვამდიდრებს...

„მთელი ჩვენი ქვეყანა ნინაბა
თა სისწლით და ძველებით გამო-
ხიერებული ნარმოადგენს აქლდა-
მას, ახელილოგიურ ნამოს, რომ-
ლსაც საქართველოს ვეძახით.“ -
ასეთი ნარწერა გაუკეთებია გუო-

დამძიმებულ აჯაჯი წერეთელს ალ. ხახანაშვილის ისტორიული გამოკვლევებზე „ხა-ცონ-ყობა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდის“, რომელიც ქუთაისშია გამოცემული 1910 წელს.

„ძმავი იოსებ! მიიღეთ ჩემგან სხე სოვრად. - მკრთალად აღუბეჭდავს ჩაღლილს ეგნაცე ინგოროყვანს ხელომწერა 1892 წ. ოსაყრევეთში გამოცემული წიგნზე „რამდენიმე მოთხრობა ე. ნინოშვილისა“, რომელიც იოსებ პავლიეს ძე კაკაბაძისათვის მოუძღვინა ავტორის.

1783 წლის „კონდაკის“ ბოლო გვერდზე სამელოვიანო ნაწიწერა გვაძე-ნობს: „წელს ჩყვა ვარდაიყვალა პაპუნა წერეთლის ძეგლე მხეხათყნოთ სძაბათს მეშვილეს თებერვალს საღამოს. - იქნებ როგორ დასჯირღეს ისტორიის მკვლევარს ეს მინაწერი.

ძველნაბეჭდილი სომხური წიგნების კოლექციებში კი მრავალ საინცერესო მინაწერთა შორის ოჯახის თყანახანის ავტორატეც რხახება.

კიდევ უფრო საყურადღებოა 1976 წელს ბიბლიოთეკის კომპლექტაცორათა ზრევანის მიერ ორწინვრადის ბუკინისცყურ მალიხაში შექმნილი წიგნოთ მულოც თეიმურაზ ბაცონიშვილთან არის დაკავშირებული და რამდენიმე საინცერესო ცნობას შეიცავს:

თეიმურაზ ბაცონიშვილი (1782 - 1846 წ. წ.) ირავლი მეფის შვილიშვილი (გორაკი XII - ის უძეწონი ვაჟი პირველი ქარხინიშვილან) რომელ ვნათოლებულია პირთწენა იყო. საქართველოს შეერთებამ რუსეთთან ვნახარობა მისი პეეტრბურგში ვაღახახელობა, სადაც იგი ნაყოფიერ მეცნიერული მოღვაწეობას ეწეოდა. ცნობილთ

თეიმურაზ ბაცონიშვილის შემოქმედების ფართო დიაპაზონი - იგი იყო ისტორიკოსი, პოეტი, მოგზაური-გეოგრაფი, მთარგმნელი და ერთ-ერთი პირველი ბიბლიოფილი. მან საკუთარი უძლიერესი ბიბლიოფილი. მან საკუთარი უძლიერესი ბიბლიოფილი შექმნა და მისი ბიბლიოფილი-ფილითი აზრობითობა დაგვიტოვა.

თეიმურაზ ბაცონიშვილის ბიოგრაფიაში ნათლად გამოიკვეთა ფრანგოთრენცალოსც მარი ზროსესთან მეგობრობის პერიოდი. ამ ორი მეცნიერის თანამშრომლობის შედეგად ევროპამ ვაყენი ქართული ისტორიოგრაფიის ძეგლები.

1829 წელს მარი ზროსემ დამოუკიდებლად გამოისცა პარიზის ერთგული ბიბლიოთეკაში დაყოლი ქართული ხელონბერი „ცხოვრებულ საქართველოაჟსა“ („Chronique géorgienne“). 1833 წელს კოთეიმურაზის შედგენილი „შემოკრებული მოთხრობა საქართველოაჟსა“ („Memoirs ineditz relatif a l'histoire et la langue géorgienne“).

აღნიშნული წიგნებიდან თეიმურაზმა მისთვის საინცერესო ისტორიული ნაკვეთები ცალკე წიგნად ააკინძინა. კონვოლუციის ბოლო ფურცელის თეიმურაზის ავტორატე შექმარჩენია „ეს ისტორიის წიგნი თანა მქონდა გერმანიაში რომ ვიყავ წელსა 1836 წ. *“ გვაძენობს იგი. წიგნი სამკურნალოდ გერმანიაში ნასულის თან ნაყოლია-სულია და ვონების საზრლოდ.

ცნობილია, რომ 1908 წლამდე თეიმურაზ ბაცონიშვილის ბიოგრაფიის მკვლევარები ნაკლებსარწმუნოდ მიიხვედნენ გერმანიაში მისი მოგზა-

უბოძის ცნობას. აღ. ხანანაშვილი ვარა
 უღობდა: „ზაქონიშვილია შვიდიოქნა
 იძოვხაყარა სანღვარვარეთ და სხვათა-
 შორის ინახაყო ზეროინი“. * * მოკუ-
 ანებით დავით ზაქონიშვილის კოლექ-
 ციაში მიკვლიყოლია თეიმურაზისეყოლი
 ნიჭის მინანქრმა ვაძმართლას ეს ვარაყ-
 დი. ამრავად, ჩვეთან დასყოლი ნიჭი
 თეიმურაზ ზაქონიშვილის ბიოგრაფიის
 აღნიშნული ეპიზოდის კიდევ ერთი
 დასცაყირა.

1833 ჩელის ვამოცემყოლი „შემო-
 რეპულოი მათხნობის ის გეშეშობათ,
 რომელიც აღნიშნული კრეხყოლია მე-
 სყოლი, თეიმურაზს მარი ბროსესვან
 უნდა შეთხობდა ნაბოძები, რასაც ყდა
 ფურცელოზე მისი ავტოგრაფი აღას-
 ცყორებს. ეს ყდაფურცელი თეიმურაზს
 ამოყქარია და კონვოლოციის ერთ-ერთ
 ყდაზე მოყარავს: „მის სამეფოს ყმაღ-
 ლესობის მეფის ირაკლის მეორის
 შვილისშვილის ზაქონის თეიმურაზს,
 სიძაბლით შესწირა მთხვევლომან-
 კკითხყოლიბთ მოკრძალოებული ავტო-
 გრაფს.

იმავე ვამოცემის მეორე ყდაფურ-
 ცელი კი კონვოლოციის ყდას მესამე
 გვერდზეა მოყარული, რომელიზედაც
 ქართველი ვადამწერის მაგიდაა წარ-
 მოდგენილი ნერისათვის აუცილოებე-
 ლი იარაღებით, ჩანახაგს ფარხყო-
 ლი წარწერა აქვს „Bureau d'e-
 crivain calligraphe géorgien“.

ქართველი ვადამწერთა ისტორიის
 კლოვვართათვის ეს ჩანახატი არაყ-
 და იყოს ინცერტემოკოლეხული.

ამრავად, აქ წარმოდგენილი მხოლო
 ერთი ნიჭის შესწავლაც კი საკმარისა,
 რათა ნათლად წარმოვიღვინოთ თეი-
 მურაზ ზაქონიშვილის მალიონცელოქ-
 ცყოლიყრი ზიბლითვილის სახე და
 კიდევ ერთი შცრისი შევმატოთ მარი
 ბროსეს მიერ შესანიშნავად დახა-
 ცული პორტრეტს: „მე არ შემიძია
 ვანუკვიფრებლოდ წარმოვსთქვა
 თეიმურაზის სახელი, რომელიძიქ
 მალიონი ხნეობა შეერთებულოა ვ-
 ნათლოებული ვონებსა და ვრცელი
 მეცნიერებსათან, რომელიც მწერლო-
 ბით შრომაში პოყოლიბს კეთილო-
 შობილოყრს ვასართობს, რომლის
 მიხანი არის თავისი შრომით უკდავ
 ყოს სსენება თავისი ერისა“...

ფერხილე ვვაქანტირაძე

* Ξ აღობათ თებერვლის უნდა ნიშნავდეს.
 * * ვახ. „სავაქარო ვახეთი“, 1908, №17, გვ. 3.

ბიბლიოთეკის ხსოვნას

1926

წლის 8 იანვარი სამუდამოდ დარჩა ჩემს მესსერებში. ამ დღეს პირველია შემოვალე საქარო ბიბლიოთეკის კარი, არა რო — გორკ, მკითხველმა, არამედ როგორც თანამშრომელმა. და უნდა ვითხრა, რომ ეს არც თუ ისე ადვილი აღმოჩნდა. საქარო ბიბლიოთეკა მშენებლობითი ნაშენი იყო იმ შენობაში, რომელშიაც ახლა პიონერთა სასახლეა. იმ დროს კი აქ იყო ვანდავეზული მთავრობის სხვადასხვა დაწესებულებები: საქართველოს ჯაჯი, საკომსაბჭო და სხვა ამოცომ აქ შესულა მხოლოდ სპეციალური საშვით იყო შესაძლებელი

როგორც ცნობილია, 1923 წლის 30 მაისს საქართველოს სსრ სახელბო კომსაბჭოს საბჭოს მიერ მიღებულ იქნა დადგენილება საქართველოს საქარო ბიბლიოთეკის დაარსების შესახებ ბიბლიოთეკის დირექტორად დაინიშნა პროფესორი გიორგი ნიკოლოზისძე ვეხვამანი, რომელიც მინამდე (1924-1923 წწ.) მუშაობდა საქარო თვკლის საკომსაბჭოს აკადემიური ბიბლიოთეკის დირექტორად სწორედ ამ ბიბლიოთეკას და თბილისის საქარო ბიბლიოთეკის ფონდები დაელო საფუძვლად ახლადგახსნილ საქართველოს სახელ-

მწიფო საქარო ბიბლიოთეკის.

გ ვეხვამანი ენერგიულად შეუდგა ბიბლიოთეკის დაკომპლექტებას და ფონდების დამუშავებას. ბიბლიოთეკა შეიქმნა ინკორპორაციით მიღებული ძვირფასი ფონდებით და ღირდად ღირებული კერძო კოლექციებით. შეიძლება დავასხედლოთ ცნობილი კავკასიოლოგის ვეილენბაუმის ძვირფასი კოლექცია, სადაც ვანსაუთრებით მდიდრად იყო წარმოდგენილი ლიტერატურა კავკასიის გეოლოგიის, ვეფხვათის, ისტორიის, უილკლორის, მედიცინის შესახებ და სხვა. აგრეთვე ძმები თამაშვევების წიგნადი კოლექცია, უმთერესად, თეატრალური ხელოვნებისა და ისტორიული ხასიათის ლიტერატურისაგან შემდგარი, მარკოზოვის, რუსლოვის, პროფ. დონის და თვით პროფ. ვ. ნ. ვეხვამანის ძვირფასი კოლექციები. 1924 წელს ბიბლიოთეკამ შეიძინა ცნობილი ქართველი პუბლიცისტი და საზოგადო მოღვაწის ნიკო ნიკოლაძის წიგნადი ფონდი ინკორპორაციის წესით ბიბლიოთეკამ ამ პერიოდში მიიღო ყოფილი თბილისის საქალაქო ა. ს. ბუშინის სახელობის ბიბლიოთეკის საკმაოდ მდიდარი ფონდი (40 000 წიგნი), ყოფილი თბილისის ვაჭრთა პირველი გომბაზის, ყოფილი რედაქტორი სასწავლებლის, თბილისის ქალთა მო-

რე გიმნაზიის ფონდები და სხვ.

შეიძლება ითქვას, რომ გ. გვებრძანის უშუალო ხელმძღვანელობითა და მონაწილეობით აღიწყო პარტიის სახელმძღვანელო საქართველოს რესპუბლიკური პარტიისთვის მდიდარი ფონდების ფორმირება, პარტიისთვის ორგანიზაციული სტრუქტურის ჩამოყალიბება. სწორედ ამ გამოვლინდა გვებრძანის დიდი როლი, როგორც წინასწარ ცოდნის, დახვეწილი გეგმირება და ორგანიზაციული ნიჭი.

ოქახურმა გარემომ და შემდეგ თბილისის პირველ კლასიკურ გიმნაზიაში გატარებულმა წლებმა შეაყვარეს ვითარე გვებრძანს წიგნი. ამიტომ, შემთხვევითი როდია, რომ ხარკოვის უნივერსიტეტში ყოფნის დროს მან შეძლო სტრუქტურული ცხოვრების პირობებში შექმნა საკმაოდ მდიდარი პირადი პარტიული ფონდი. არ, რას წერს ამის შესახებ რომან კვიციანი: „აღსანიშნავია, რომ ხარკოვში იმ დროს არსებობდა ქართული სტრუქტურული სათვისტომო, რომლის თავმჯდომარე ორი წლის განმავლობაში ვითარე გვებრძან იყო, — უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ ამ სათვისტომოს დაუტოვა მან საკუთარი მდიდარი პარტიული ფონდი“. ჩვენს ყურადღება მიიქცია მანვე ნაშრომში მოცხადებული თემა: „გითრე გვებრძანის პირადი არქივი“. იხსენებ ივანე ჯავახიშვილის რამდენიმე წიგნს, სადა ნათლად ჩანს ამ ორი მუხვი — რის დიდი ურთიერთპატივისცემა და მეგობრული დაპირებულება. აი, ერთ-ერთი მთავანი: „დრამა პარტიული პარტიის გიორგი! დად პარტიის გიორგი შეწყვეტისათვის; პარტიული დაპირების ცეცხლი პარტიის მუხვი, აქამდის უნივერსიტეტის წინასწარების წინით უსარგებლოდ, ქალა დაპირებმა მიხედვით, რადგან სხვებს სწირდებათ. თუ თქვენ პარტიული დაპირება ვიქვით და პარტიული, სხვებს დაპირებულთ, ჩემი წინასწარების რუსეთში დაქარგვის გამო

უწყო მდგომარეობაში ვარ ჩავარდნილი და ეს მდგომარეობა მიძლეულს ამ თხოვნით შეგაწუხით. მარად თქვენს დრამა პარტიის მუხვი ივ. ჯავახიშვილი, უფლისი, 1931 წლის 12. VI.“

აღნიშნული წერილი ნაშრომის ავტორს მოცხადია, აქვს ი ჯავახიშვილისა და გვებრძანის შეგობრული ურთიერთობის სამუთადა. ჩვენთვის კი, პარტიული ურთიერთობის ამ პირის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, ვინაიდან მასში მუდმივად დიდი ისტორიკოსის დამოკიდებულება პარტიისთვის წინასწარ.

ხარკოვიდან სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ გ. გვებრძანმა განაგრძო ახალი პირადი პარტიული დაკომპლექტება, ხოლო 1924 წელს საქართველოს სახელმწიფო საქართ. პარტიისთვის გადასცა თავისი მდიდარი წიგნები კოლექცია, რომელშიც ნამდვილად დამაყენებელი პარტიული ფონდი. გ. გვებრძანის ამის შემდეგ ურთიერთად წიგნების საუკეთესო ნიმუშებს და ღირსეულად ევადა მარში გამოჩენილ ქართული პარტიული ფონდს.

გამოჩენილი ქართული მეცნიერს, გეოგრაფს, ეკონომისტს, ისტორიკოსს, შესანიშნავ პედაგოგს, მეცნიერებს დამახებრებელი მოღვაწის, პარტიული გიორგი ნიკოლაის ძე გვებრძანის საპატიო ადგილი უყვია ქართული მეცნიერებისა და კულტურის ისტორიაში. ივანე ჩვენში ეკონომიურ-გეოგრაფიული მეცნიერების ფუძემდებელი სანიქალონი მამულიშვილის მოღვაწეობა მრავალმხრივი ნაყოფიერი იყო. მის კალამს ეკუთვნის საფუძვლიანი ნაშრომები ეკონომიურ გეოგრაფიაში, სოფლის მეურნეობის ეკონომიკაში, გამოჩენილ რუს და ქართული გეოგრაფებსა და მოგზაურებზე და სხვ.

პირადად მე ექვსი წლის (1926-1931 წწ) მანძილზე ვუმამოძლი საქართველოს საქართ. პარტიისთვის გ. გვებრძანის უშუალო ხელმძღვანელობით. მსურს გავიხსენო რამდენიმე

გუნბილი მისი ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამ მონაკვეთიდან.

გ. გეგზმანი აქტიურად იღვწოდა საზოგადოებრივ კადრების აღსაზრდელოდ. სწორედ მან დაამკვიდრა წიგნისა და ჰეიბეხელის დიდი სიყვარულის ტრადიცია. ზატონ გიორგის მიხედვით, რომ ზოგადი კადრები უნდა იყოს ყოველმხრივ განვითარებული და განათლებული ადამიანი, რომ მას უნდა ახასიათებდეს დიდი კულტურა, ტაქტი და თავზიანობა ჰეიბეხელებთან ურთიერთობისას. ამავე დროს ზოგადი კადრების დირექტორი და მისი მოადგილე მ. მავტუშვილი სერიოზულ ყურადღებას უთმობდნენ თანამშრომელთა პროფესიული ღონის ამაღლებასაც. ისინი მთითხოვდნენ საზოგადოებრივ საქმის თეორიის, მეთოდისა და თანამედროვე ზოგადი კადრების მომზადებისათვის დირექტორის შესწავლას.

დაწესებულების საქმეების წარმოებისას გ. გეგზმანი იყო ძალიან მოძინებელი, ზოგჯერ მკაცრი, მაგრამ ეს ყველაფერი მიმართული იყო იმისაკენ, რომ მის თანამშრომლებს მეტი უფრო და გამოცდილება მიეღოთ, რომ ისინი ჭეშმარიტად გამხდარიყვნენ ჰეიბეხელითა და მისი და ზოგჯერ მისი გამაჯობებელი.

როგორც დასაწყისში მოხსენიებ, 1926 წლის 8 იანვარს შევედრე ზოგადი კადრების კარი და მასთანვე ვიგრძენი, რომ მოხვდით მეტად შევობრულ და უადრესად კულტურულ კოლექტივში. ზოგადი კადრების შტატი ამ დროისათვის ცამეტე კაცისაგან შედგებოდა. მისსივს, ზატონი გიორგი ხუშრობით იჩერებოდა დუქიანის გვერდით, ახლა კი კ. მარჭის სახელობის საქართველოს სახელმწიფო რესპუბლიკურ ზოგადი კადრების კომისიის თანხმობით დაიწყო კადრების მომზადება და მასთანვე დამატებითი კადრების მომზადება.

ლოთიკა, გამაჯობა თანამშრომლებში. ყოველი ჩვენგანი ვგრძობდა გ. გეგზმანის დიდ ხიბობს და მამოძრავებელ ზრუნვას, და ჩვენც დიდად ვა-

ფასობდით ასეთ დამოკიდებულებას. შემდეგ შევედრეთ, როგორც გ. გეგზმანი აღარ მუშაობდა ზოგადი კადრების, მისი ყოველი შეხვედრა ჩვენთვის ნამდვილი დღესასწაული იყო. მისსივს, სადაც არ უნდა ყოფილიყო, მომხიბვლად, გადავიქცინა და მოკითხვად ჩემს ამავეს.

გიორგი ნიკოლოზის მე გეგზმანის ხელმძღვანელობით ვატარებდით წლებში ყველა ჩვენგანისათვის თავისებური უნივერსიტეტი იყო.

ერთხელ გეგზმანმა გამომიძახა თავის კაბინეტში, გადმომა წიგნების სია ლოთიკისა და თელოსოფიაში და მირჩია მათი წაკითხვა. მე იმავე დღეს ვავუზარე ერთ-ერთ ძველ თანამშრომელს ამ საუბრის შინაარსი და მან ამხსნა, რომ გ. გეგზმანი ყოველ ჩვენთან ამავეს წიგნების ასეთ სივს წასაკითხად და მეუფე აწივს ვასაზრებს. ჩემმა კითხვამ მუთუღმა მირჩია მოკვებული წიგნებისათვის სერიოზულად მომეკა და ხელი გამეფეცდებოთ, პირველად. ცოტა არ იყოს, ვამომხელდა, მაგრამ შემდეგში კი ვამოხელდა ამ მუშაობაში. პირველ ორ სივს მომეკა სივს ისტორიაში, გეოგრაფიაში, პოლიტიკურ ეკონომიაში, ლიტერატურის მკვლევარობასა და ხელოვნებაში.

მოუტან კიდევ ერთ შევლით: 1923 წლიდან ზოგადი კადრები იღვდა წიგნის პალატადან უფროსი სავალდებულო ვეგზმანის რიღესაც ზოგადი კადრების შემოვიღოდა ახალი წიგნები, ყველანი (ეს აუცილებელი იყო) ვესწავლით ამანათების გახსნას. ასე უნებურად ვეწინააღმდეგეთ ახლად შემოსულ ლიტერატურის და ზატონი გიორგის რჩევასმეტი მოვეჩვიეთ ჩვენთვის სინტერესო წიგნების ჩინობას.

გ. გეგზმანს ჰქონდა გამოუმუშავებული ზოგადი კადრების აღზრდის თავისებური სისტემა, მხვე ვესწავლა, აგრეთვე, პირადი კარგით-

კის წარმოება, რაც ყველა ჩვენთვის ძალიან გამომგადგო შემდგომში.

იმ ხანებში ჩვენ, ყველანი ვაგრძელებული ვიყავით მხატვრობის ლიტერატურით. ამ წლებში მრავალი გამომცემლობა უშუქდა შვედრ სანდარგარეოლ მხატვრულ ლიტერატურას, რომელთაგან ყველა რიდი იყო სრულყოფილი. ერთხელ, გვცმანმა, ახლად მიღებული ლიტერატურის გარჩევისას, შევნიშნა:

— ვაგრძობთ, რომ თქვენ ყველანი ძალიან ბევრ რომანს უღაბავთ უსიტყვოდ, ჩემი ერთადლი რჩევა იქნება, წაიკითხოთ უფრო შერჩევით. ბეტი დრო მთანდომით ისეთი წიგნების წაიკითხვას, რომლებიც თქვენ გამოგადგვამთ თვითგანვი თარგმნისათვის.

ჩვენ ვვითნდა კიდევ ერთი კარგი ტრადიცია, რომელიც, როგორც სჩანს, აგრეთვე გვცმანის აღზრდის თავისებურ სიტუციაში შედიოდა. სამუშაო დღის დამთავრების შემდეგ, ჩვეულებრივ, ყველა ერთად გამოვდიოდით და ფხით მიუყვებოდით რუსთაველის გამზირს, ჩვენ შორის ყოველთვის იყო ის გვცმანი, ან მისი შიდაგვიღე მაცაფრებელი. ვხად შევდიოდით ყოველი წიგნის მაღალიაში და ბუკინსიტყვითან. ვუცნობილით როგორც ახალი ლიტერატურას, ისე ძვირფას მუღ გამოცემებს. უფროსების რჩევით ხშირად ვიძინდით წიგნებს პირადი ბიბლიოთეკისათვის.

მოვიყვან კიდევ ერთ დამახასიათებელ ფაქტს. ჩვენთან, ბიბლიოთეკაში წიგნების ასაყიდად მოჰქონდათ როგორც კრძობ პირებს, ასევე პრფესიონალ მუკინისტებს. იყო შემთხვევა, როცა წიგნების მოცნის ღროისათვის დაწესებულების საღაროში ფული არ იყო, მაშინ ძვირფასი კოლექცია ან ცალკეული იშვითი წიგნი რომ არ დაკარგოდა ბიბლიოთეკას, გვცმანის თხოვნით, თან ამ შრომლუ.

ბი ვაგროვებდით ფულს წიგნების შესახად, თითონ გვცმანი ყოველთვის, რასაკვირველია, მთავარი შემომცანი იყო ხოლო, როცა საღაროში ფული შემოვიღოდა, ვაღებულთ თანხა უკან უმაღლე ვიბრუნებოდა.

ბიბლიოთეკაში მუშაობის დაწყების პირველივე ხანებში ვამიტაცე ბიბლიოგრაფიულმა საქმიანობამ. ბევრი რამ ვისწავლე შესანიშნავი ბიბლიოგრაფისა და დიდად განათლებული ადამიანის ლევენ ევორაშილის მისხებით. მოვიცინებთ ვმუშაობდი ცნობილ ბიბლიოგრაფთან გიორგი შაქრაძესთან, ჭერ კ. შარქისის სახელობის რესპუბლიკურ ბიბლიოთეკაში, შემდეგ კითხილისის ა. ს. პუშკინის სახელობის ინსტიტუციაში, სადაც მან მამიწკია ზოგადი ბიბლიოგრაფიის კურსის წასკითხადა. ჩემი აზრით, გიორგი შაქრაძე ქართველ ბიბლიოგრაფისთა ერთ-ერთთა საუკეთესო წარმომადგენელი იყო.

ცხადია, უსახღვროდ დაეაღებულთ ვარგნ გვცმანისაგან.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალ-ეკონომიკურ ფავულცეტუ სწავლისას გვცმანი გვიკითხავდა სამსაგანს: მსოფლიო ეკონომიკურ გეოგრაფიას, საქართველოს ეკონომიკურ გეოგრაფიას და სოფლის მუკინისთანის ეკონომიკას. როგორც ცნობილია, ყველა შემთხვაში ჩამოთავილ დისკობლინებს გნ გვცმანმა მიუძღვნა შესანიშნავი სახელმძღვანელოები ქართულ ენაზე, რაც სკუადენტობა დიდ მოწონებას იწვევდა.

ასე მადილიდა დრო.

1929-1930 წლებში, ახალი შენობაში გადასვლისთან დაკავშირებით, ბიბლიოთეკის შტატი უამტეი კაციდან გა-

ჩხარდა ორმოცდათხუთმეტ კაცამდე,
რამაც საშუალება მოგვცა ვადავუყუ-
ენა ბიბლიოთეკა ახალ. უფრო პროგ-
რესულ თუნქციონარურ სტრუქტურა-
ზე

დამთავრდა ლიტერატურის შეგრო-
ვებისა და დამუშავების ბუროდი, და
საქართველოს განსაზღვრების ათი წლის-
თავზე — 1931 წლის 25 თებერვალს ბიბ.

ლითოთეკამ ფართოდ ვაულო კარი შეიბ-
ველენს.

მის შემდეგ ნახევარმა საუკუნემ ვანელი.
ბერი რამ შეიცვალა ჩვენს ცხოვრებაში;
მერამ დღეს გ ნ ვესტმანის დაბადების
ასი წლისთავზე, როცა მისი მოღვაწეობა კე-
თილ ნაყოფს იღებს, თითქოს ისევე ჩვენთა-
ნაა ჩართული შეცნობებისა და კულტურის უნ-
ვარო შიამავე.

ნიკოლოზ აკერმანი

მია პირზაშვილი.

მ ა ზ ა ფ ხ უ ლ ი

•გზაფუხელი დადგაო...•

ნება-ნება იხსნება
ხამთარის მძიმე ურდული,
არემარე იესება
ენქელოების ჩურჩულით.

უხორცდება ბუნებას
ნაზამთრალი წყალ-ულოები,
მა და ველი პირს იბანს
ათოვლის ნაკადულოებით.

ნისლი ციცაბოებზე
ვაწოლილა ზეინებად,
ყაძირს მსუყე სურნელი
ორთქლად აედინება.

თოვლობე აბრწყინებულან
ციცქნა მარვალივები,
ჭიკჭიკებენ, დაბონენ
ჩივბავიონა ჩივები.

თებერვალი უბერავს
ქარზე ამხედრებულთ,
იზმორება სიკოცხლო
ნავარდს მონაცრებულთ.

ფანტრებს მოჭარებულან
შროშანების წყვილოები
ქისრისცვებით მოპქრიან
ხეშა წყალვარდნილოები...

სიჭაბუკეც ვაფურენილა,
სადლა გინდა სდით!
მზე შინა და მზე გარეთა,
მზეც, შინ შემოდით!

დავით კონცელოძე

* * *

ჩემი ვრძნობების უნიჩბო ნაღი.
ვანდე აისის ვაცისკროენეშას,
სახელაუღაუა ლაუკარდის მოხვლას
და მზის სხივების დიდხულოვნეშას.

ვენდე მზის მოხვლას, სისხამი ცისკრის
თვალზე მიღლავს უმწიკვლო ნამი.
ლოქსის გარეშე არც ერთი დილა,
ლოქსის გარეშე არც ერთი წამი.

* * *

ჭერკულოის სეუტენს* მიღმა
გავაშენებ მთელ საფანეს,
ფიქრს გავაუცან ლურჯ ღრუბლოშ და
სეუღას — გაშლილ ოკეანეს;

ამოდენა დედამიწას
ხელისგულზე მოვატარებ,
სიყვარულის ფარს ვუფარებ,
სიძულვილის არ გავაქარებ.

* * *

რიყრაუმა სიღია გააწნა
ზინდმა მსოფლომარე მთას
და ვარდისფერმა აისმა
ლოყა აუწვა ცას;
მზემ მთებთან თვალთ ამოშყო,
სხივებით აისს რთავს...

* შიბრადღვარის სრუტე

პ უ რ ლ

ემონოვეის დასახლებამი-
ნიაეიც არ იძეროდა, ყვე-
ლაზე ბუნებრივად ცოცხალი
გაქვავებულყო. ზაფხუ-
ლის დილა იდგა და ჭურ-
ქიდეც არ ჩამოწოლილიყო სულის შემ-
ხუთავი სივცე.

ძალალი ფიცრის ღონით შემოფარ-
ვლულ ეზოში, გადაჭრილ შორზე მოხუ-
ცი ბოგდანი ჩამოქვარყო და ჩუმიად
ქეოდა ბოლოქვეშად ადიოდა ბოლო-
ცისკენ. მოხუცს ძეგლი, ადგილი-ადგილ
დაკერებული ღვანსაცმელი ეცვა და
დადღილი, ერთი კვირის გაუპარსავე
სახეზეც რაღაც სიძველის იერი ვადა-
პკრავდა.

ეზოს მეორე კუთხეში მისი ცო-
ლი-ვარა-რიდაცას ბერცყავდა და თან
ხმამღლა იწყებოდა. დროდადრო
ქმარს ვადახედავდა, მის დასანახად შრ-
ბით ვადაფურთხებდა და ისეთი გამე-
ტრებით ურცყამდა თოქზე ჩამოკიდე-
ბულ ძეგლმანებს ჭიხს, რომ შორზე ჩა-
მოქვარ ბოგდანს ფრუანცელი უჯლიად
ბთელი ეს კონცერტი იმ ერთი ქი-
ქის ბრალი იყო, ბოგდანს რომ და-

უვარდა ხელიდან. ვარამაც საბოძი იბო-
ვა და დილიდან ჩართო.

ყოველივე ამის ბოგდანი ასე თუ
ისე შეჩვეული იყო და უხმოდ იტანდა.
არადა, არ ვინდა ვაუძლო ქაღს, რომე-
ლიც შენივე პენსიიდან, თანაც საკმაოდ
სოლიდური პენსიიდან, მხოლოდ ათ-ათ
კაპიკს ვაძლევს, ისიც ორ დღეში ერთხელ.
ეს თანხა სიგარეტისთვისაა ვაქუთ-
ვნილი, ხოლო ის ფაქტი, რომ ათ კაპი-
კად მხოლოდ აბამირის ყიდვა შეიძლე-
ბა, ვარას სულაც არ ადგლევებს, რად-
გან, მისი მხრით, ბოლო ყველა სიგარეტს
ერთხიირი აქვს და სულ არ არის საჭი-
რო ფულის ტყუილად დიწვა.

ბოგდანი ამისაც შეეჩვია და ამ ათი
კაპიკისთვისაც მაღლომელი იყო...

... ვარს წყევლის ერთ ციკლს მორ-
ხა და მეორე დაიწყო.

ქმ, არ უნდა შეერთო ასე ახდ-
გზნრდი ქაღი, მაგრამ შეუცდა ამ ოც-
დაათი წლის წინ და ახლა რაღა ქნის?
ოცდაათი წლის წინ კი საქმე
სულ სხეავარად იყო.

თუმცა, რა შნიშნელია აქვს, რა იყო ოცდაათი წლის წინ.

შთაქარი ის არის, რომ ჩქარი მდინარისავით ჩაირბინა შეოთხედ სუკუნეზე მეტმა ხანმა და მიშინდელი, ორმოცი წლის ზოგდანი, ახლთ სამოცდათისა, ხოლო ოცდაერთი წლის ვარა—ორმოცდათერთმეულის.

შოდა, შეაქდა კისერზე ახალგებრდა ცოლი.

განსაკუთრებთ შწარედ მის შემდეგ ივრძნი ეს, რაც შვილეში დაიჭანდნენ და ცალკე დასახლდნენ: აღრინდელივით ველარ ესარჩლობოდნენ მამის და ველარც სიგარეუტისა და ლუდის თულის უცხოვებდნენ.

და დარჩა ზოგდანი ულოდოდ, ათჰაბიკიანი რამირის ამარა.

— როდემდე უნდა იქლე შატონივით, — მოესმა ზოგდანს, — წაეთრიე და ბური მოიტანე!

ზოგდანი მორჩილად წამოდგა.

— ამა, მანეთი და ხურდას კაპიკაპიე მოიტან!

— ჰო, კარგი...

— კარგი საფლავი შენ! ერთიომ დღეს მოვეწირებთლე, რომ... — ისეე წამოიწყო წყევლა ვარამ, მაგრამ ზოგდანმა უკვე ქუჩაში მოსწრო გასულა.

... ბურის მღამის ვევრდზე პატარა ჭიხური იდგა, სადაც ლუდი

და სოსისი იყიდებოდა.

ზოგდანმა თვალი აარიდა ჭიხურს და მღამისაში შევიდა.

ბური იყიდა.

ხურდა ერთ ჰოთლ ლუდსაც უყოფოდა და ერთ ულუფა სოსისსაც, მაგრამ ვარა?

სოლის გახსენებზე ქიანჭველეშმა გადაურბინეს შთელ ტანზე და ისეე თავჩაღუნულმა შეაქცია ზურგი ჭიხურს.

— ძა ზოგდანს გაუმარჯოს! — მისწინუნებოდა შთფერი, პავლე აღიშართა, — როგორ გიკითხო, ზოგდან—ჯან?

პავლეს არაყის სუნი ასლიოდა.

— ერთი აქეთ მოდი! — და ზოგდანი ჭიხურისაკენ მიპარუნა.

— არა, პავლე, მეჩქარება, — განიხაზოგდანი.

— არა უშამს, სახელმწიფო საქმეში დღეს უშეზოდ გადაწყვიტონ, — გაიღრიჭა პავლე და გაშყიდველს მიუძრუნდა, — ამა, ჩვენ რომ ვიცით, ჭიგარი!

იმანაც უსივცოდ დაწყოდახლზე ას—ასი არაყი, ორი ჰოთლი ჩაუციფელი ლუდი და რვა ცალი მლოდმოსხმული სოსისი.

— კარად ვიყოთ შტრის ჭინზე, — პავლეშ გადაპკრა.

— გავუპარჯოს, — თქვა ზოგდანმა და ქიქა პირთან მიიტანა.

ვარამს გასოფებულთა სახე წარმოუდგა თვალწინ.

ისეე გამართეს მის სხეულზე ქიანჭველეშმა კროსი.

ბოვლანმა ხელი ჩაქნია და ვადაპკრა.

— თითოც! — ბრძანა პავლეძ.

კიდევ ვადაპკრეს.

და იგრძნო, როგორ ჩაეღვარა სითბო-
ბებურ ძარღვეებში.

კიდევ უფრო მეტი საშოვნებით ვააბო-

ლა პავლეს მიწოდებული ვრძელი სივარულა.

ქირე პავლეს მადლობა გადაუხადა და

ნელ-ნელა წავიდა სახლისკენ.

ახლა მისთვის სულ ერთი იყო, იყვირებ-

და ვარა, თუ ქომებს წაიძრობდა ფეხებიდან.

ქბოში მანც უკან კარიდან შევი-

და.

მიხედ-მოხედა.

ვარა არსად ჩანდა და არც მისი

ხმა ისმოდა.

სახლს შემოუარა და ვაკვირებულა
შეჩერდა: კიბის საფეხურზე ვარა იჭდა, ცა-
ლი ხელით მკერდი ეჭარა, ზურვით შოა-
ჭირს მიყრდნობოდა და თვალდახუჭული
მიიმედ სუნთქავდა.

— ვარა! — ხმადაბლა დაუძახა ბო-
ვლანმა.

ვარა არ განპირეულა, ისევ ისე მი-
მედ სუნთქავდა და სახეც უფრო მეტად
გაუფითრდა თითქოს.

— ვარა!!! — შრვეალი პური მიწაზე გაეგორ-
და. ცოცხა ხანს იგორავა და იქვე, მტვერში
მივლემულ ცოცხთან გაჩერდა.

ბოვლანი მუხლოებზე დაეშვა, მერე ისევ წა-
მოდგა და რამდენადაც შეეძლო სწრაფად მო-
იღბა წყალო.

სახეზე და მკერდზე შეახხა.

ვარამ თვალი გაახილა.

— ვკვდები... — ჩუმად ამოხრიადა
მის და ისევ დახუჭა თვალები.

ბოვლანმა მისი წამოყენება სცადა და
ვერ შეესპლო.

მერე მებოძლის ქაღებს დაუძახა და

ვიმ-ვიმით მიიწანეს ვარა საწოლამდე.

ვიღაცა ეჭიმის მოსაყვანადაც გაიქცა...

...ოცი წუთის შემდეგ ეჭიმი თოა-
ხიდან გამოვიდა, ნუ გეშინია, ყველაფერი
კარგადაა, შხარზე ხელი მოუთათუნა
ბოვლანს და წავიდა.

მებოძლის ქაღებშიც წავიდა-წამო-
ვიდნენ.

ბოვლანმა ახლია შენიშნა ცოცხ-
თან მივლემული პური. ხელში აიღო,
შეუშვარა, ზედ მიკრომილი პაფარა კენჭები ბე-
რანვის სახელოთი მოაცვია და სახ-
ლში შევიდა...

ბ.საღოვსკი

წიგნის მოყვარულის აღსასრული

ბარუსოვი წიგნის გიჟი იყო. წიგნები თუხის, სახსოვადობის, მეგობრების შეფერიბას უწევდა, მიხუჯი მარტოხედა ვახლდათ და აღბათ, ამ ქვეყნად სწორედ ისეთი მოხრილი, პაჭარა და ვაბურბენილი ვახნდა, როგორადაც იცნობდა მას ყველა ბიბლიოთეკი თუ ბუკინისტი.

სწორედ ისინი იცნობდნენ მას და არ ბირიქათ. შეკლმა იწუნოდა ვეფიქრა, რომ გარუსოვი მიეკუთვნებოდა წიგნის იმ მოყვარულებსა და შემგროვებლებს, რომელთაც მთელი თავისი დღედაღამოსწრება წიგნის მაღაზიებსა და ფარდულაშთან წრიაღებენ, ბუკინისტებს შეგობობენ, კვირაობით კი აუცილებლად სუბარევის კომპანს აყრიან თავს არა, გარუსოვი სხვა ჭავარის კაცი იყო. სხვდა წიგნის უმიზნო შეგროვებდა და ეს სიმე წყლის ნაყად მიახნდა.

— უცნაური ახირება, ვინდ ათი-ათასი, ვინდ ოციათასტომიანი მიბლიოთე-

კის შეგროვება, — ამბობდა იგი ბიბლით, — ჩემს შეგობარს რიურაკოს, იცით, რა ბიბლითათუა აქვს? მთელი ბინა უკავია! იტყვი, ფსი არ დაეღებათ, მაგრამ, სინამდვილეში სულ ნაგვია, აქ მას „ნეგას“ დამატებაც აქვს, დეკადენტებიც, ძველი აურხალურიც და ყოველნაირი ნაყარნუყარიც.

თავად გარუსოვის წიგნებს მხოლოდ ერთი თთახი ეჭირა, მაგრამ ეს მართლაც ფსლადუღებელი კოლექცია ვახლდათ.

დავიწყით აქიდან, რომ გარუსოვი საკუთარი ნახაბით უკვეთავდა ვანსაკუთრებული თაროებს. ყოველი წიგნს თავისი ადგილი ჰქონდა მიჩენილი წითელი ხის თაროზე, შუშის მიღმა, საიდნაც, საჭიროების შემთხვევაში, ისე გამოიღებდა ხოლმე, როგორც ფიჭის იღებენ სვიდნ. ეს იყო მე-18 საუკუნისა და მე-19 საუკუნის ბირველი ნახევრის რუსული წიგნის უშიათი და უძვირფასესი გამოცემები. 1855 წლის შემდეგ გამოცემული წიგნს გარუსოვი არ სცნობდა.

—სულ სხვა კოლენორია — ინტელიგენ-
ტური სუნი დაჰრავს, — იტყვია ხოლმე
პირქუშიად.

მას რამდენიმე უნაკუმიც ჰქონდა.

ბუკინსტრეშა იცოდნენ, რომ გარუ-
სოს წვრილობის ვერ შეპარებდი ზიჭ-
იყავი და უფასური წიგნი შეგეთავებინა,
აყვირდებოდა, გამოგთათხავდა, კინისკვრით
გამოავლებდა და წიგნიანად კიბეზე დაგიშვებ-
და. მაგრამ, თუკი ჭეშმარიტად იშვიათი გა-
მოცემა ჩაუვარდებოდა ხელთ, ბუკინსტრე-
შაბედილიად მიდიდა გარუსოვანს, დარწმუ-
ნებულნი, რომ ხელს მოითხოვდა. აქ საქმის
ვითარება შევეთრად იცვლებოდა.

იშვიათი წიგნის დანახვისთანავე გა-
რუსოვი მყის ვარდაიქმნებოდა, წრაპნა ხმა
ლაუტრებოდა და დაეთაფლებოდა, ხელგები
თუკნებალდებოდა და ბუკინსტრეშის თქმით,
კოფიანს დაუმეგავსებოდა. ვაჭრობა დაუყო-
ნებლოდ იწყებოდა. თუ ბუკინსტრე წიგნს
ცუქლოს ფასს დაადებდა, გარუსოვი წო-
ნასწორობას ჰკარგავდა, აწრაპინდებოდა, ფე-
ხებს ანაკუნებდა, იღანძვლებოდა და ზოგჯერ
ხარბ ბუკინსტრეს სახლიდანაც ვაძეგებდა,
მაგრამ შუა კიბიდან ისევ დაბრუნებდა, ვაჭ-
რობას ანახლებდა და წიგნს მანზე იძენდა.
გარუსოვი სიღარიბის კი არა, უფრო ჩვეუ-
ლების გემი ვაჭრობდა.

— აი, იხებეთ, — უჩვენებდა იგი თავის
სავანძურს, — ყოველი წიგნი აღმისთა, ძვირ-
ფასი მარგალიტია, სად მოიძებთ შუავებს!
აი, მავალითად, ანუიონის ზეიმი, ხელავთ,
რა ფრონცისისა, ან რა გრავიურები!
ღრუბელთა ეს ხეულები, მართალიც რომ
ცაში იყავნტრეშა, ხომალდის თითოეული-
ილქიანი კი თითქმის ნამძვილიად სუნ-
თქავს. ამ წიგნის მხოლოდ ხუთიოდე ევ-
რეშმლარი აისკომბის და ისიც უმადლეს

გვაშთათვის დაიბეჭდა; ერთი ევრეშმლარი
ზამთრის სასახლეშია, მეორე — საჭარო ზა-
ლითოთუკში. მესამე — ჩვენთან, რუმიანცევი-
საში, მეოთხე — ლონდონში, ხოლო მეხუთე
ჩემია... მაშ, მაშ!..

ვახაუხულის ერთ მშვენიერ ღღეს
გარუსოვი თავისი ბიბლიოთეკის ფანჯარას-
თან იდგა და ახალშეძენილ წიგნებს ათვა-
ლიერებდა. ჭაღარა ჭავრით დაფარული ლო-
ყები ავარდისფერებოდა, ხელგები უკანკალებ-
და. წიგნი, რომელიც ხელთ ეპყრა, მართალიც
იშვიათობა გახლდათ, შესაძლოა — უნიკალუ-
რიც ეს იყო ცნობილი ამოგზაურობა ას-
ტრახანიდან ცვერში, რომელიც ეკატერინე
მეთრის პრინციპით დასწავა ჭალთობა.

გარუსოვისთვის კარგად იყო ცნობი-
ლი, რომ მთელ ქვეყანაზე ამოგზაურობის გრ-
თადერთი, ყაბაში ჩასმული და არცთუ კარ-
გად შენახული ევრეშმლარი საჭარო ბიბლიო-
თეკში იყო დაცული. გამოდიოდა, რომ მის
შენახვის ფასი არ დაეღებოდა და ეს მი-
უფრო სისამოვინო იყო, რომ მხოლოდ სა-
მოცდათხუთმეტი მხეთი ჰქონდა მასში გა-
დახდილი.

— დახს, ეს რიურკოვის ნაგავი როდია,
— ფიქრობდა გარუსოვი და ამაყად გასტყე-
როდა თარიღებს, მაშინ თქრო ძვირად ფასობს!
რიურკოვის მთელ მის ნაგავში სამ ათასაც
არ მისუკემენ, მე კი ნებისმიერი ამერიკელი-
ნახევარ მილიონს უყაყაზინოდ მომთავლის.
მაგრამ ჭერ ვერ ვეგვიდით, ჩემი ჩოტუნებო,
არა, ვერ შეგვლევი!

სხვა მარტოხელა მოხუცთა დარად,
გარუსოვის ფიქრიც ყოველთვის ერთსა და
ისევ სადინარს მიჰყვებოდა: ახლა იმაზე უნ-
და ეფიქრა, თუ რა ზედი ეწეოდა წიგნებს მი-

სა სიკვდილის შემდეგ, რომ კარზე მსუპუქმა დაკაკუნებამ გამოირკვია.

— საღამო, ძვირფასო სერგეი სერგეი!
— ჩიოლაბარაკა წერილმა ხმამ და გარუსოს მღაღღად დაუკრა თავი ჩისუქებულმა, ჭადარა კუთხანმა. ეს ცნობილი ბუკინისცი ცერენტიევი ეხლდათ, რომელმაც ბეგონაბეჭდი წიგნების ვაჭრობით დიდძალი ქონება დააგროვა. წიგნის იდეალისცი მოყვარულის, თავისი საქმის პიოტის, გარუსოსის საპირისპიროდ, ცერენტიევი პრაქტიკოსი საქმისანი იყო. წიგნის იშვიათობას და სიღამაზეს არად ღვიღვებდათ, ოღონდაც მომგებნიანდ გაეყიდა. ახლა ცერენტიევის საქმისათვის თავი გაენეპენა, სავაჭრო ძალაშია შეიღვემისათვის გადაეცა, თავად ჩის სმისა და წირკაზე სიარულის მეტს აღარაფერს აკეთებდა. იგი გარუსოსის იშვიათი სტუდარი იყო.

— გაემარტოს, ბეგროვირ! — აღურსიანად შეესპიანა გარუსოვი ცერენტიევის, რომელსაც ბავშვობიდანვე იცნობდა, — ახალს რას იტყვი?

— მშვიდობაში!...

— აა, საიდან შეიტყვი?

— ცაშტო გიტყვდა, ხმა გაეარდათ, ხომ გაეგინათ.

— ღიბ, მშაო. პირველი ხარისხის წიგნია, ჩემი მარჯობის სანაცვლოდ გამომიგზავნა ღმერთმა.

— მეც, სერგეი სერგეი, მეც წიგნის თათბზე ვარ მოსული. წარმოიდგინეთ, ბავლე სუხოვის სურს ეს წიგნი ხელმოირიდ გამოსკეს პეტერბურგში, ნებართვაც მიიღო. ახლა მხოლოდ წიგნი აფერხებს საქმეს.

— ბერ?

— თქვენს ვეგემბლარს ხომ არ აცხივებდით?

ცერენტიევი კარგახანია იცნობდა

გარუსოსს, მაგრამ რას წარმოიდგენდა, რომ მოხუც წიგნის ჭიას ასეთი გენრისხება შეეძლო. იგი ასიხნდა, ახცა-დახცა, მოპყვა ფურთხებს ცერენტიევის წინაშე სერგეი გარუსოვი კი არა, ვიღაც როკაბი მძივარებდა. პრისხანე სიტყვების სიტყვაში მოხევედრილმა კუხიანმა ოთხთ ჩიირბინა კბევეთ.

მაგრამ ცერენტიევი იმის კაცი როდი იყო, საქმეს ასე იოლად შეეგებოდა. გამომცემელი სუხოვი კარგ გესამრტელის შეპირდა და ნაღველის ხელიდან გაშვევა არ სურდა. იგი დამკირტისა და ღაცივის სახალაურად სამი კვირა ემუღარებოდა გარუსოსს:

— რას ბრძანებთ! ბავლე სუხოვი სახელოვანი კაცია! სიტყვას გაძღვეთ, სერგეი სერგეი, მხოლოდ ანაწყობს გაეკეთებენ და უხნებლად დეგბრეგებენ წიგნს!

— არამზად ხარ! მე წიგნი კი არ მინანება, მასთან ვანზობრემა არ ძალძობს. ვივე! აი, შენ უთლ-შვილიანი კაცი ხარ, ხომ ვერ ჩაუვლებ ხელში ვინმე უცხოს შენს ვაჟს ან ქალიშვილს? როგორ დავუშვა, რომ ჩემი წიგნი ვიღაც უცხოს ხელში აღმოჩნდეს?

— ბერ რა, სერგეი სერგეი, ბავშვები კი არა, ზოგჯერ უთლიც კი ხვდება სხვის ხელში, მაგრამ ვე დიდი არაფერი დანაკარგია, წავა და უკანვე დაბრუნდება.

— ო, შე კუხიანი ქოთაკო! როგორ ვებრუნდება ენა? აბა, ვანსაქე, თითოეული ეს წიგნი უთლის და შვილს კი არა, თავსაც მირჩვენია. მადლობა ღმერთს, უთლი არასოდეს მყოლია. აი, ჩემი უთლები და შვილები ამ თაროებზე არიან ჩაშწირებულნი, არც მღალატებენ, არც გამეჭყვიან. უთლი რომ მუკედეს, კბეშს, ქუღებს და ვინ იცის, კიდევ რას მომთხოვდა. შეიღვეს კი უნდა ასწავლო, თავი უნდა შეიწუხო, ახლა კი მივალ თაროსთან, გამოვიღებ წიგნს და მეტი აღარც არაფე-

რი შინდა ამ ქვეყნად, ყოველ გვერდზე. მთელ ჩემს წარსულს ვკითხულობ, როდის ვიყიდე, როდის წვაკითხე, ყველაფერი მახსოვს უკლიო! უკლია ათ წელწაღში დავიბრუნდებ, უშმაკს დავმსვავსება. ზოგი წიგნი კი ორმოცი წელსა მიქვს და თითქოს უფრო გაახალგაზრდავდა.

ცვრენცრევმა ივრძნო, რომ საკუთარი ენაშტეგრობით მიხიბლული ბიბლიოთეკლი ბოლბა:

— სრული ქვეშაირცვება, სერგეი სერგერი, — კვერი დაუკრა მან, — რალა თქმა უნდა, ეგ ყველაფერი მართალია. მარცხინოვსაც აქვს თავის კატალოგზე წარწერა: «წიგნი ადა. მიანის ერთგული მეგობარია». სწორედ ამიტომ მსც რიდასი გეშინია?! მეც ერთგული კაცო ვარ, ორმოცი წელზე მეტად ვიქნობთ და შეგიძლიათ შენდოთ. მაშ, მიზიძეთ წიგნი, მე თავად წავეულებ ბაველ სუხოვს და უვენშლადვე დავიბრუნებთ.

გარუსოვი, რომელსაც იმელი ბქონდა კუნიანი დავარწმუნე, წიგნის თხოვნის თავებდურ აზრზე ხელი ავაღმეინეთ, რამდენიმე წუთის შემკებარს სდუმდა. პირდაღმეინილს კრინცივ ან დაუძრავს; შემდეგ ამოიხარა, თვალი თვალში გაუჟარა ცვრენცრევს და დამარცვლით უთხრა: — უერბნობი პირუცყვი ხარ! ნუცვ რთეორ გიძილქს დედა-მწა!

კუნიანი ურცხვად ქირქილბდა.

ნელ-ნელა გარუსოვი მოცყდა კაცმა არ იცის, ცვრენცრევთან დაუსრულეებლმა დეამ დამანცა თუ კუნიანის სიჭკუცემ იძოქმედა, ფაქტი იყო, რომ ძღარ ილანდებოდა, აღარც სისინებდა და აღარც სახლიდან ავლბდა. და მოხუც ბუკინისცხ, თითქოს შეუუვარ-

და კიდეც მსთან საუბარი. საათობით ისხდნენ ერთად მუყდრო სასადლოში მუცლო გამოზერილი, წითელი სპილენძისავნ ნაკეთებ, მოძღერალი სამოერის გვერდით. სამოერის ვარდა, სასადლო ოთახში სიცოცხლე შემბქონდა საიცარ საათს. ყოველ თხუთმეც წუთში მქყრის «ქეთკირთ» ვისბოდა. ყოველ საათში — გუგულის გუგუ: საათი გუშმათის ხარივით ყრუდ, ხმადსშულად რეკავდა.

სამოვარი, სათი, წიგნის უხარმხარით თარიგები და ხილათში გამწყყობილი სახლის პაცრიონი რილაც ვანსაკუთრებულ უძრავ სამყაროს ქმნიდნენ. კუნიანი უკვე წონსწრობას ჰვარავდა, როცა ვრთმა სრულიად მოულოდნელმა სვლამ ვითარება შეცვალა და ყველაფერი გადაწყვიტა.

— იცით, ძვირფასო სერგეი სერგერი, — ჩაილაბარა მან ერთხელ, როცა მეითხე მქია ჩიის მიირთმევედა, — სუხოვს, ამჟონენ, ვადაწყვეტილი აქვს წიგნს წააწროს, რომ იგი გამოიყვამ ცხობილი წიგნის კოლექციონერის ლხმარებთ, მისი ვრთადერთი ევენშლარიდან.

ცვრენცრევმა დაუთვიქრებლად დარჩება ცყუილი, მერამ მისმა სიცყვებმა ისეთი ზეველინა მოხდინა, როგორსაც ის, მთელი თავისი გამჭროახობის მიუხედავად, ვერც კი წარმოიდგენდა. გარუსოვმა ჩაიდანი დადგა, თვებზე წამოდგა და სამოერის ონკანი არც კი დაუკეტავს, ისე ვავიდა ბიბლიოთეკაში. კუნიანმა თურთხილად გადაკეტა ონკანი, თან გაუციცეზული ვასქეკრიდა სახლის ბატრონს. მან თვალის არ დაუკერა, როდესაც გარუსოვი წუთის შემდეგ მოგებარობის ძვირფასი ცომით მიუხილოვდა და აჩქარებულმა რბილად ჩაულაბარა:

— რა ვაქყობა, გამოძირთვი, მერამ გბსოვდეს!..

— რას ბრძანებთ, ბავონო, ნუ იღვლეჟობ,

მე ხომ...

— პო!... პო!...

როგორც კი შესაფერი ღრო იხელსა, კუზინამ უზინსაყენ მოკურცხლა. ვარუსოს რომ ქმშიდობდა, თითქმის დარწმუნებული იყო, სახლის პატრონი კბეუბიდან მომპარუნებს და წიფს წამართმევსო. მერამ ეს არ მომხდარა და ცილოში გამობეული „მოუნაურობა“ იმავ დღეს პეტროზურს გაემზავრა.

ვარუსოვი კი კუზინის წასვლის შემდეგ კარგანს გონს ვერ მოეგო. მისი ხანგრძლივი სიცოცხლის მანძილზე პირველად მოხდა ასეთი რამ: წიფნი შეიძინა, თარი-ზე დაღო, კატალიოგში ჩართო და ანაზღად ამ წიფმა მისი სახლი დატოვა. ეს მოგვიანებით ვაცნობიერა, მანამ კი პატრიოტ-კარგიბის ცხვეკობაში იყო და ერთი-მეორეზე მკვლუნებელი სურათების ხილვით ტყვეობდა.

სადამომდე ფიქრობდა ვარუსოვი, ოთახში დაბორიადობდა და იღიმებოდა.

მთელი სიცოცხლე ზაფხივით ცხოვრობდა და წიფის მეტი არაფერი იცოდა, პატრიოტად კაცი არ იყო და სახელსა და ღირებზე არასოდეს უფიქრია. ახლა ცხადსავით მოვარდნილმა ახალმა გრძობამ მთელი მისი არსება წაღვეა. თითქოს წიფის გაქრობასთან დაკავშირებით, იმის სწავლად, რომ ცხოვრების იდეალებს უღალატა, ვარუსოვს უკეთური ფიქრები დაეფულა.

მერამ ეს ღიხანს არ გეგრძელებულა. ღამით უცნებ გამოეღვიძა, სელო-დასტაცა ვასალებს და პიბლიოთეკაში შევიარდა. წიფნი აღვიღებე აღარ იდო. თითქოს კომპარისაგან თავდაღწეული

იღვა და თავს კეთებოდა, ნუთუ მართლა მივეციო წიფნი.

ღიღამდე ვეღარ დაიძინა წარმო-უღვენელი აზრები უღრღინდა დასუსტებულ გონებას.

— ყველაფერი ეს სისამოვნოა და კარგი, სახელოც, ისიც, ესეც, მაგრამ წიფნი რომ აღარ მაქვს? ხომ შეიძლება დაპარ-გონ?! მოიბაროს ვინმემ, — ღიხ, რა თქმა უნდა, პირველივე შემხედარი მოიბარავს!

— და უიშისაგან ცოცხა ოფლმა დაასხა.

მეორე დღეს, საღამოს პეტროზურს კისაყენ მიპქროდა. მგზავრები ერთმანეთს უჩურჩულებდნენ, ცნობისმოყვარედ ათვალეობდნენ ადამიანბნდელ მოხუცს, რომელსაც უცნაური ფარაჯა ეცვა და თავის კარცუხიანი ქუდი ეხურა. ოცი წელთარც ვარუსოს აღარ ემოგზაურა.

სადგურიდან პირდაპირ სუხოვის სტამბანს მიამჯურა. სამწყობოში შევიდა თუ არა, იქვე გამქმდა. მუშებს ის-ის იყო დაქწყით დიარავანი წიფის აწყობა. ფურცელ-ფურცელ დაშლილი „მოგზაურობა“ მიქმს დაინაწილეობინათ და აჩქარებით აწყობდნენ ცხვიის სტრიქონებს. „კვართი“ კი უკანასკნელი, იქნებ ერთადერთიც მსოფლიოში, იაფაზე ეფლო და ვარუსოვის თვალწინ მეტრან-პაქემ ზედ ფეხიც კი დააბნა.

ვარუსოვი ხმის ამოუღებელი გამოვიდა ვარეთ თავი უსკდებოდა. გზოში თვალთ დაუნდლდა, მაგრამ სისუსტეს სძლოა და იმავე დღეს მოსკოვს გამოემგზავრა.

შინ ღოფნად ჩავარდა და კვირის სწორს მიიკვალა. სვედლოსწინა პურანში იგი პუტოტრება: „ეგზალტაციონ ცნობისმოყვარე“ „მეორედ ნაწილად გაჭრილი არ არის“ „ქაღმ და პარამინა“... „გაცვივითი“ ნაწილ-გარეკანი... „საკერზე ჩემი ვულისა“... „ლოქსთან,

და პობოტონ... მისართთევი ეგვიპტო.
რი, აეცტორეთი.*

სიკოტლას უკანახელ წუთამდე გ-
რუსოვი ვერავის სტნობდა, მეგრამ, როდესაც
მის სანახივად ბუქინსტი ცერინტევი მივიდა,
მხოვე წიგნისმოყვარულს წამიერად შესთერება
დაუბრუნდა, ჩხიბადქვეული თითები დამუშ-
ტა და ძვლიესგასავინად წაიხურჩულა:

— შენ მიმკალი, გაიხერბე!

ცერინტევი პირველი გადიწირა და
ოთხიდან თუბაერეთი ვევიდა, მერამ ეხო.
ში კარგახანს ილიმეზოდა და თავს აქწე-
და.

ვარუსოს შემკვიდრეები არ აღმოჩნდნენ.
იმავე კუხიანმა ცერინტევი შეისკიდა
ყველია მისი წიგნი და შემდეგ ნაწილ-
ნაწილ დიდი მოევით გაყიდა.

რუსულიდან თარგმნა ფერადე კვატენტრამე

ბ.სალოტის მოთხრობა „წიგნისმოყვარულს აღსასრული“ პირველად 1915 წელს
გამოქვეყნდა გზეტში „Виржевые ведомости“ (№1524, 1 ჰ).

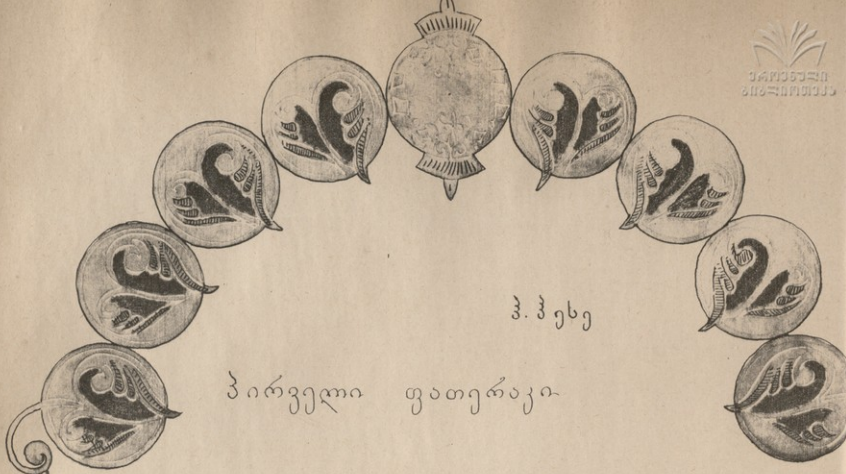
ცნობილი რუსი მოეტი, მწიბილისი და კრიტიკოსი ბორის აღქმანდრეს ძე სადო-
სკი მიძლითარეული ენით „შემახვეით არ დაინცვრესმული. იგი აღრიდავე ბქტიუიად თ-
ნაშწინაშედა აურნადეში „Известия книжных магазинов товарищества М.О. Восток“, სა-
დაც გამოქვეყნა რამდენიმე საყურადღებო სტატია და რეცენზია განსაკუთრებით სანდერტოს მისი რე-
ცენზია დ.ულისანთის ნაშრომზე „წიგნებს და მით შევობრებს შორის“ რეცენზიაზე ს.სალოტი ვაგნობს
ა რადიშევის მოთხოვნაზე ბეცერბურვიდან მოსკოვს ა სულონისეული გამოცემის (1888 წ.) ცრავიულ-
სტორიას.

მოკორე ცნობილი, ცენზურამ ნება დართო ა. სულონის გამოცემა წიგნი 100 ვეგეშედა-
რად — მხოლოდ მოყვარულია და მყოფეთათვის სულონისმა განზრახა 1790 წლის პირველი გამოცემის ზუსტ
განმეორება და სამხობ დანერგება სხივთა ენობილ შეკანსტეს ა ასტამოვს, რომელმაც შექმნი დეყოლით-
ნა მოსკოვლი მიშლითვილი ბ. შნაბოვი, ვის კოლექციამაც ინახებოდა აღნიშნული „შვითი გამოცემა.
სწორედ აქედან დაიწყო ცრავიული სტორია...

ბიბლიოფილურებს სამუშაოს დასაჩერებლად დეუდევრად დამატეს წიგნი და ფურცლებს სადებ-
ვითა დახატარეს ყველია მიშლითვილისთვის, და რადა თქმა უნდა, ფინანსისი შნაბოვსთვის, ეს შეჩი-
რავი ამშვი ვახლათი, მან უარი თქვა დამტრუნებულ წიგნს მიღებზე. ა. სულონის „შეცდა ვუთხა იმეც
გამოცემის სხვა ვეგეშედალი, დამადლ ფუტეს არ დაიშურებდა, და შიდას, როგორც აქნა, მიშლითვილ
ვ. ა. უხუთეობისათვის შეიტხნა იგი, მერამ დეუდევრად.

1888 წლის 16 აპრილს გამოვიდა ა. რადიშევის სულონისეული გამოცემა, ნების კი ბ. შნა-
ბოვი ვარდასთავდა. ვარაუდობენ, წიგნის განმეორებოთ გამოწვეულმა სტრესმა აუშვლითად იმოქმედა
მიშლითვილის ჭანმრთელთაზე.

ბებთად რვადღური ფაშვილი ბ. სალოტის მოთხრობისა, რომლის ქართული თარგმნისაც
ვითავიბოთ შეთხვევას.

პ. ჰესე

პირველი ფათერაკი

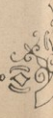
აღვარია, მაგრამ ზოგჯერ ისეც ხდება, რომ რალაც მთიანეთის მთელენა გვერდით ზაგ-ფლის და ძე გაგისხლდება ხელიდან, მერე მთელი ცხოვრება უხდა იხანო უკვალოდ გადის ქოლბი, უკვალოდ ქრება განუცდილი და ხვრდობი. ხშირად შევცქერი სულისაყენ მიძაველ ზეშეებს და სულაც არ მაგონდება სოლაში გაცტარებული ქოლბი, ვუშხერ გინხბილეოს და აღარც კი მახსენდება, რომ ოდესღაც მეც მასავით ვიყავი გამძწყობილი. შევყურებ სახელისნოების მუშებს, ქარაფმუცა გამყიდველებს და რატომღაც არ მახსენდება, რომ ჩემი ცხოვრება აძით დაიწყო, არ მახსენდება, რომ მეც იგივე გზა გავიარე, რომ მეც მეტეცისფერი ხალათი, სამუშაო პიჯაკი და ხშირი ხმარებისაგან მოლაპლაპე საქალაურები

დავდივარ ჩიგნის მალხიუნში

და შევცქერი 18 წლის ავტორების ლექსების სათვარე ქრებულებს და სულაც არ ვფიქრობ იმზე, რომ ერთ დროს მგავს ლექსებს ვწერდი და მარად მადიებული ავტორების დარად ახეხსზე ჩამოვევ.

და ეს გრძელდება მახამ, სანამ სეინობისას თუ მატარებლით მგზავრობისას ახდა სულაც თეთრად გათიფხული ღამეების დროს მთულოდნულად არ ამოღვივცივდება მესსიერებაში ჩევი. ცხოვრების ესა თუ ის მონახვეთი თავისი წერილმანებით, სახელებით, ადგილებით, ხმაურითა თუ სურხელებით, აითქოს ყველაფერს განათებულ სცენაზე ხედავდე.

სწორედ ამგვარად ჩანმოიძღა თვალნი ჩემი გზვლილი ცხოვრება ჩუხელი; ის ცხოვრება, რომელსაც მეგონა ვერასოდეს დავივიწყებდი და რომელიც მინდ დავივიწყე ზუსტად ისევე, როგორც ჩიგნს ან ჰიზის დანას დავატრე და

მერე მათი არსებობა დაგვიწყდება, ერთ შევეჩვიოთ ღირს კი მაგიდის უჭრაში აღმოჩნდნენ ძველმანებს შორის, ვითომც აქ არაფერი არაა

თვრამევი წლის ვიყავი ერთი წელიც და სამანქანო სახელოსნოში ზეინლის ხელობას დავეუფლებოდი. მართალია, კარგა ხნის წინ მივხვდი, რომ ზეინლობა ჩემი საქმე არ იყო და პროფესიის გამოცვლა გადაწყვიტე. მაგრამ ვიდრე მამაჩემს ამაში გამოუტყდებოდი, რა ძალა იყო, ეშუაობდი სახელოსნოში უმყოფლობას ის მიქარებდა, რომ მტკიცედ შეჩინდა გადაწყვეტილი სამუშაოდან წასვლა.

ჩემთან ერთად სახელოსნოში ერთი მეგობარი მუშაობდა. მისი ერთადერთი ღირსება ის იყო, რომ მშობელ ქალაქში მდიდარი ხათუსავი ქალი ჰყავდა. ქალი ახალგზრდა იყო, სულ ახლახან დაქვრივებულიყო, ცხოვრობდა ქონს-ყოფილი თაბრიკაშის პატარა ვილაში, ჰყავდა ლაშში მანქანა, ჭიმიანი საჭირითო ტყენი და საქმიოდ ექსტრენტულ და ქედმაღალ პიროვნებად ითვლებოდა. იგი ერთდებოდა ქორიანობას და მთელ ღირს ჭირითსა და თევზაობაში აჯარებდა. უყვარდა ტიტები და სენ-ბერნარის ჭიშის ძაღლები. ქალაქში მამზე ყოველთვის შურითა და ბოლოით ლაპარაკობდნენ, რაც გაიკვს, რომ შტუტგარდსა და მოუპუქში, სადაც ხშირად მოეშავებოდა ხილმე, მაღალი სპოვადობის კარი მსთვის ღია იყო.

ჩვენ ის გვაოცებდა, რომ მას შემდეგ, რაც მისმა ძმისწულმა თუ დედამშვილმა ჩვენთან მუშაობა დაიწყო, მან უკვე სამკერ ინახულა ხათუსავი და მან-

ქანებიც კი დაათვალიერა.

იგი ყოველთვის შესანიშნავად გამოიყურებოდა და მომსახურებელ შთაბეჭდილებას ხდებდა ჩემზე. ყოველთვის, რიდე საც ეს კონტად გამოჩნობილი, მაღალი, თეთრი ქალი. გულუბნაკვლი, ბავშვიანი გამომეცყველება რომ ჰქონდა, სახელოსნოს გამჭვარტულ, გამურულ შენობაში გაივლიდა, ჩვენ ზეთიან ხალათებში გამოხეობილი, თავიდან ვეჩებამდე გამურული შეგირდები მიხეხულიით გავეშდებოდით ხილმე და ისეთი გრძობა გვეუფლებოდა, თითქმის ჩვენს წინ პრინცესამ გაიარაო.

რა თქმა უნდა, ჩვენს სოციალურ-დემოკრატიულ შეხედულებებს არ შევეჩვიებოდა ამგვარი საქციელი, მაგრამ, რას იზამ, თავს ზემოთ ძალა არ იყო.

ერთ დღეს, სადილობისას, ჩემთან მოვიდა ის შეგირდი და მითხრა, ლეიბჟეში ევრას თავისთან გვეპატივებდა და სამხვალ თუ არაო. მე ჭერ ხუმრობა მეგონა, ცხვირ-პირს ამოცხიყავ-მოტი და ვიზირდი მაგრამ იგი სულაც არ ხუმრობდა, დაპატივებული ნამდვილად ვიყავი ევრა საღამოს. უკან ასახათიანი მატარებლით შევძლებდი დაბრუნებას. ხილო თუ სტუმრობა გეტვიტრამდებოდა, მამინ, ალბათ საკუთარი ავტომანქანით გამოგვისტუმრებდა.

ჩემი მსოფლმხედველობის მისედვით, ყოველგვარი ურთიერთობა ვომფორტული ავტომანქანის, ლაქის, ორი მოახლის, მეველისა და მებაღის მფლობელთან პირდაპირ სასწიბრობად მეჩვენებოდა. მაგრამ ეს მხრი თავში მხოლოდ

მამინ მომივიდა, როდესაც მიპა-
ტივეხას სიამოვნებით დაეთან-
ხმდი და მხოლოდ ის მაჩუქებ-
და, გამომადგებოდა თუ არა ვი-
ზიტისათვის ჩემი საგარეო ყვი-
თელი კოსტუმი.

შახათამდე სამიხლად ალღ-
ვებული და განარებული დავრ-
ბოდი წინ და უკან. მერე ალღ-
ვებამ გამიარა როგორ შემხელ-
ბა მასპინძელი, როგორ მოვიქ-
ცე, რაზე ვესაუბრო?

ჩემს საამაყო კოსტუმს უც-
ხად უამრავი ლაქა და ნაოჭი
აღმოაჩნდა, საყულოც გარღვე-
ული ჰქონდა, საიდანაც ფოჩებს
გამოეყო თავი. მთლიად ბრწყინ-
ვალედ ვერც ჩემი ძველთაძეგლი
ქუდი გამოიყურებოდა. ასე რომ,
ჩემს სავალალო მდგომარეობას
ვერაფერი შევლოდა: ვერც შე-
სანიშნავი ჩვეჯიანი ფეხსაცმელები,
ვერც წითელი ფერის მკვი-
რალა ჰალსტუხი და ვერც მო-
ნიელებული პენსნე

კვირა საღამოს ალღვე-
ბული და აფორიაქებული გვე-
მტზავრე ჩემს ამხანაგთან ერთად
ზეთლინისაკენ. მალე ვილაღ გა-
მოიხნდა. ჩვენ დაჩნულ ღობესთან,
უცხოური კვიპაროსებისა და ფიჭ-
უების წინ აღმოვიხნდით. ზარი
დავრეეთ თუ არა, იქაურობა მა-
ღლების ყუფამ გააყრუა.

მოსამსახურემ, რომელიც ტო-
ტა არ იყოს ატლებულად შეგვ-
ხვდა, ჭიშკარი გაგვიღო და ში-
გნით შეგვიმუცა; იმაზეც მადლო-

ბული დავრჩი, ვეუბა სენ-ბერნა-
რებს რომ გაუტავრდა და ჩემი
შარვალი ამკარა ხიფათისაგან იხსნა.

ტოტა არ იყოს, შიშით და-
ყურებდი ჩემს ხელებს, რომლე-
ბიც ვარტა ხანია ასე სუფთა არ
მეხანა. აჟი, წინა საღამოს ძიელო
ნახევარი საათი ნავითა და საპ-
ნით კიცილებდი ხელებში ჩამკვდა
ჭუჭყს.

მასპინძელმა საღონში მიგვი-
ლო. სადა, ღია ცისფერი სანა-
ფხულო ეახა ეცუა. მოგვესალ-
მა და სავარძლებზე მიგვითითა.

- ეახშამი მალე იქნება შხად,
თქვენ რა, ახლომხედველი ხართ?
მკითხა მან.

- ტოტათი.
- იცით, ჩემი მეგობარი, მე მკო-
ნი პენსნე სულაც არ გჭირდებათ
პენსნე მოვისხენი და ჭიბუმი შე-
ვისახე, თან, ტოტა არ იყოს, ჭი-
ტი გამოძევევლება მივიღე.

- თქვენ რა, სოცი ხართ? - მკით-
ხა მან.

- თუ სოციალ-დემოკრატს გუ-
ლისხმობთ, ვარ.

- მაინც რატომ?

- რატომ და რაშენა მაქვს ასე-
თი!

- აი, თურმე რა, ისე თქვენი ჰლ-
სტუხი მართლაც მშვენიერია ვი-
უახშამით, ალბათ უკვე მოგმივდათ?

გვერდით თითხში მაგიდა გვეწ-
ყოთ სამი ვაჯისათვის. მაგიდანე
სამ-სამი ჭიქის მეუღი არაფერი არ
იდგა ისეთი, რაც სატონებელში
ჩამავდებდა საქონლის ტკინის

წიხანი, შუქვარი სუკები, ბოსტნუ-
ლის სალათა, ნამცხვარი - ეს ის
საჭმელები იყო, რომელთაც საკმაოდ
ხშირად შევექცეოდით და ამდენად
სირცხვილსაც არ ვჭამდი. ღვინოს
ლაქი გვისხამდა, ვახშმობის დროს
მასპინძელი მხოლოდ თავის ხათყას
ქაუბრებდა. მე კი გემრიელ საჭმელს
შევექცეოდი, ზედ შესანიშნავ ღვინოს
ვაყოლებდი და თანდათან თავს სულ
უფრო თავისუფლად და ლაღად
ვგრძნობდი გაუხედაობა, და უხერ-
ხულობის შეგრძნება საღდაც გა-
ქრა.

მერე კი, ვახშმობის შემდეგ, რო-
ცა სალონში გადავიხატვლივით, რო-
ცა წითელი და ოქროსფერი სხითლე-
ბის შუქზე გავაგრძელებთ ღვინის
წარუჭვა და უმაღლესი ხარისხის სი-
გრეჯიც დავეგემოვნებთ, სრულიად
გაუმხიარდი და ბოლოს, მასპინძე-
ლიც კი შევათვლიერვ.

შენარხობებულს იგი ისეთი ხში
და ჰეროვანი მომეჩვენა, რომ თავი სა-
მითხმში წარმოვიდგინე, სამითხმში, რო-
მლის შესახებაც ბეკრი წამეციხა რი-
მანებსა და ფელეჯონებში და საკმა-
ოდ ბუნდოვანი წარმოდგენა მქონდა.

სალონში ტახტზე კამათი გახლდა,
რომელმაც მთლიანად ჩამოიტრია ბო-
ლოს, როდესაც ჩვენმა დიასახლისმა
სოციალ - დემოკრატია და წითელი
ჰალსტუხი რადიკალთა დაუკავშირა ერ-
თმანეთს, მისწრებულად ვიხატე

- მართალი ხმანდებით, - თქვ.
მან სიცილით - ხუ შეიცვალთ თქვენს
მარქსს, იღონდ იმამი მიხვ უხდა
დამთახნებით, რომ ჰალსტუხი იღნავ

ცხრად შეერული ჭობია. შეხედეთ, აი
ასე. - იგი მომიხსლოვდა, ჩემს წინ და-
დგა და ირივე ხელი ჰალსტუხს
მოჭიდა.

უცხად მთელ ცვიცში ერუხტულ-
მა დამიარა. მან თითები ჰერანგის საყ-
ლისთან შეატურა და მკერდზე ნახად
მომეფერა როცა სახეაღწილმა აე-
ხედე, მან კიდევ ერთხელ ათამამა
თითები ჩემს მკერდზე და თვალე-
ბში მომამტერდა.

ემშაკსაც წაულია შენი თავი
და ტანი - შეთქი, გავიფიქრე და
მამინევი ვიგრძენი, როგორ ამიჩქარ-
და გული მან კი უკან დაიხია, თავი
ისე ეჭირა, თითქოს ჰალსტუხს
ათვალიერებდა, სინამდვილეში შე
შემცქეროდა სერიოზული თვალე-
ხით, თან რამდენჯერმე ოღნავ
დამიქნია თავი.

- გეთაყვა, სათამამო ყუთი მო-
გვიტანე, ხომ იცი, რომელ თიხს-
შიც დევს, - მიმართა მან ჩემს თა-
ნამშავს. ისიც მამინევი ვავიდა
თიხსნიდან. დიასახლისს შევხედე,
თვალეები გაფართოებოდა. ხელა
მომიხსლოვდა.

- ეჰ, ძვირფასო, - ესა მითხრა
განახებული ხმით და სახე მომიხს-
ლოვდა. ჩვენი ტუჩები ერთმანეთს
შეუერთდა. ისეთი შეგრძნება მქო-
ნდა; თითქოს მთელ სხეულში ცხე-
ლი მხნით გამიტარესო. არახსული
ხეცარება ვიგრძენი, მოვხვიე და ეს
მალალი მომიხსნა იგი ჩალი ისე მძლ-
ვრად მივიყარი, თავადვე შექმინ-
და; რამე არ ეტყინოს - შეთქი. ის
კი კელავ ჩემს ტუჩებს ეძებდა, მყო-

ო' შენდი

ოცი წლის უქმდე

თანვე სურვილია ჩემს
მეგობარს მოუყვებოდეს. ვაძუ-
ლებს იმისათვის, თუ ვინ
ყოფიდა. რამდენი ვარი სე-
თა და ვინ იწინაა, მაგრამ ვერ
დასრულდა ჩემს ჩემს ხარის
მეგობრობისა.

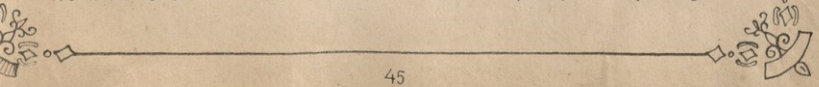
სურვილია თანდათან
შევიტოვებოდი ხედავს. რაღაც-
ნაირი მიხედვით ჩემსთვის მოუ-
კლებს ხარის ვინაა თუ ვინაა. მის
კბილს და თანვე ვინაა, მის
რამდენი თანდათან მიხედვით ხე-
დავს ხარის მოუკლებს. მისი უმნი-
შელი იმისთვის, თუ ვინაა, თუ
თანდათან მიხედვით თანდათან
დავს რამდენი მისთვის თუ ვინა-
აა. თანდათან მიხედვით.
და ვინაა თანდათან დასრულ-
დავს მიხედვით.

თუ ვინაა მიხედვით მიხედვით ხარ
ხედავს მიხედვით და ვინაა
დავს მიხედვით მიხედვით.

თანვე უნდა იმისათვის.
„ყველაფერი მიხედვით, მიხედვით-
ვით! მისთვის ვინაა თანდა-
თან მიხედვით მიხედვით.
ხედავს მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
„თუ ვინაა“ მიხედვით მიხედვით.
„ხედავს მიხედვით მიხედვით“
თუ ვინაა მიხედვით.

უნდა იმისათვის მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.

„თუ ვინაა მიხედვით, მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.
მიხედვით მიხედვით მიხედვით.

Դրանց լողուտ ըստպարտեցին
մոլորեցնելով ձեռքս կարծ-
ուս: սխալմ երևան շտպարդն
Դրոյքն զարու պար: եւս - ստեղծ
ն զհասարակութիւնս արարս
լայտմանն նշանեց: Ընտն Դր-
ասեմքուտ, ուրն Դրն Դրոյքն սմ
արեւ ըս կտտն Դրեցնարու-
տուտ զհոսմանցն: ուրոյքն ուր-
տո զքիտեքս, համ սմ եման զն-
Դրարմանն Դրոտ զսքարուդն,ս:

«Ետեցնուիմք», «տիք Երու
բարուն... տարտ արու զնուրս
մն Դրոյքն Դրարուն զարարուտ
տիքքն Դրոմանեց?»

«Դրարուն տն Երոյքն եւ-
եցմն Դրանեցնս զքիտեքս, Դրում
զհա-տն երանմանն զհոսմանց-
ուն զքար ըսքարոյքս: ըստպար-
տու Դրեմանեցն արարու մանց-
տնստեքն ըս եմանս մեքոյնս
եւքեւարուդն: արարուն զմոյք-
նս: Գոն արարուդնս մոյքս,
այ Երոյքնս: տան Դրն
զմոյքնայ սմ Դրեւարուդնս
ըս կարեւ Դր զնեմմ: Դարս
ուն, Գոն զմոտեմքն:

Ըն մարտեցնարու մոյք-
արու կտտու Դրարու:

«տն սխա կտն Երու:
Երեւարս տեղ ըսքարուտու
զհոսմանցն Դրեւարունն զս-
նոյնսն:»

«Ըստպարտու զարարս մոյք-
նայ?» «տանեւարունս Երարս
Ըր:

«Երոյքնայքս, այ զանմ Դրն
եւքարն Դրոն Դրանս, Դրան

զմեւարեցն: Երու-տարմն զարե
զնեւարն տն սխա, Դարարս
Ըստպարտու Դրոյքն զմոտեմ-
ունս սմմանն:

Երարարուն երոյքնս տտ
մն ըս Դրոյքնայ Երարս զարարս:

«Դր զարարս: Դրարս մոյքն,
տիքքն Դրոմանն մոյքս: Երեւարս
տանար ըսքարուդնս?»

«Տն, եւքարն կտտեւարս արար
Երու: այ Գոն Երոյքնս, տն,
արարուդնս մոյքս: զարարս
մոտեւարուդնս, Երարարս!»

«Դր Դրարունն, Երն:
Երարարուն զման Դրոյք-
նս զնեւարուն:

Երարս Երարս Դրուն տան-
տտան Դրարարուդնս: սխ-սխ
այ զմոտեւարուդնսն մոյքն Դր-
արս, Գոն Դրուն երեւարունս
զմարարուն: Դրուն-զարարուն
Դրանուն զարարս զարս սմմ-
անն, համարայ տան Դրն զս-
մուտնս, հասս Երարունն Դր-
զունունս ըսքարուն, տարարն
Դրանն Դրունն Դրարարուդ-
նսն: զարս ըս Ըրարս:

Դր, ուրն Երունն Դրոյքն
Դրարուն, զմարարարունսն
Երարունայքնս զարս Երարարս
զմարարունս Դրարս ըս Դրանունս:
տն Դրարունն մոյքարարս:

«Դրն կտն, մոմ?» «արարունս
արարսն մն:

«Գոն Դրն, Դրն?» «Դրարար-
ուն Դրարարս:

Դրարս ուրոյքն երն
Դրարարսն Դրուն:

ს ტუნ დალი

მომღერლის სიყვარულის ამბავი

სლხანდრო სტრადელა ვენეცია-
სა და მთელი იტალიის უსაყ-
ვარლესი მომღერალი გახლდათ
მუსიკალური კომპოზიციები ამ
დროს ძალიან პარტიკულ იქმნებოდა. კომ-
პოზიტორი წერდა მხოლოდ ქარკას, მომ-
ღერალი კი ვაცდლებით უფრო შემოქმე-
დი იყო, ვინემ დღეს. თუ თათის ნიჭით ამ-
დიდრებდა ნაწარმოების ყველა დეტალს რა-
სინის პირველს დაებადა მზრი ზესყად აღუ-
ნიშნა ნოტებზე ყველა ორნამენტი, ყველა
ფრიორიტერი, რომელიც მომღერალს იმ-
პროვიზუციით უნდა შეესრულებინა. იმ
ეპოქაში იტალიელი კომპოზიტორები ამ
სისტემისგან შორს იდგნენ. ისინი იმ მზ-
რისანი იყვნენ, რომ შესიის მომხიბვლელო
ბა განუყოფელია მომღერლის პიროვნე-
ბისაგან...

რაკა სტრადელა, იმ დროს ყველა-
ზე ბრწყინვალე ქალაქში, ვენეციაში ჩამო-
ვიდა... კუთლშობილი ქალები ერთმანეთს ფუ-
ლებადნენ მისგან ვაკეთილების მიღებაში.

აქ, ამ საზოგადოებაში ვაიხნო მან მორ-
ტუნხია, დიდგვაროვანი რომელიო ქალი,
ახალგაზრდა ქერიოვი, რომელიც ვენეციის
ერთ-ერთი გველნიანი ოქახიშვილის ოჯი-
კთაღერ საყვარლად ითვლებოდა. სტრა-
დელასა და მორტუნხიას ერთმანეთი შე-
უყვარლათ

სტრადელას მორტუნგი, რომელსაც
დღესაც აღფრთოვანებაში მოწყაეს მაცუ-
რებელი, საშეღლებას გეაძლეეს მის გა-
რეგნობაზე ზესტი წარმოადგენა ეიქონი
ოთ: მის ამაყ მდიდრულ სახეს მკლან-
ქალიის ნიშანი დაქრავდა, შავი, დიდი
მვალეები მუღმივი ტუცხლით იყო სე-
სე, რაც უდიდეს შთაბეჭდილებას ახ-
დენდა.

სტრადელამ მოსტაცა მორტუნხია
დიდგვაროვან ვენეციელს. შეყვარებულე-
ბი რომში გაიქცნენ, დასახლდნენ თით-
ქმის უკაცრიელ უბანში და ერთდებოდ
ნენ ხალხმრავალ ქუჩებში გამოჩენას ფ-
სუციოლის მიერ დაქირავებულმა მკლე-

ლუბმა კარგი ხანს ვერ შიგნეს მათ ეკლს
ფაღის მთავარ ქალაქებში უმედეგო მებ
ნის შემდეგ, მკვლელები რომში ჩამო-
ვიდნენ. ღამით, ღიდი წირვა-ლოცვის
დროს, რომელიც მუსიკის თანხლებით მშ
ღინარეობდა წმინდა ქან დე-ლოტრანის
ტაძარში, მათ სტრადელა დაინახეს.
მსხვერპლის აღმოჩენით გახარებულმა მკვ
ლებმა გადაწყვიტეს დროის დაუტარეა-
ვად, ეკლესიიდან გამოსვლისთანავე მო-
კლათ იგი ამ დროს სტრადელამ სიმ
ღერა დაიწყო. მკვლელები შედგნენ, ხო-
ლო რამდენიმე წამის შემდეგ მთლად
გულაჩეყებულნი, ცრემლების ყლანით, მო-
ნესხვინი ესმენდნენ მომხიბვლელ ხმას:
არ არსებობდა ქვეყანაზე სხვა ქაღაღ
სრულქმნილი არტისტი, ისინი კი შვიდ-
ნენ, რათა სამუდამოდ გაეწმინდნათ იგი.
მკვლელებმა სინდისი ქვეა იფრსეს და
სინამ სტრადელა სიმღერას დაამთავრებ
და, ისინი მხოლოდ შეყვარებულთა გა-
დარჩენაზე ფიქრობდნენ.

ტერენტიანოსის დამთავრების შემდეგ,
მკვლელები დიდხანს უკლიდნენ მომღე-
რალს ქეჩიში, და როცა სტრადელა და
პორტენზია პატარა საიდუმლო კარი-
დან გამოვიდნენ, ეხლნენ მათ, რათა
მადლობა შეეწირათ მიღებული სიამოვ
ნებისათვის ამასთან, ეუბნებოდნენ გა-
უხილეს მომღერალს, რომ იგი სიცოცხ-
ლეს უნდა ემადლოდეს მისი სიმღერით
მოხდენილ შთაბეჭდილებას. მკვლელებმა
არც თავიანთი ჩამოსვლის საზარელი მო-
ტივი დაძალეს და ვრჩიეს შეყვარებუ-
ლებს, რაც შეიძლება სწრაფად დაეშა-
ვიებინათ რომი.

სტრადელა და მისი მეგობარი ქა-

ლი დაწყებენ რჩევას, იმავე საღამოს
გეში ჩასხდნენ და მღინარე ტიპრიით
გასცურეს ტერინისაყენ. თავისი ტა-
ლანტთა სტრადელამ საუფის ჰერცო-
გის შეუღლის, იმ დროის სახელმწი-
ფთა რეგენტის, მფარველობა მოიპო-
ვა. შეყვარებულები მტრის შერისიძი-
ვისგან რომ დაეცვა, ჰერცოგის შეუღ-
ლემ პორტენზია ერთ-ერთ მონასტერ-
ში დაახინეა, ხოლო სტრადელის უბი-
ძა მიწვეული მომღერლის წადება და
გამოეყვა საცხოვრებელი თავის სასახ-
ლეში. რამდენიმე თვის განმავლობაში
შეყვარებულები მშვიდი ცხოვრებითა
ცვებობდნენ, ეგონათ ვენეციელმა თა-
ვი დაინებოა დეენას. ის კი, განზრახ
ვა ჩაეფუშა თუ არა, რომში გაე-
მართა პორტენზიის მამასთან და და-
არწმუნა მოხუცი, რომ სირცხვილს
იგი მხოლოდ თავისი ქალიშვილისა
და მისი გამაჯუტებლის სისხლით ჩამოი-
რეცხდა, და იგი, ერთ დღეს, როცა
სტრადელა ტერინის კვდელთან სეირ-
ნობდა, მას თავს დაესხა სამი კაცი.
ქსენი პორტენზიას მამა და ორი დაჭი-
რავებული მკვლელი იყვნენ. მათ შეერ-
ღში ჩასუცეს დანა მომღერალს და გა-
უჩინარდნენ, რადგან უკვე მკვდარი
ეგონათ.

სტრადელა ჰრილობისგან არ მომ
კვდარა, სიმღერას კი სამუდამოდ გ
მოეფხოვა.

ვენეციელს მეროდ ჩაეყარდა კოვ
ზი ნაცარში, თუმცა შერისიძების წყუ-
ვილი მიხეც არ ასეენებდა.

იგი სხვისი სახელითა და გვართ
ღასახლოდა ტერინში და ავალყურს

ადევნებდა ჰორტენზიასა და სტრადელას.

ასე გავიდა ერთი წელი. შეყვარებულმა ბედით სულ ეფრო და ეფრო შეჩუბებულმა სავლის პერსოაჟის შეუღლებმ გადაწყვიტა მათი კავშირი ენონიერი გაეხადა და ჰორჩინებით განმტკიცებინა.

საქორჩინო ცერემონიალის შემდეგ ჰორტენზიამ, რომელმაც მონასტერში

ბერი მოწყენილი დღე გაატარა, სტრადელასთან ერთად ქენის სანაპირზე გასეირნება მოისურვა.

მეორე დღეს დანით დახოცილი შეყვარებულები თავიანთ საწოდში იპოვეს.

ფრანგულიდან თარგმნა
მამარ ფერაძემ

ფ ი ქ რ ე ბ ი გ ა ლ ა კ ტ ი ო ნ ზ ე

ოცა ამ დიდი და უწნაური კაცის სიცოცხლის მზე სარკმლის მიღმა ჩაეხეხა, მის უკვე მქონდა ფეხი შედგებული პარადისომბში /არის საღეთო ბილაყენი იმ სიერისსეცნ მიმავალი/.

შოილიდ რჩეულითა ხვედრია ხაღნმა უსიცივეოდ ირწუნის შენი. თუქცე გენადიურის შექნაბა ათუელი, ასეული ან მთელი საუკუნე-გნი გრძელდებდა... და უველავებო რჩეულითა ხახიკეთოდ შოიქცევა.

გალაკტიონ ცდაბიძე შემოქმედითა ასეთ რაიქცეს ეკუთვნის ქართული ღიო-ღვინაღვრის ისტორიასა და კრიტიკაში მოკრძალებული ან აღეთრთიანებულთ მოკონ-ნებუნ, და შთანქმედლებუნ, მისი შემოქმედების ზედპირული ანაღმონ უკვე შეცვალა ვ ცდაბიძის პოეტური გენიის ღრმა გამოკლეუებმა. დიიქურა მისი ლექსის თენომინის შესახებ რამდენიმე საინტერესო ნაშრომიც. მაგრამ გალაკტიონი გალაკტიონისა და ჭერ აღბათ ამათა იმ სიერის წვდომამ, რასაც მისი პოეტური გენია ვუთავებობს.

ჩვენ თათბას არ ახსოვს მისი ნერვიული და ძლიერი ნაბიჭები თბილისის ქუ-ჩებში, მისი არეული და შთაფინებული სახის გეგლეება, ირონიული აბიბაკო. მაგრამ ბო-ულის თანმედლოებებმა, უფრო კი შემდგომმა თათბამ, სათუთად და ხიყვარულით მოუფი-ღანა მისი ხილოუეტი, ამ კაცის გამოუცნობი და იღუმაღალი სული — სული უმხეი, მაგრამ მხიანი.

ახლა, როცა თვითონ ვერძნობთ პოეზიის ჭადოქრის გამჭოლად, სულში ჩაშ-წვლიმ შერას, დაბნელებულ ქვიან თვებებს, გურამ ასათიანის ბუშუბისდროინდელი შთა-შეჭედლებუნთა ხეგნოვხაც სამარადიანოდ ცოცხლდებნა ლეგენად ქცეული ორბირე-ლი კაცი — ლექსების მუეე, აბადლებული პოეზიის — უეუცნობელი ჭერაც სამყაროს შექ-ქმნელი.

და თუ გალაკტიონმა გაითავისა მთელი საქართველოს თავისი აუ-კარგით, ჭირო-

და თუ ღვინით, მინდორ-ველით, მთაგორით, ფენებით, სათესათ; წარსულის ისტორიით, მომავალი სვეტებით... შვენიერის ფით... ვაჟკაცური ხანიათით, სტუმართმოყვარეობით... თვალწარმტაც პანორამათა ვუნდებით; გონებგაგახსნილი ვაჟებით; მადლობა მავ-
შვენიტ... დღით და მამით, შვილით და ძირით... ცოლით და ნათესავ-მოყვარე-
ბით, ძაღლმა საქართველომაც მკვიდრად ვითავისა გავაცლონი - ძე და მესა.

ცრადიციული ვაგებით, პიუზია და მუსიკა ერთად იღებენ საწყისს ეს თან-
ხვედრა შით უფრო ჩანს გ ტრამპის მხატვრული მხრთუნების უნიკალურობაში.

მე ძლიერ მიყვარს იისფერ თოვლის

ქალწულღებოთ ხიდიდან ფენა,
წიუხარე გრძნობა ცივი სისიუჯას
და სიყვარულის ასე მოთმენა.

ძვირფასო! სული მეცხეშა თოვლით:

დღეები რძინ და მე ვშერდები!
ჩემს სამშობლოში მე მოვედო მხოლოდ
უღამინი ღორჭად ნახვერდები.

ოჰ! ასეთია ჩემი ცხოვრება:

იანუარს მომეღ არ ვეძებდები,
მაგრამ მე მუდამ მეხანსოვრება

შენი თოვლივით მართალი ხელეში.

ძვირფასო! ვხედავ.. ვხედავ შენს ხელეშს,
ულონიდ დახრდის თოვლითა დაფეხში.

იუღეებს, ქრება და კვლავ იუღეებს
შენი მანდილი ამ უღამინოში...

ამიტომ მიყვარს იისფერ თოვლის

ჩვენი მდინარის ხიდიდან ფენა,
წიუხარე გრძნობა ქროლის, მიმოვლის
და ზამბახების წყნად დაწვენა.

თოვს! ასეთი დღის ხარებად ღორჭი
და დღაღოვლი სიზმრით დამთოვა.

როგორმე ზამთარს თუ ვადაურჩი,
როგორმე ქარმა თუ მიმავტოვა!
არის გზა, არის სული თამაში...

და შენ მიდინარ მარჯოთ, სულ მარჯო!

მე თოვლი მიყვარს, როგორც შენს ხმამო-
ერთ დროს თარჯლი დარდი მიყვარდა!
მიყვარდა მაშინ, მათროშდა მაშინ

შვედი დღეების აუთარი პროლოგმა,
მინდვრის თოვლიში შენს დაძლილი თამაში

და თმების ქარით გამოქროლოდა.
მოქსურდი ეხლა, ისე მოქსურდი,
ვით უმინოს — ყოთნა ბინაში...
თეთრი ტყეების მიმყევდა კუნდი
და კვლავ მარცხი ვარ მე ჩემს წინაშე.
თოვს! აშნარ დღის ხარეშამ ღოურჯი
და დალალოლი ფიფქით დამთოვა.
როგორმე ზამთარს თუ გადავურჩი!

როგორმე ქარმა თუ მიმაცოცა!

ამ ღეჭის შესახებ გამოთქმულ უძრავ მოსაზრებას ყოველმა რიგითმა
შეითხველმაც ვი არ შეიძლება არ დაუმალოს თავისი სათქმელი. ვასაოცარ ხილვა-
თა და ვანცდათა ამ ზღაპრული სიღამიდან დაბრუნებული ადამიანი სულ ცოცხ-
თი მინც უკეთუხი ხდება ადამიანის აზროვნების უნარი ღიადა, ასეთი აზროვნებ-
სა ვი შედისქვრას ჰვავს.

რათღუნ დიღია ხელოვანი, როცა ვერ გაერკვევია, სიტყვამ მიინქა აზრს
ბრწყინვადობა, თუ ბირუკუ — აზრმა განათა სიტყვა. ე ტრამბის შედეგები ღუთოურ,
ხილვად სიმღერას თუ შეედრება.

ქარი დაცხრა სიბოთხოქმის,
შავი ზღვიდან სით მოქრის,
მე ვიცქერი, როგორც თქრის,
ჩამავალ შხეს, ჩამავალს...
მე ვიცქერი, როგორც ქარვას,
შორითშორად ფიქრით ნარვალს,
თან ვაღუნს ქართა ქარვას
ჩამავალ შხეს, ჩამავალს...
ო, ფიქრებო, მველუნო ტაძრად,
ო, ქვეყუნო მცვრად და ნაცრად,
რად მიჰყევით ასე მაცრად
ჩამავალ შხეს, ჩამავალს?

ავტორი, კერამად შერაცხული, ჩემს თანატოლებს ნათელმუშაობის, წვერო-
სან პრქეჩაცად წარმოესახება. ჩვენ ვიცით, რომ მისი დაფიქრებული, დამატერყნ-
ლი გამოხედვის მიღმა ქარშეგრძობიშელოთა იმაღლება, რომელიც ბავშვად აქცევდა
ხანდახან და სიქმინდე, გულწრფელობა უმხელუნდა ცხოვრებას, სრულიად და-
უსრახველი და მისაღები ბავშვობა, რადგან ასობრძმე ყოველთვის ბავშვობაში
გვაბრუნებს/პ. მასკალი/.

... როინსბირა სოფლები ჰგვანან და არც ჰგვანან ერთმანეთს. და

მინც აქ რადაც უჩვეულოს ეძებს თვალი. პოულობს კიდევ — სოფლის განაპი-
რას, ზეღ მდინარის პირას შემორავულ ძველებურ ეზო — კარმიდამოში თითქოს
წირსულიდან მიშხირაღვი დაბალი ოდა-სახლით.

ჭყუიში იმერეთის ეს ადგილი ადრე საჩინოდ იწოდებოდა. ამ კუთხეს
თავისებური, განუყოფირებელი, ჩუმი მოშხიბლობა აქვს. ირვევლივ ვაშლილი-
სივრცისუფლი ხედეშა, შორს კი კავკასიონის შქრქალი იასშნისფერა გამოსხუ-
ლენა ელამუნება მორჩინოცს/ვენახავთ, თქვენ ფერი დაბინდულ ქლიავის? ეს ჩე-
მი სამშობლოს მიტემა.../.

საუკუნე არ გასულა ჭერ, მერამ რიონის რიყიან ნაპირს ვადაღმა ამ
უბრადით, კოპწია იმერული ეზოსი და ხის ძველი სახლის არსებობა უკვე ის-
ტორიაა. 1891 წელს, 91 წლის წინათ აქ დაბადა ვალაკტონი უნაძე.

მე დავიპაღე ვანთიადისას,

როცა მთის წვერზე დილა მთისს

თვალემს ახელდა... და ნაზი იყო

ელვა — ელფერი შტრედისფერ სივრცის...

ნათელმა სივრცემ თუ შთაგონა პოეტს ფიქრისა და ძმრის სისავსე,
ქეშმარიტებისა და სიღამაზისაკენ უსასრულო სწრაფვა.

ვივინემ ყრმოშას, შორს, ძლიერ შორს, ქაღალქის მიღმა

კავკასიონის კლდოვანი მთის გამაჩნდა ფერდი.

საღამოობით — ვით ზომალდი ასწიოს ნაღმა —

მზით ენთებოდა და შქრემოდა ტიტანის გვერდი...

ყრმოშას ბედნიერი სიყვარულით იხსენებს ყველა, მძიმე ყრმოშასაც კი.

„მე შეინდა ძალიან კარგი, უდარდელი ბავშვობაო, — წერდა ვალაკტონი. უნ-
და ვირწმუნით პოეტის სიტყვებია:

ეზოს ახსოვს ყოველ წუთის

შარაგზა და ვადაღმა.

დაც იქ დეას ჩრდილი თუთის,

კაკხევი კი ვადაღმა...

ბავშვობამ სევდანარევი სიხარულით მრავალჯერ შეახსენა თავი ცხოვრე-
ბის ქარტყლილში მიხედრილ პოეტს.

მინც აღმოშდა, დელამწავ,

ო, მერამდეჯერ

უნდა დავეშო, გეამშორო,

რომ ასე შემჭერ

ჩემთვის უცნობ და მიუღებელ

ცხოვრების ზღუაში —

ოდესმე ნაზი, ზამბახვით

უდრეპლო ბავშვი.

უცნაური მიკრძალვები თრთოლვით იტყება უცბიძეების ბინაში შემოსულელის მთელი არსება. აზვარა აივანი. დარბაზი წიწების კარადა.

„მამარქმა გარდაცვალა ძლიერ ახალგაზრდა... მე არ მახსოვს ის იმ უძრავი მიმხმის გამო, რომ დავიბადე მამარქმის გარდაცვალებიდან 7 თვის შემდეგ. მან დავეცოვა ჩვენ: სახლი მდ. რიონის პირად, აჭყის ქალაქში მდ. რიონის ველზე და სუ-მაოდ ვრცელი წიწებისსაფარი XVIII-XIX საუკუნის წიწებით.“

ცნობილია, გ. უცბიძის მამა ვასილ უცბიძე და დედა — მაკრინე ადგილობრივი სასულიერო წოდების შთამომავალი იყვნენ. ვასილი სოფლის მისწავლითელი ყოფილა. მათი გვარი მწიგნობრული ცრადოცებით იყო ცნობილი. ამიტომ ქვეყნა და დედა მშვიდები — აბქსალოში და გავლი სასულიერო სემინარიაში მი-ბარა.

ქუთაისი. აქ იწყებს მისი „ფიქრისდანი განუშორებელი“ უძეგროსი შვილი საძვაროსი შეცნობას და აქედან იწყებს მის გაცნობასაც.

ეს უბერებელი ქალაქი — „საქარდა და სამაისი“ პირველი სიყვარულისდარი გახსენებდა დარმა გ. უცბიძის ცნობიერებაში. მისი მიცნობის ქუთაისი, ჩემი ქუთაისის/ქყვიში უცბიძეების სახლიდან მარჯვენა მოქცეულია ქუთაისის ზიდაში. ხელ ახლოს, იქ, სადაც რიონი ოდნავ უხვევს, უცბიძეების მუილე სახლი — ცი-ციანი უცბიძის სახლი. ერთი საგვარეულო ძირი ახარებდა და აწუხებდა კიდევ ამ ორ შესანიშნავ პოეტს. მოვინებებს კი ორივე რიონის ბირის გაჯარებულ მუ-შეობასთან მიმყავდა.

გ. უცბიძემ „მარცხოშის ორდენის კავალერი“ უწოდა პირველი ლექსე-შის კრებულის მიხედვით ვალაკციონის და თითქოს ამოიციხო სახლიაკაცის მწარე სვეტილი, რომელიც ნარეკლიანი გზით უნდა გაევილი ბიძაშვილის.

ვალაკციონ უცბიძის მამაპაქულ მიწაზე ყველაფერი მის შემოქმედე-შის ვახსენებს და შეიძლება ყველაზე მეტად სწორედ ამ ადგილის დასტრია-ლირდა მისი პოეტური გენია. პაქულობა ხომ საფუძველია საფუძველია, საწყისი და დასასრულია ყოველივესი.

...სახლის წინ ბუბერი ფეხებეგარი მხხლის ხე ზაფხულის მადლით ავის-ლია... ლომიდან შორეული ქალის მკლავებზე ვამოწყვდილი ატმის ხის ცოცხ-რალიცას ვევედრებდა თითქოს და...

ატმის რცოო, დადალული რცოო,
ატმის რცოო, სიშვიდეა შორი
ქარიშხალი მოდის საიშარიო,
ყვავილეთის ქარში მიტრის უბარი,
მოცდა არ ღირს, თუ ისევე უცდა,
ამ გრივალში ღრთ არ არის სხოის.

ერთი მკვლევარი წერდა: ყოველ სიტყვაზე, ყოველ მივლინაზე ქართველ
კაცს ასობიარულით ვალაქტიონის რომელიმე სტროფი ან ლექსი ვაგახსენებთ.

მართლაც, დაურწმუნებლად შევიძლია ვიგებოდეთ ეს სიამოვნება, მითუქ-
ტეს ვარქმობი, სადაც ვალაქტიონი ბუნებრივად, მართლად, ძალდაუტანებლად შე-
მოდის.

დადალული ყვევლი ხარ სუსტი.

ქარი კვის, ქარი კვის, კვის.
ნაბრალეზე გადაიშხებრა ნარეი,
ქლა ზღუა, ქლა სისხლის ღრია,
თუ ვადარნი, ხომ ვადარნი, კარგი...
აქმის რტოთ, დადალული რტოთ.

მივიინებთ ძველი სახლისათვის პუნჯარა თთახი ამოუძენებიათ. ეს ვალაქ-
ტიონის თთახია. ერთადერთი სარქმლიდან უხარმხარი ზეკა ჩანს, სარქმლის ქვე-
შით — იასმნის ძირლინორა ბუჩქი. ახლა ვხაუხუელი არაა, მერამ იასმნის დამთ-
რბელი სუნს წარმოსახავს ვონება

ქლა, როცა ამ სტროქონს ქვერ, შუალამე იქის დნება,
სით, სარქმლით მონქროლი ველთა ზღაპარს მკუნება,
მაერით ნაფენს არე-მარე ვერ იცილებს ვერცხლის საბანს,
სით არხეეს და ატოკებს ჩემს სახლის წინ იასმანს.

ეს დღებული ლექსი ამ დღიწრა, შშიბლიურ სახლში, პოეტის იშვიათი
და ნინატრა სუტქრობის დროს.

მაშინ, როცა ცხოვრების ბოზოქარი და უსამართლი ცვალდა მისვან უამ-
რავ მხვერპლის მოთბოვდა, ხანგრძლივი პაუზების შერე, შშიბლიური კუთხე,
ქარ-მიდამო, ღეფა თბილი ნუსაყუდელი და თაფშესაუარი იყო ამ გზაბნული
გენიალური აღმთინისათვის.

ბერეთსო ღედა,
შბილიდ შეილორმა სიყვარულმა
ამ შოშახედა.
პირქვე ვეხთი, ვაყრი მუხლებს
და ასე ვამზობ:
გმადლოშ, ღედაო, ყველაფრისთვის
უხომოდ გმადლოშ.

ვალაქტიონ ვუბნის პოეტური ფენიშენი, უბრეკეს ყოვლისა, ქართუ-
ლი აზრის კორთეუქმა აღზარდეს. მისი პოეზია ქართული მხაგვრული მხ-
როვნების სუკეთესო ვრადიკლებს, აზრის სიღრმისა და დახვეწილობის ერთ-ერთ
თი სრულიყოფილი დავიერვინება. ხოლო, რაც შეეხება დასავლეთის დოკტორატუ-
რის წარმომადგენლებს, ვალაქტიონმა თავის მასწავლებლებს, მე ვიყყო, შორს ვასწრო.
(იველისხმებან ე. პო, პ. ვერლნი და სხვ) კ ვამახურდის აღლო სასქმით უტყუა-

რი აღმოჩნდა.

გლაკციონმა თავისი სარკე მოუტანა შშობელ ერს, კრიალა და უჩინჭო, შშეენიერი შიშოდკრიალი სარკე, რომლის საიდუმლო ვასაღებში თვით განგებვის ხელთ უნდა იყოს.

ქართული კაცისთვის დამახასიათებელმა სულიერმა სიჭანსაღემ მამულის დღევანდელიობის ოძვიშისცურა განჭვრეტაც დააკისრა პოეტს.

მან ქართველი ხალხი სიტყვის უნაწიფეს ხელოვნებას მზიარა და თავისი ვენია შარადიული შარავენდელით შეაშკო ირ ზღვას შორის საიშარა დღოს საკეთილდღეოდ

და რიოცა თბილისური ქარი სახჭე მოველაშენება, ფოთლებს შემოვაყრის, მელღია თავისით იღვიბებს:

ქარი შჭრის, ქარი შჭრის, ქარი შჭრის,

ფოთლები მიშჭრიან ქარდაქარ...

ხეთა რიგს, ხეთა ჭარს რკალად ხრის,

სადა ხარ, სადა ხარ, სადა ხარ?..

როგორ წვიშს, როგორ თოფს, როგორ თოფს,

ვერ გპოვებ ვერასდროს... ვერასდროს!

შენი მე სახევა დამღვეს თან

ყოველ დროს, ყოველთვის, ყოველგან!..

შორი ვა ნისლიან ფიჭრებს სურის...

ქარი შჭრის, ქარი შჭრის, ქარი შჭრის!..

თქვენ იგრძნობთ ქეშმაროტი პოეზიის ძალას და ქედს შიხბრით მის წინაშე. ეს პოეტის უკვდავევა.

მარინე ჩივიშვილი.

ვალში ვარ უნთან,

ბაღდაღის ზეცავ!

იღია ქართველი ხალხის პატრიოსტემა თავისი თანამემამულისადმი. რუსული პოეტური სიყვების უბაღლო ოსტატისა და ნოვატორი-სადმი. საბჭოთა საქართველოს მშრომელები ამჟამინს ხალხთა შევობობისა და ქობის მომღერლის ვლადიმერ მაიაკოვსის სხუ მოხლი სახელით.

ეუკრობოვრაფიულ ნაწერებში „შე აფითან“ ვ. მაიაკოვსი იფინებდა მშობლი-ურ მხარეს: „დავიბადე ? ილისს, 1894 წელს. საშობლო - სოფელი ბაღდაღი, ქუ-თაისის გუბერნია, საქრაველი“.

საქრაველის აფისადმი მოიცილი ლექსები „ჩემს ახალგაზრდობას“, „თამარი და დემონი“, „მიყვარს“, „საბობარი ფინისსაქრავრთან არაზიზე“ და სხვები მოვეი. თხრობენ მოვცის უქრობ სიყვარულზე იმ ქვეყნისადმი, სადაც იგი დობდა.

საქრაველში ვაფარა ვ. მაიაკოვსიმ ყრძობა. ქრაველ ხალხთან იგი დავუ მორებელი მისი უბორებისა და შემოქმედების დასაქისი. იგი ველწვეულად ამბობდა:

ვალში ვარ

აქვენთან,-

დიდ ბროდვეის

ლამპობოხიავ,

ბაღდაღის ზეცავ,

სივრცეში რომ არ გაქვს

საზღვარი...

მოვეტი პირველად ქუთაისში გვეცნო არალეკარულ ლიტერატურასა და რუ-ვალუცას. იგი აქტიურად მონაწილეობდა მოწაფეთა გაფიცუქვასა და დემონს. ცრავცილობში. ჭაბუკის მესხიერებაში სამეფამოდ აღიბუჭდა 1905 წლის გობორელი ამ.

ბები. შიგვიანებით ზოგჯერ იზონებდა:

და თავისუფლების
დილაჲ სისხლიანი
ღვება -

ეს ხსოვნა წუთისა

ღა, აი,

მე ვისერი,

მე-გმირი არსენა

ყუჰმარას

იმ ცხრაასხეთისას.

დაჭროდნენ

ბაჲებად

ბატონის წულები.

მე კი

იმ წლებში რომ

ღამდაღეს,

ყოველღე კვირებზე

ცუვილითა

წყველებითა

იმ აღიხანავს შაბრახებს.

საქართველოს ცხოვრებაში მომხდარ დიდ ისტორიულ მიჯნებას-სამჭოთა ხელისუფლების დამყარებას ვ მთავრეყი მთელი სულითა და გულით შიგვება და სავანეება ზა კატეხიკ კი მიღებენა. მასზე ოახი სურათია დახატული:

1 პოლმევიის მარტეება აშხურებს თბილისის დამფუძნებელი კრების შინობის წარწერა-სბლმევიებმა ადგავეს შინშევითა მყედრა ადვილი“

2 შინშევიი ვარბის სამჭოთა რესტიოდან. წარწერა-ისინი ჩვენთან უდილობენ და ფეხებთან“

3 ჩინამი კამაწყობილ ქართველს ეუზრანეს წითელი ღრმა წარწერით „ძის შემთახშებლები!“ წარწერა-„ამხანავი ქართველები მავალითს გეძალევენ“

4 დიდი უფი ახალესი სტუმს შინშევიუს წარწერა-„შაი მიბაძე კარევე შინშევიებში!“

გამოჩნხილი ზოგჯერ ოახსქერ ჩამოვიდა საქართველოში და კერძოდ თბილისში: 1324, 1326 და 1327 წლებში, (ხილია 1329 წელს ჩამოვიდა მხოლოდ ვერანში) და მისი გამოსვლები ღმად დანხა თბილისილითა შესსიერებაში, რავიერც დაეფუყარი შავილება რეს-ნებლიკის ლიტერატურულ ცხოვრებაში უხადა, პოკეკლით, გამოსვლებით და ობიოდე რექსით არ ამარწურება საქართველოს თეშე ვ მთავრეყის პოეზიაში, შავრამ სამჭოთა სო ქართველოს მესამოცე წლისთავზე ისინი ვასკვიდრებულ სახეიში ოგის აქენენ.

ღეშდე დაეფუყარ ახერძად ვრეს ზოგჯერ სოცეყები შთამომავლობისადმი:

ამეყი, იმ ძეულის დახერევეც შიასწრე,
და ახალ სართილებს ჩაუღეე დარაქად...

შაია კახიძე.

„ცნობიერების ნაკადი“

საუკუნის დასწყისისათვის მხატვრული ზრი ტრადიციულ, კლასიკურ ფორმას საგრძობლად დასცილდა და უზვეულოვ რთული გეზი აიღო ცნობიერებისაკენ.

XX საუკუნის წინამორბედი ეზოქა ქარზი მგრძობელობიდან გონეზისეულში იზაკვლიეს. შერლოეზი ცზოველომყოფელ ძალას ეძებეს ადამიანში.

სუბიექტივიზმის მოძალეზამ შერლოეზის ყურადღეზა ადამიანის სეულიერი ცზოერეზისაკენ მიძართა. ამ თვალსზრისით, მოღერნისტულ მიძღინარეობათაგან განსაკუთრეზულ სრულოყოფს ე.წ. „ცნობიერეზის ნაკადმა“ მიღწია.

ამ ლიტერატურულმა მიძღინარეობამ საწყისი ცნობილი ფსიქოლოგის უილიამ ჰეიმსის (1842-1910) შრომეზში ჰზოვა. უ ჰეიმსის ზრით, ადამიანის ცნობიერეზა მეტად აქტიური და მოძრავია, მის გონეზმა

მიწყეო ერთის ფიქრი, რიშელსატ ვერახსნი, ლოგიკურად ვერ დაალაგებს. სწორედ ეს არის ცნობიერეზის აქტიურობა, ან ახალი მხატვრული ზროფეზის საწყისი.

„ცნობიერეზის ნაკადს“ ძირითადი გამოზახეულითი ლიტერატურული ფორმა შინაგანი მონოლოგია. გმირი ფიქროზს და მისი ზრის მსვლოელობა მაქსიმალურადაა ფიქსირეზული. ამიგომ იცნობიერეზის ნაკადის ლიტერატურული ნიმუშეზში დარღვეულია ლოგიკური თანმიძღერობა. შერალი აღწერს გმირის ემოციეს, აუხსნელ ფიქრეზს, შთაბეჭდილეზს, ასოციაციეს, რაც ერთგვარი ჰაოტური, ფრამენტულობის სასეს იღებს. ზრის ამგვარი მსვლოლობა შეძომეზისაგან სპეციფიური ეზობრივ მასლამ მოითხოვს. ამრიგად, ვეცნობით წერის ძალზე საიზტერესო სტილს: გრამატიკული ეანონეზი სრულიად უგველებელიყოფლია, სოცეევი დაუმთავრეზელია, სასევი ნიშნეზი არეულია, წე-

რელი იმეზა იქ, სადაც წყდება გვირის ფიქრი. აღრულია გრამატიკული დროები. პუნქტუატიის ნიშნები გვირის განხდა „სინთეზურია“ - წარსული და აწყო ერთმანეთშია არული. აქცენტი მთლიანად გვირის სტიქიურ ემოციებზეა გადაცხილი. უმთავრესი გვირის განწყობილებაა და არა მისი ქმელება. უილიამ ჰეიმსი წერდა: „ჩემთვის მთავარია აღწერო არა მაგიდა, არამედ ის გრძობები, რასაც ადამიანი ვანიღდის მაგიდის დანახვი-სას.“ ნაწარმოებში გვირი შეიოდის მას შედეგ, როცა ფაქტი უკვე ფიქსირებულია. ამ მხატვრულ მეთოდს მიღერნისგები ჰ. იბსენს დაესესხენ. სინტერესთა, რომ „ცნობიერების ნაქადის“ მიმღერებს უჩნდებათ სურვილი წეროთ ფერად ფერულგებზე, სეა და სეა ფერის ასოებით, ხოლო თუ ავტორი რამიღერბიე ეხას ფლოზს, ის მაქსიმალურად იყენებს თავის შესაქლოგბლობებს (ჰ ჰეისის „ულისეს მთავარი გვირის ცნობიერებაში შროვნება მიეღინება ებრაულ, ლათინურ, ბერძნულ და იბგლისურ ენებე).

„ცნობიერების ნაქადის“ ლიტერატურულ ნიმუშებში თითქმის არ არსებობს სიუჟეტი, არ ემორჩილება რა ჩვეულ ფორმას, ამავე სტიქორად ვითარდება. ამ მიღერნისტული მიღინარეობის მიმღერები აცხადებენ, რომ ლიტერატურები და ექიმარები განსხვღერულია მღარე შეიხველისათვის. მთხანი ვიღუსეკს ლექსსა და თეკერის ტადიტეებს, ხოლო გოლსურთი XIX სიუჟუნეს გადაულოცეს.

„ცნობიერების ნაქადის“ შერლობს

თელსაზინო წარმოადგენლებად ითღერებინ: ჰ ჰეისი, ეკელფი, უფოლქერი, ს. ელინი, ფ. რითი, ე. ლიტეროო, დე. ფი, მარსტი, აკაიუ და სხვები.

აღნიშნული ლიტერატურული ერედოს მატარებელი შერლობი თამამად აცხადებენ - ყველანე დიდი რეალისტები ჰეენ ვართო.

ცხადია, ცხოვრებამ მიიტანა ლიტერატურულ მიებთა ეს ახალი ფორმა, რომელიც ზოგიერთი შერარლის ნაწარმოებში წმინდა ექსპერიმენტულ სასიათს ატარებს.

თანამედროვე ადამიანის იხტულიქტი, ერედტი, მკრძნობელი ბის სიმამაფრე და შექმრძნებადობა სიტყვათა წყობის ტოადიტეულობაში ვეღარ თაქსდება და გამისეკლს ექებს.

რა თქმა უნდა, უმტობესი იქნებოდა მეტი ზომიერების გამოჩენა, თუნდაც ვთიერ მოსახრებათა გამო, მაგრამ ერთი ისინი ქემმარეად მართალი არიან - „ცნობიერების ნაქადი ცდილობს მაქსიმალურად ვითავისოს სინამღელე და თანამედროვე ადამიანის შინაგანი სამყარო სრულითღილად გამოხატოს. იმედია, დროთა განმავლობაში იგი აუცილებლად მიადწეეს წარმტებანს, თუკი მისტეკურთა არ გადაძლეეს, თავს დააღწეს ერთვეარქაიტვრობას, რაც, ჩვეულებრივ დადგინების აუცილებელი ნიშანია.

მიაი მირზამვილი.

ოდისევის დაბრუნება

ანამედროვე კაცობრიობის და მოკიდებულება თავის საჩყის პერიოდთან ისეთივეა, როგორც მძებრილი ადამიანისა ბავშვობის წლებთან. მართალია, კ. ილიაძე ვერ შეიცვლება პირველყოფილი მდგომარეობით, როგორც ხანდაზმულმა ბავშვობით, მაგრამ წარსულის ქვეყნობიერი გახსენება თურმე მისცე შესაძლებელია. ოსტატის ძალა იმაშია, რომ მან არამეტოე გაიხსენოს, რაც იყო, არამედ ხელოვნების უკუდავ ფორმებში განახიეროს მისი ხსოვითი ლიტერატურაშიც ასე ხდება. პრეკლ-არსის შიშობილი ცდილობენ ჩასწვდნენ ჩვენს შორეული წინაბრების ფსიქოლოგიას, გააანვისეფლან ისინი საეკუნეთა ნაშრომისაგან და თავისი პირველყოფილი სწამის დია წარმოედგინონ სცილიზაციის სიბოლოში მოთვთილ საზოგადოებას.

ამის შედეგია მოდერნიზებული ლიტერატურის რეიდი კაცობრიობის შორეულ წარსულში და გარდასულ საეკუნეთა გმი-

რების ვიზიტი ჩვენს თანამედროვეობაში. შორეული წარსულისა და თანამედროვეობის სევატიური კავშირის პრობლემას ებრუნის ქვიშ ქოისი თავის რომანს „ფლისეს ქოისი“ „მარადილი მოვხარის“ ოდისეის თანამედროვე სახეობას ქმნის.

„უბადებენ, თითქმის ქოისის „ულოსითი“ იწყება ახალი დროის მითოლოგია, რადკ განსაუფრებელი სახე ლიტერატურისა, რომელშიც მოცემულია ისტორიის, მითოსისა და ენის ისეთი სინთეზი, რაც ყოველგვარ ადამიანურ შესაძლებლობას აღემატება. ამ წიგნში ქვეყნობიერის ვაეულგვარი საილემოგებაა ვახსნილი, მზრი დაქვილია დაღვენის მოქმეზში, დამარხილუბულია მზრავების პროცესი, რამე ლიტ თავისი სწრაფი სახეცვლილებითი გერბან ხელმე ჩვეულებრე ადამიანურ წარმოსახვას.

ოდისეუტი ქოისისათვის კაცობრიობის სემპტილიდან მოხელი კშირია, ვაუნზხარადი, ძლიერი პიროვნება, რომელსაც ქვიშ გზა არ აბზნევიდა სულიერი ცხიკე.

რების ხნელ ხეველებში „ულისე“ თავიდან
ბლადამდე ორმაგი ექსპანზიციითაა დაჭერილი
ერთ ლინში ჰომეროსის ოდისეის შიხანს,
შეირაში კი დებლინის სამეფოა შიქელა
ქის ლეამოლო ბლეშის ერთი დღის ისტა-
რია. ბლეში ოდისეის ანუ ულისეს
ახლახნებაა. ის ისევე იტანება თავის
აქანში, როგორც ულისე იტანებოდა ფე-
რია კალფისას გამაქებებულში ბლეში დე-
ნოლია, დაწყებული „მარადილი ურია“,
რომელსაც, როგორც ებრაელს, დაკარგუ-
ლი აქვს თავისი სულიერი სამშობლო.
ოდისეის ქონისათვის საჭიროა ბლეშის
უქნელებისა და უილაქების ეფექტის გა-
სამდიფრებლად. ჰომეროსის ოდისეის კი
რია, რიგული და ანაქელებიერი მიკე-
დავი, ისეთი, როგორც ბლეშია, ქვეშეხე-
ული ინსტიტუტების მონა, სულიერად გა-
დადილი ადამიანი, რომელსაც შიხანზე
აქვს თანამდრავე ცვილიზაციის მი-
შე ცვართი. მაგრამ ეს ცვართი რამ და
ამიში? დრამ. დრამ მოიგანა უამრა-
ვი სიხლე, რამაც ფიხიურად შეცვა-
ლა ვარემო. ადამიანის სული კი ოფევე
დაჩხა. ვაჩხდა ნაპრალი ადამიანის ფსი-
ქიკასა და ვარეგან, მატერიოლორად ვან-
ვითარებულ სამყაროს შირის ჰომერო-
სის ოდისეისათვის ბლეშის ვარემომ
ცველი მატერიოლორე სურეო ფანტას-
ტიკური, წარმოადგენელია. ბლეში კი
სულიერად დაკინებული და დანიავებუ-
ლია. მასში დარტყულია სულიერი და ფი-
ზიკური წონასწორობა. ამდრად თანამდრავ-
ეე ოდისეის ცვილიზაციის შესვერლოა, მს-
მა ცხამიერებამ ვიქილი ვხა ვახვლა და
XX საუკუნეში ოფი ექვე სულიერად გა-
დადილი ადამიანია, რომელსაც სულის

სიღრმეში ორმად ჩამარხული ჰომანშიში
აქნებს, სერვილს ალექსანეს ახლას იყის
ადამიანებთან, იპოვოს სულიერი შვილი, მა-
ურას და ამით აზრი მისცეს საკუთარ
ცხამიერებს.

ბლეში და ოდისეის დრამ დაამორა
ერთმანეთს, მაგრამ დრამა ცხამიერება, რა
მეღმაც უნდა შესძლოს კაცობრიობის ქს
სალი სიმეჩვილის დაკამიერება თანამედ-
რავე ცვილიზაციისთან ადამიანის ცხა-
ბიერება ესახვრა. მართალია, თანა-
მედრავე ადამიანის ცხამიერება ცვადს
ოფევე, მაგრამ შექმლია შივილი სამყარო
დაცოლას. ნოვრეხვიერად მასში ყველაფე-
რი თავსდება. მხოლოდ საჭიროა ორმა
სულიერი რეველეცია, რამ ადამიანი ვარ-
დაიქმნეს სრულყოფილი არსებად, რომელ-
საც არ შეიქნებს ორმად ჩამარხული ჰე-
მანშიში და ადვილად იპოვოს თავის სუ-
ლიერ შვილს, ვაეხანილებს ადამიანურ სი-
ყვარულს ყველა ეთვისტომასა და დევე-
ნიოს.

ბლეში მარცხა თავის მიერთსამყარო-
ში და საკუთარი შეზღუდულობის დამ-
ლეკას ვერც მოახერხებს, თუ არ ვარ-
ღვეთ საკუთარი მეს ვარსს და არ და-
ეკავშირდება ადამიანურ სამყაროს. იფი
ქვეცხამიერი ინსტრუქტების კამპოქსია.
მის ნამდვილ ხსიათს მხოლოდ მისივე
მეს ინტიმერ ხეველებში თუ ვინავეთ.

ქონთან ადამიანი წარმოადგენილია რა
ვორც შინაგანი სულიერი ცხამიერების და
მიხი ვარეგული ნიღბის ორსახეობა მა-
თი ერთიანობა ქმნის ადამიანურ ხსი-
ათს, მის ბუნებას. მწერლის დანიშნულ-
ბაა მოხსნას სულიერი ცხამიერების ორ-
სახეობის ვარეგული ნიღბი და მისი

შინაგანი შარე გამოავლინოს. ესაა ადამიანური ჭეშმარიტების დადგენის ურთავრთა ვხა. ნიღბის წრავლუმა მამერისთან მახს. ნილია. ადისევის სულიერი გამიშვლება არც არის საჭირო, რადგინაც ვძირი ყოველგვარი ნიღბის ვარუშე ეკავშირდება რეალურ სამყაროს, მოგზაურებს არ საყუთარ თავში, არამედ მატერიადურ სამყაროში და აქვე, ბუნების ბოროტ ძალებთან ჭიდილიში ავლინს საყუთარ ადამიანურ შესაძლებლობებს. ადისევის ენტის ბრტულ სინამდვილეს, მერამ იგი მარტა არ არის მას არ აწეხებს საყუთარი არასრულფასოვნების წრავლუმა, რადგინაც აქეს იმედი მომავლისა და რწმენა ადამიანური სიყვარულისა რწმენა, იმედო და სიყუარული, ეს მარადიული ადამიანური ფასეულობანი ბუძის სულის ფსევრზე განისვენებენ და იქვე დარჩებიან, თუ ბლუში ინდივიდუალური მერბის მეროწრეს არ ვარდევქს.

ჭრისის დიდი დაშახებრება თანამედროვე ადამიანის ნაკლის რეალისტური ასახვა და არა მარტანსულის ანალიტიკა. იგი ჩვეახებდებს საყუთარი სულის სარკეში და სიმეადრებს გვადრეს ვიფიქრთა ვეუთვლავ გზახე, რამელოც უნდა ვიაროს კაცობრიობამ საყუთარი სრულყოფისკენ.

არ შეიძლება ითქვას, რომ ბლუში არ იცნებობს მომავალზე, რომ მასში არ არის პროტესტის გრმნება, რომ იგი ეყება ცხოვრების ენტროპიას. იგი იცნებობს საყუთარ სომატურ ბედნიერებზე, ბლუმენალიზზე, რომელიც ხედავს რასიული დისკრიმინაციის მახმადებს, რელიგიის მავისუფლებას, საცხოვრებელი მინიმუმს

უბრუნველყოფას. მისი ეს „პერსონული შრები“ აშეოათებას იწვევს ბლუმის წინამდევე „ძირს ბლუში!“ - იმხიან ბლუმენალიზმის მოწინააღმდეგეები. მათ სხვისთვის არც თავისუფლება უნდათ და არც ბედნიერება. ისინი ექვეჩებიან ბლუმს და თავს შხალოდ მაშინ დაახებენ, რადგინაც ექში ბლიგანი დარწმუნებათა მათ, რომ ის ვიჭია.

თუ ბლუში ადისევის თანამედროვე მახვილთა, სტივენ დედალასი ტელემაქეს ახალახებება. სტივენი და ბლუში თანამედროვეობის ინტისსებური ორსახეახანი გამახსლებლახანი არიან: მირეული-თავისუფალი ახრისევი მისწრავის, მერე-თავისუფალი ცხოვრებისკენ. სტივენ დედალასი ინტელექტუალურად ბლუმზე მალოა დგას. მისი შინაგანი დილოგი უფრო მეტადაა დატვირთული და ამდნად, ამ ვძირის სულიერი სამყაროს კახსსაც მსეოდება. სტივენის ძიების სეკრა ტრანსკენდენტური სამყარაა. ბლუში კი შხალოდ ბუნებრივ ცხოვრებას ცნახს. მათ აერთიანებს ძველი კელტურის სიყვარული და თანამედროვე ტელიზმაციის სიმელოკია.

სტივენი-ტელემაქეში, ბლუში-ადისევის თაიანთ სულიერ მამებს ხედავენ ქრისტიანული მღიერი იყა და ტელემაქეს ბლუში და სტივენი რავბოლო ადამიანებენ მათში თაიანთი სულიერი წინამრების ნიშნებს, რადგინაც არაყინი აქსა საყრდა ამ მითიურ ვმირებათა ქრისტიანობა, ამამია თანამედროვეობის ტრაველია

სტივენ დედალასის ხსიოთის ვახსნიხს ქრისტიანული მადერისტულია გიანტებს

დედალოსისა და იყაროსის ამბავს იგი იძლევა ახლებურ სახეს მიმინისებური მაშაუკისა, რომელიც შისიკენ მიისწრაფვის, მერამ ოკეანის ფსევრზე კი ვარდება. შისიკენ გაფრენსა სამყაროს საიდუმლოებათა ვარკვევისა კენ მისწრაფებაა ჭემშირტების ტრადიციული ძიება. ქონის ყოველივე ამას ფერა ტრადიციულ ფიგურს აძლევს. მისი შერთა, ფრხის შირადილი დაკემა მონღებს, შექცობლობისა და შეზღუდვობის სახელისწერა სიხამდილე „ლეგენდარულა ოსტრატა, მიმინისებურა მაშაუკა, ამბავს იგი... შერ შიფრინაუდი საითყენ? ნიფქევისიკენ, დეპისკენ შიორე კონის კიიუტის მგზაურა! შარხის კენ და უკან. ფრინველა იყაროსა! ოკეანის ფსევრზე ფრთებდამხვერეულა, დაცემულა და ხაძირეულა ფრინველი ხარ შენ!“ იყაროსი შირადილ შინისა და ოცნებებს ფრინველად, თავისუფლების მოყვარული, შისიკენ ამაღლებული. მერამ ძირს დაკეული და დამსხვერეული. სტივენ დედალოსი ფაქსტისებურ მაძიებელია „ძირეული სესკუნავისისა“. მის სერს ჩაიფიხარს „ყაფიერების იერაფლიფერ ნიშნები, რასაც ავითან ცვლემაქიდას ფრადებს. ოტრალევა ფხარელობისა კენ, ახსოღეტერის ჩეფრეილი, მერამ არა სამყაროსის, არამედ შირადი, ისდიფილეული ს

კუთარი თავის. სტივენიც ასე ამბავს: „ხვენ ხეწისავე თავში დავხეებებთ“. მის ძიებებს არც აქვს ჰერსპექტივა, რადგანაც შიჩევეტილია სინამდილეს, ტრადიციის, ზე განწირულია, რადგანაც არ სწამს, რომ გზა ევალი მისგან თელილი დარჩება და მოშუთა შისთა სინხელე გზისას გაუადვილეს.

შეგახდ იანისისა, შამეროსი და ქონის ცხოვრების სხეადსხეა შხარეს ხედავენ და ამით ავსებენ ერთმანეთს. ერთი სინათლესა და სითხეს, შიორე სინხელე და სიციფეს შამეროსისა და ქონისა სწამთ, რომ ადამიანი არ არის დევალი ადამიანურისა, მერამ მანში არის შატრეცია, რისი განვითარებაც შესაძლებელია ბუნება მედმივი მოძრაობა და განვითარება იგი დაუსრულებელია. ადამიანიც ამ დაუსრულებელი მოძრაობისა და განვითარების ნაწილია. ქატკის ერთი რეგლი, თავის შხრე, დაუსრულებელი, რომლის შესაძლებლობასა და სრულყოფას სხეღვარი არა აქვს. ჭემშირტების დადგენა შექცობია ხალხს, შირთეხებამ შხოლად გზა უხდა ვაუნხარის და ვიფადილეს შიშავალ თავბუბს.

რესულან გაბედავა

ძველ ელინთა სახეები

პლატონის ფილოსოფიურ პროზაში

ფილოსოფიური მოძღვრების დემოკრატის სახელით ჩვენამდე მრავალი დიდი დოკუმენტი, წერილი თუ განმარტებები მოდრეული; მათ შორის განსაკუთრებული ადგილი უკავია თხზულებათა უდიდესს - „დიდ ჰიპიასს“, „ფედონს“ და „ნადიმს“.

ამ თხზულებებს დღემდე მეტწილად ფილოსოფიური თვალსაზრისით სწავლობენ, თუმცა არის მათი ლიტერატურული განხილვის უდიდესი (კაუზნიშვილი, ლსევი). პლატონის ნაწარმოებების უმთავრესი მთარგმნელი ზ. ბრეგვაძე არ მუყუსწავლია სპეციალურად ეს საკითხი. რამდენიმე სტრიქონით მოიხილა ზ. ბრეგვაძე „დიდ ჰიპიასს“ (ცისკარი, 1970, №10, გვ. 77). რაც შეეხება „ნადიმს“, მისი წინასიტყვაობა უფრო სხვა მიზანს ემსახურება და ჩვენთვის საინტერესო პრობლემისათვის ადგილი აღარ რჩება. პლატონის „ფედონის“ ქართულ თარგმანს

მთარგმნელის წინასიტყვაობა არც უძღვის.

* * *

„დიდი ჰიპიას“ პლატონის ადრინდელი ნაწარმოებია, ქრონოლოგიურად მას „ნადიმში“ მოსდევს, ამ უდიდეს დამატებულ ნაწარმოებში კი „ფედონია“.

„დიდ ჰიპიასზე“ მუშაობისას პლატონს საჭირო გამოცდილება ჰქონდა: აქამდე მას უკვე შეექმნა თავისი მოღვაწეობის ადრინდელი პერიოდის ისეთი შესანიშნავი ქმნილებანი, როგორებიცაა: „ლახისი“, „ნარმიდე“, „ლიოსისი“. ამ ნაწარმოებთა ფილოსოფიურ-მეტაფიზიკური სუბიექტი კარგად იგრძნობა „დიდ ჰიპიასშიც“. მართალია, ეს ნაწარმოები უფრო უცვლელია „ნადიმს“ და „ფედონს“, მაგრამ, როგორც შენიშნავს ზ. ბრეგვაძე, იგი „დაპატარავებული“ ხელნაწილის უნაღო ნიმუშია“ (ცისკარი, 1970, №10, გვ. 77).

„დიდი ჰიპიას“ პლატონის (სევე-

სთვის საინტერესო თხზულებათაგან) უმცირესი ნაწარმოებია აქ სულ სამიოდე პერსონაჟი: ორი - პიპია და სოკრატე-დილოვის უშუალო მონაწილენი არიან, ხოლო ერთი - "დაუსწრებელი" - სოკრატეს "ადრინდელი მოძაქრე".

დილოვის მონაწილეთა რიცხვი გაცილებით მეტია "ნადიმსა" და "ფედონში".

ის გარემოება, რომ "დიდ პიპიაში მინიმუმამდე დაკავშილი დილოვის მონაწილეთა რიცხვი, სრულყოფილად არ ამცირებს ნაწარმოების ფილოსოფიურ თუ მხატვრულ ღირებულებას და დიდი ფილოსოფოსი შემთხვევით როდი სჩადის ამას; პლატონის ამოცანა აქ მკვეთრად ნათელი და მტკიცედ განსაზღვრულია - ზეფენოსი ფიგურის სიღატაკე და სოფისტ ბრძობა იდურ-ზნეობრივი სახე.

ასეთ ვითარებაში ორი ეაცის დილოვი უფრო მოხერხებულია. პლატონს შეეძლო მხოლოდ თავისი მხატვრული მიმდევრობითა და შეესრულებინა ეს ამოცანა, მაგრამ ურცხვი და უფრო ფართო სოფისტებისაგან განსხვავებით, ის უდიდეს დილოვს პაექრობის ძველი ბრძოლი მალა-კულტურული ტრადიციები და ამიტომ ირიბ კრიტიკას ამტკიცებს. ამის გამოა, რომ მას ამ მტკიცად საინტერესო დილოვში ისტატურად შემოჰკავს მესამე პირი, რომლის შესუბუღებაც პიპიას სოკრატე აუწყებს. საჭეობით მართალი იყო ფრანგი ელინისტი ემილ შამპრი, როცა პლატონის ამ ხერხს "გენიალურ მიგნებად" თვლიდა (ცისკარი, 1970, №10, გვ. 77).

სამეცნიერო ლიტერატურაში დილოვის "დაუსწრებელი" მონაწილე სოკრატეს ორეულად არის მიხსული (იქვე), მაგრამ ეს სწორი არ უხდა იყოს არ არის გამორიცხული, რომ ეს მესამე პირი თვით პლატონია. ამას მოწმობს ის მალაი ფილოსოფიური მიხვედრები, რომელსაც, სოკრატესაგან განსხვავებით, იგი აუღებს. პლატონი სოკრატეს ალაპარაკებს იმას, რასაც სოკრატე უმოდურება მიწოდებდა, ხოლო ის, რაც სოკრატეს განსხვავებს მესამე პირისაგან - პლატონისეულია, ახალი ეტაპია და სოკრატეს უზნაყინებალს მოწაფეს ეყუთვნის.

საკურადღებია, სოკრატეს მხრივ მესამე პირის თაობაზე. სოკრატე ეუბნება პიპიას: ის „ჩემი უახლოესი ნათესავია და ზევს ვერთად; ერთ ქრეჩქემ უცხოვრობთ, როდესაც შინ ვხრახბდები და ის ამხარი სიტყვებს ისმებს ჩემგან, მეკითხება, ხუთუ არ მრცხებთა, ასე თავხედურად რომ ვმსჯელობ მუენიერ საქმიანობათა თუ ყოველივე სხვა მშენიერის შესახებ, როცა ისიც ვი არვიცი, თუ რა არის მშენიერება. „ვი მაგრამ, რა იცი, - ამბობს ის, - მშენიერ სიტყვას წარმოთქვამს ვინმე თუ არა, რაი არ იცი, რა არის თვით მშენიერი? და თუ არ იცი, იქნებ გგონია, რომ სოკრატე არ ვიცი ამგვარ სოკრატეს ვიძიებ, აი, რამდენი დამცირების ატანა მიწევს როგორც თქვენგან, ისე ამ ეაცისაგანაც.“ (ცისკარი, 1970, №10, გვ. 93).

თუ სოკრატეს ზეფენებს პირდაპირი მომხელლობით გვივებთ, მაშინ „ის ეაცი“ დილოვი ელინი ბრძოლის სისხლით ნათესავი უნდა იყოს, მაგრამ თუ აქ სულიერი ნათეს

სათბავ ვიკოლისხმებით, მანინ ეს შესაძლებელია სოსანი პლატონი იქნება. ერთ ქართველ ცხოვრების სოკრატესული მინიშნება ამ დებულებას ვერ არღვევს, რადგან სე- სენით შესაძლებელია მოჰყავს მკვლევ- ბლის სახლში ევზობა, ხოლო თუ ამ ფრანსის მიღმა იღვრ ნაგებობას ქარ- ძოვიდგენთ, სოკრატე და პლატონი მ- რთოდც „ერთ ქართველ“ მცხოვრებ მო- მართებებდა წარმოვიდგენიან და უფრო მამა-შვილს მიემგებებიან, ვიდრე ძმებს.

„დიდ ჰიბიაში“ შესანიშნავადაა და- ხასიათებული მოქმედი პერსონაჟები. ჰიბია სოფისტთა ციპიური წარმო- მადგენელია. იგი ამპარტაყანია, პა- ტივმოყვარე, უტიფარი, უხელო უტი- ლიღარი. ჰიბია საკუთარ თავს გაცი- ლებით მალა აყებებს, ვიდრე წინა ხანის ყველა ზრძებს ერთად. იგი უპი- რისპირდება და აქილიებს მათ. ჰი- ბიას თქმით, უძველეს ზრძებთა მთა- ვარი ნაყოი ის იყო, რომ მათ „არ შე- ეძლიათ ერთდროულად გაწვდომილენ ირსავე საქმეს - ყერძისაც და სწობალო- საც“ (უსიკარი, 1970, № 10, გვ. 78). ჰიბია ფულზე „ჰყიდის“ თავის ცოდ- ნას და ამით ამაყობს ვიდრე. „მარ- ტო მე უფრო მეტი ფული მაქვს ხ- შოები, ვიდრე ნებისმიერ ორ სოფისტს ერთად“ - ეუბნება იგი სოკრატეს.

ჰიბიაგან განსხვავებით, სოკრატე თავმდაბალი, გამჭირიბი, დიდად პრი- ნციპულია. იგი შემპარავი ირონიით აცამტყვერებს სოფისტურ შეხედულე- ბებს, რამიც დიდად უწყობს ხელს სა- ოცრად თანმიმდევრული ლოგიკა. სო- კრატე ქვემარტებნიანსავე დაუტყობო-

ლად მიილტვის. იგი ჰიბიას არც მო- შიბილავ ეპითეტებს აკლავს, „ქვემარტად ზრძებსა და სრულქმნილობისთან წილხეი- ვაცს“ (უსიკარი, ადსს № 4, გვ. 78) უბო- ლებს მას, ან მიმართავს: „რახანია, მშვენიერი და ზრძეო ჰიბია, ათენში აღარ გამოჩენილხარ“ (იქვე). სოკრატე ხელ- ხე- ლა ითრებს პაექრობაში ჰიბიას და სტაბა- მისის თემად მშვენიერ პრობლემას წაუყვებს ჰიბია დაუდევრად პასუხობს და მანინ, რ- ცა დისკუსია მომთავრებული ჰგონია, საქმე- ში გონებაშავილი სოკრატე ერევა და სო- ფისტს ისევ თავიდან უხდება პასუხის მი- ება. ჰიბია უსიტყვობა. მას შევედრად უპი- რისპირდება სოკრატეს მწყობრი სისტემა სოკრატე, მესამე, „დაუსწრებელი პირის“ მსარდაქერით ამარტებს ჰიბიას და მისი სახით საქვეყნოდ გამოაქვს სოფისტური მო- ძღვრების შილი უსუსურობა.

„დიდ ჰიბიაში სოკრატე სახიშუმო ადამიანად წარმოვიდგება. იმ დრის, რ- ცა ელიზური სამყარო უტილიტარისმს წაულოკავს და ანგარებს, ავზიტტობის და მომხვეჭლობის ქაობშია ზამირ- ლი ადამიანის სული, სოკრატეს ძლი- ერი პიროვნება ცდილობს დაძლიოს პლუტონარტული წუმე და ზიბ- ლით შესტყერის როგორც სოფისტთა იღვებს, ისე მათ პრაქტიკულ საქმი- ნობას. სოკრატე ძველ ელიზთა მრწამ- სის ფილოსოფოსთა და სძულს მისი თანამედროვე პრაქტიციზმში. როგორც მშვენიერის, ისე სოკრატელის საეით- ხში, ის თავისი წინადა მინჯანი ფსიქო- ლოგიით წარმოვიდგება სახელოეხი ფი- ლოსოფოსის ეს სამგალითო სახე, რ- მელიც „დიდ ჰიბიაში“ მოცემული, ვითარდება და ღრმავდება „ხაღიმში“.

შემჩნევა, რომ დიდ ზეძებ მოპროცეს
„ნადიმში“ ის ადგილი ეთმობა მოპაქე-
რეთა შორის, რაც ადიდ ჰიპიაში:
იგი, ერთი მხრით, მაღლა დგას „ნა-
დიმის“ ისეთ გამოჩენილ მონაწილეებზე,
როგორებიც არიან: ფედოსი, პავსანიკი,
ერიქტიმე, არისტოფანე, ავათონი, ხო-
ლო, მეორე მხრით, უახლოვდება ზრდებ
ქალ დიოტიმას, რომლის პირითაც
თვით „ნადიმის“ ავტორი გვესაუბრება
და ისტატურად ატბილავს იმ უჩი-
ნარ მოპაქერს, „რომელიც „დიდი
ჰიპიას“ დილოტის გვირგვინია.

„ნადიმში“ პლატონი ერთადერთი
ქალის სახეს გვიხატავს და ისიც
უცხოელია. ეს შემთხვევითი როდია.
ფილოსოფოსმა უპირატესობა უცხოელს
იმიტომ მიანიჭა, რომ ელიზურ სამ-
ყაროში იმ დროს ასეთი მაღალი მხე-
რბის ქალი არ არსებობდა, ის მარ-
თლაც უცხო ელიზთა მოძალები სა-
ზოგადოებრივი ცხოვრების ღირსეულ
წევრი უნდა ყოფილიყო. ასეთი ქალის
ტარეზე სპოზადობის გადაგვარება
ემუქრებოდა და დიოტიმებზე მო-
ვიდებოდა.

სოკრატე თავისი ამ სახიშუმო სა-
ხით გვევლინება სიკვდილამდე, როცა
ის „ფედონში“ სიკვდილ-სიცოცხლის

ასს ეხება სოკრატე თავისი „მეხედუ-
ლებებით უპირისპირდება ანაქსაგორას.
თუმცა ამ უკანასკნელის წინააღმდეგ იმ
გვარი სიწყვეთი რიდი იბრძვის რო-
გორც ჰიპიას სოფისტური მოძღვრე-
ბის წინააღმდეგ გამოდიოდა. „ფედონ-
ის“ პერსონაჟთა შორის ამჯერად ზეზ
ის უცნობი პიროვნება გვარჯერვებს,
რომელთანაც თურმე ჰქონია საუხარი
სოკრატეს. „მინზე მრავალგვარი სად-
გურია, - ამბობს სოკრატე, თვითონ ვი
არც ისეთია და არც იმ ზომისა, როგორც
წარმოდგენილი მათ, ვისაც სხეუვია ლაპარა-
ვი მიწის შესახებ. ამასი ერთმა ვინმემ
დამარჩმუნა“ (ფედონი, გვ. 107).

ეს „ერთი ვინმე“ პლატონის „და-
უსწრებელი პერსონაჟის“ ხმს უხდა ავ-
რთულებდეს...

დასასრულ შეიძლება ითქვას, რომ
თუ სოკრატე, განხილული ხაწარმოებე-
ბის მიხედვით, ადრეული მწამის
გამომხატველია (რასაც ემსხვერპლა ეი-
დეს), სოფისტები თავიანთ ებოქის სი-
მაღლეზე დგანან, ხოლო სოკრატეს მო-
წაფე-დიდი იდეალისტი პლატონი
შუასაუკუნეობრივი იდეოლოგიის წი-
ხამიზვლია.

გიორგი სინარულიძე

ჩვენი ანკეუბა

მსხვილი პლანით: აკნობლეთ—მერაბ ვეკუა!

ინაობა?

—მერაბ კონსტანტინეს ძე ვეკუა,

—ლაზარესის სკოლი და ადგილი?

—1949 წ. ქ. თბილისი.

—განათლება?

—უმაღლესი. დავამთავრე პუშკინის სახ. სახელ-

მწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ისტორიუ-

ლი ფაკულტეტი.

—ოჯახური მდგომარეობა?

—ცოლმყოფიანი, მყავს ორი ვაჟიშვილი.

—თქვენი თანამღებობა?

—ქ. მარქსის სახ. საქართველოს რესპუბლიკური
ზიზლიოთეკის მთავარი ზიზლიოთეკარი.

—ჩვენთვის ცნობილია, რომ თქვენ წერთ სიმღე-
რებს, გაცაცება ეს თუ?..

—მეორე პრიოტესია. სიმღერების წერა დავიწყე
1968წელს. პირველად ჩემი სიმღერა „ზაქვებს შვილობა სურს“,
1973წ. შეასრულა ახლოგზნდა მომღერალმა თამარიკო გვერდ-
ნითელმა, მაშინ თამარიკო ანსამბლ „მზიურის“ სოლისტი ვახლ-
დათ.

— მის შემდეგ საკმაო დრო გავიდა...

— ეს რამდენიმე წელია ისევ თამარიკოსათვის დავ-
წერე „შენყვეტილი სიმღერა“, რომელიც მაილანეკის საკონცერ-

ტრაცით ბნაკში დაღუპულ ბავშვებს მიჰყავნი, მაგრამ მოძღვრ-
ლისა და ჩემი შეხვედრა ჯერჯერობით არ მოხერხდა. იმდღე
ამ სიძღვრასაც პირველად ისეთადირიკო გვერდნითელი შესს.
რულოებს. ამასთან, სურვილი მაქვს საკუთარი სიძღვრა თვითონ.
ვე შევასრულო, თუქცა, ცხალია, ეს ვარკვეულ სიძნელოებთან
არის დაკავშირებული.

- მუსიკის რომელი ქანრი გვიხდავთ?

- ჭახი. ვფიქრობ, რომ ამ ქანრში როგორც
მოძღვრალს, ასევე მუსიკოსს აქვს იმპროვიზაციის შესაძლებ-
ლობა. მიყვარს თანამედროვე იტალიური, ფრანგული და
ინგლისური სიძღვრები. ჩემი ქვრში მუსიკაში ელა ფიცი-
ქვრალია.

- ზიბლიოთეკაში იცინ, რომ თქვენ ჭადრაკის
თამაშიც გიყვართ და ზოლოთ ოთხი წელია ზიბლიოთეკის ხუ-
პიონი ხართ.

- დიახ. ჩვენთან ყოველწლიურად ცვრდება
საჭადრაკო ცყრნიარი. სამხუხაროდ, მხოლოდ მაძაკაცემი
გმიზანბლოებთ, ქალოები გვანბილოებენ, თუქცა ჭადრაკის თამა-
ში მათაც უნდა ეხერხებოდეთ. რაც შეეხება საკუთრივ ცყრ-
ნირს, კოლეგა - მიზნაღმდეგეებს ვუსყრვებდი, მეტი რბთა-
ზიხში გამიიჩინონ პირველი ადგილისათვის ბრძოლაში.

- თვითონ როგორ აფასებთ საკუთარ საჭად-
რაკო შესაძლებლობებს?

- როგორ ვითხრათ? სპეციალური წვრთნა არ
გამიკლია, ისე კი, ვკონებ, მოყვარულთა შორის თავს არ შევი-
რცხვენ.

- რა თქმა უნდა, მით უფრო, რომ თავის ღრბე
ერთღროდელ საჭადრაკო სეანსში ცივრან პეტროსიანთან ერთა
დებრთა მიაღწიეთ ყაიშს, ხოლო მეორე მსოფლიოთ ჩემპიონს
ბონა გაფრინდამვილოს პარცია მოუკეთ.

- დიახ, ეს ასეა, მაგრამ სეანსში მსოფლიოთ ჩემ-
პიონთა ნინაღმდეგ ჩემზე ზევრად გამოყლილი და ძლიერი
მოჭადრაკეები მიზანბლოებდნენ. ჩემი ნარძაცენა ალობთ უფ-
რო შემთხვევითი იყო.

- თქვენი ცხოვრების მიზანი?

- „ვიღვაც დაიზრდებიან...“ ეს ეპიგრაფი უძივს
ქართული ქანდაკების ზოლოდროინდელი ქმნილოებს, რომე-

ლიც მარნეულში ღვას. ეს ზრძნული სიტყვები თანამედრო-
ვეობისათვის სიმბოლური მონიღებაა. ჩვენ ქვეყანაში კიდევ
უფრო მეტად უნდა მოძრავდნენ ქეშმარიტი მამულიშვი-
ლები. მინდა ჩემი ვაჟიშვილებიც ხალხის რჩეულთა რიგში
ხალგნენ. — ამას ვისახავ მიზნად.

ანკეფა შეადინა ნინო ვლადიმერაშვილიმა

ՄԵՆՏԵՆ ԵՄԸ

Չե ոչո մտադրանք եղևանուցա, եւսոչ Տիտնա
 սղջնադրնցն իւրն հանձնցն. սուսինն ցոյցս շրջնն
 եւսոյտնա եւսոյնուրնա «եղևնու» շտեխս. հմարտնց
 մոնմոյմիտոյ Գլմարտոս Կոնստանտնոս Գլմարտնն հարտարեա-
 նն թա իւրչ Կոնստանտնոս, գլմարտնն եւնեւտմնաւորան
 լարմնուրն. ոմնոչս Գլմարտնն, Գլմարտնն Կոնստանտնոս
 գլմարտնն. հմարտն, Գլմարտն, Կոնստանտնոս, Կոնստանտնոս եւլ-
 Գլմարտնն (4+2+2+2 - եւսոյտնցոյտն) հարտարեա, 5+2+1+2 -
 հմարտն, հարտարեա) սուսինն լարմնուրն շտեխնցն
 գլմարտնն, - Գլմարտնն Կոնստանտնոս Գլմարտնն (սուսինն գլմար-
 տնն Գլմարտնն) Կոնստանտնոս եւսոյտնցոյտն (հարտարեա,
 Կոնստանտնոս - հարտարեա, Կոնստանտնոս, Կոնստանտնոս - եւսոյտնցոյտն, Կոն-
 ստանտնոս, Կոնստանտնոս - հարտարեա). Կոնստանտնոս սուսինն Կոն-
 ստանտնոս Կոնստանտնոս, հարտարեա հարտարեա Կոնստանտնոս Կոնստան-
 տնոս Կոնստանտնոս, հարտարեա, սուսինն Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս
 Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս, եւսոյտնցոյտն. հարտարեա, Կոնստանտնոս-
 Կոնստանտնոս եւսոյտնցոյտն սուսինն գլմարտննցն շտեխնցն
 եւսոյտն Կոնստանտնոս (Կոնստանտնոս) եւսոյտնցոյտն, հարտարեա,
 եւսոյտն Կոնստանտնոս, Կոնստանտնոս շտեխնցն սուսինն.

Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս
 Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս Կոնստանտնոս

შემჩნეული შეცდომები

არის :

უომღოსოდაც
ლიცერატურობის
მან საკუთარი ბიბლიოფილი. მან
საკუთარი ბიბლიოთეკა შექმნა...
"შვილის შვილის
სოციალურ- დემოკრატიული
შით უმეტეს
სხვა და სხვა
შემგრძნებალომა

უნდა იყოს :

უომღოსოდაც გვ. 6
ლიცერატურის გვ. 10
მან საკუთარი უმდიდრესი
ბიბლიოთეკა შექმნა... გვ. 19
შვილის შვილის გვ. 20
სოციალ- დემოკრატიული გვ. 41
შით უმეტეს გვ. 56
სხვადასხვა გვ. 61
შემგრძნებალომა გვ. 61

